

Nya Åland

14 SEPTEMBER 2009 NR 185 PRIS 2,00 €

En riktigt mästare på dressyr

SPORT. Cia Jansson och hästen Moonlight vann den jämna och spännande finalen i ÅM i dressyr som avgjordes på Sleipner i helgen. SIDAN 20

MILJÖSTÖDSMILJONERNA SOM FÖRSVANN

Makten över LFA-stödet blev en dyr affär för Åland

NYHETER. Makten över LFA-stödet blev en dyr affär för Åland. Under de första två programperioderna, åren 2001-2013, lägger landskapet ut 26 miljoner euro av åländska skattepengar, utan att kostnaden kompenseras via klumpsumman.

Initiativet till behörighetsövertagandet över

LFA-stödet – som betalas till 90 procent av den åländska jordbrukarkåren för att Åland räknas till mindre gynnade områden – togs när dåvarande centerledamoten **Anders Eriksson** var näringsminister.

Då fanns det ganska gott om pengar i landskapets kassakista, och enligt tf landskapsa-

gronom **Sölve Högman** var ett av argumenten att man ville ha maximalt manöverutrymme för att säkerställa lantbruksnäringens framtid på Åland.

I dag – när kassakistan skrapas i botten – kommer kritiken.

SIDAN 4

Västerhamn. Mariehamn är sedan gammalt en sjöfartsstad. Därav valet av plats för fotograferingen, säger stadsdirektör Bjarne Petterson. Foto: ERKKI SANTAMALA

Stadsdirektör med växtvärk

KOLL PÅ KOMMUNEN. Sommarens serie Koll på kommunen avslutas idag med Mariehamns stad. Stadsdirektör **Bjarne Petterson** berättar om en stad som växer och ställs inför nya utmaningar, varav en är bristen på mark.

Han tycker att det skulle vara logiskt om Järsö hörde till Mariehamn istället för Lemland.

– Tillhörigheten är väldigt onaturlig men jag ser ingen snabb lösning. SIDAN 5

Liten Carlsson kollar stor Cadillac. Adrian Carlsson besökte fordonsmässan Pärlor på hjul och kollade in (i) Sture Mattssons Cadillac från 1959. Foto: STEFAN ÖHBERG

Pejlar in polerad pärla

REPORTAGE. Eckeröhallens första fordonsmessa Pärlor på hjul lockade över 1.000 besökare som ville ta sig en närmare titt på ålänningarnas motordrivna pärlor. Där fanns fordon från ett helt århundrade och för alla

smaker. Cadillacar, Corvetter, Fordar och en Honda Accord från 1980 blänkte nyputsade i långa rader. Även företag inom bilbranschen visade upp sig och Ålands Yrkeskolas fordons- och transporttekniska

linje visade hur datoriseringen tagit sig in i bilverkstäderna.

Arrangörerna hoppas på en fortsättning liksom flera av deltagarna och besökarna.

SIDORNA 14-15

Presidentmöte. De åländska premiärbesökarna och president Tarja Halonen. Foto: MIKAEL NYBACKA

Såg ny musikal med presidenten

KULTUR. Tillsammans med landets president, kulturminister och en mängd inbjudna VIP-gäster upplevde klass 9 A från Godby högstadieskola i onsdags urpremiären på musikalerna "Play Me" på Svenska Teatern i Helsingfors.

Utöver en fartfylld föreställning fick GHS-eleverna i pausen tillfälle att skaka hand med president **Tarja Halonen**. Hon gav sig också tid att samtala med dem en stund. SIDAN 10

Inget guld för ÅU i helgen

SPORT. Trots att Åland United besegrade HJK hemma på Markusböle i lördags med 1-0 är ligaguldet ännu inte säkrat. FC Honka, som är det enda laget som fortfarande har en teoretisk chans att utmana ÅU om guldet, höll för favorittrycket mot Nice Futis och vann i går sin match med klara 3-0. SIDAN 16

6 familjen

"Jag har så många examina att det inte är klokt."

JUBILAREN SVEN SJÖBERG.

9 kultur

Dennis Schåman teaterdebuterar i "Rödlack och blåljus".

12 folk

Det var spikat på Life-kongressen i Alandica där **Jakob Johansson** visade upp en nyhet, spikkudden Qi.

Åland 24 i kväll

Repris av Träl.

SÄNKTA PRISER!

CANON
Ixus 110 (319€)

279€ Digitala bilder från 9 cent!

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

TILLFÄLLET

– du inte får missa

Hej, jag har köpt ett parti med utgående modeller,
OBS! partiet är som vanligt begränsat, men det
 kommer mer modeller

**500 €
Rabatt**

Cinema: 3+2 i exklusiv brun micro. Ord.pris 2.240€
 Nu 1.740€

**300 €
Rabatt**

Sorrento: 3+2 i svart skinn. Ord pris. 1.256€
 Nu 956€

**250 €
Rabatt**

Sorrento: Hörnsoffa i svart skinn. Ord. pris.1.399€
 Nu 1.149€

**300 €
Rabatt**

Roma: 3+2 i **OBS!** svart/brunt tyg Ord. pris 1.295€
 Nu 995€

**300 €
Rabatt**

Sofia: Divan i olika färger och tyger
 Ord.pris 995 € Nu 695€

**100 €
Rabatt**

Formula: Reclinerfåtölj i svart Buffalo
 Ord. pris 319€ Nu 219€

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**
 tel. 17 570 fax 17 581

Lövuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Första provturen. Nu är första provturen för m/s Skarven genomförd. Testerna kunde utföras och efter ännu en provtur närmar sig leveransdatum.
Foto: AXEL KRONHOLM

m/s Skarven har kört sin första provtur

Första provturen av den nya Föglöfärjan av genomförd och allt gick bra. Efter ännu en provtur närmar sig leveransen till Åland. Men Göran Holmberg på landskapets trafikavdelning kan ännu inte säga när Skarven anländer.

Första provturen med den nya Föglöfärjan m/s Skarven genomfördes i onsdags.

De var ute från klockan 14 på onsdagen till kl 6 nästa morgon, säger landskapets tekniska inspektör Göran Holmberg.

Vem var med ombord från landskapets sida?

–Vi har ju våra inspektörer där nere hela tiden och de är med på alla provturer.

Hur gick provturen?

–Ja, det var vackert väder och de fick många tester gjorda. Bland annat svängradie och autotopilotens inställning.

Är ni nöjda med resultatet?

–Ja, men det återstår en provtur som troligen blir på tisdag nästa vecka. Först efter det var vi. Men vi är på god väg.

När levereras färjan till Åland?

–Det vet jag inte än.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

Två rattfyllerister fast i helgen

Polisen tog fast två rattfyllerister i helgen. I lördags blåste en förare i Eckerö Berghamn 0,26 milligram/liter. Gränsen för rattfylleri går vid 0,22 mg/l.

I söndags uppmätte polisen med en annan alkomätare 1,08 promille alkohol i utandningsluften hos en förare på Västra utfartern i Mariehamn. Hur alkoholmängden noteras beror på vilken mätare polisen använder.

Den sistnämnde föraren gjorde sig också skyldig till olovlig körning eftersom föraren saknade körkort. (ns)

Två körde bil utan körkort

Sista dagen i augusti månader ertappade polisen en person som saknade körkort men ändå körde en personbil längs landsväg 2 i Jomala. I tisdags ertappades också en person utan giltigt körkort som körde bil på Scheffersgränd.

Böter blev det för den person som körde 79 kilometer i timmen på landsväg 1 i Jomala Sviby där den högsta tillåtna hastigheten är 50. (ns)

Skadegörelse på skolparkering

Någon har vid upprepade tillfällen dragit loss lister från sidorutorna till en personbil på Sjömansskolans parkering. Skadegörelsen är polisanmäld. (cl)

Stort räddningspådراج när två lastfartyg kolliderade

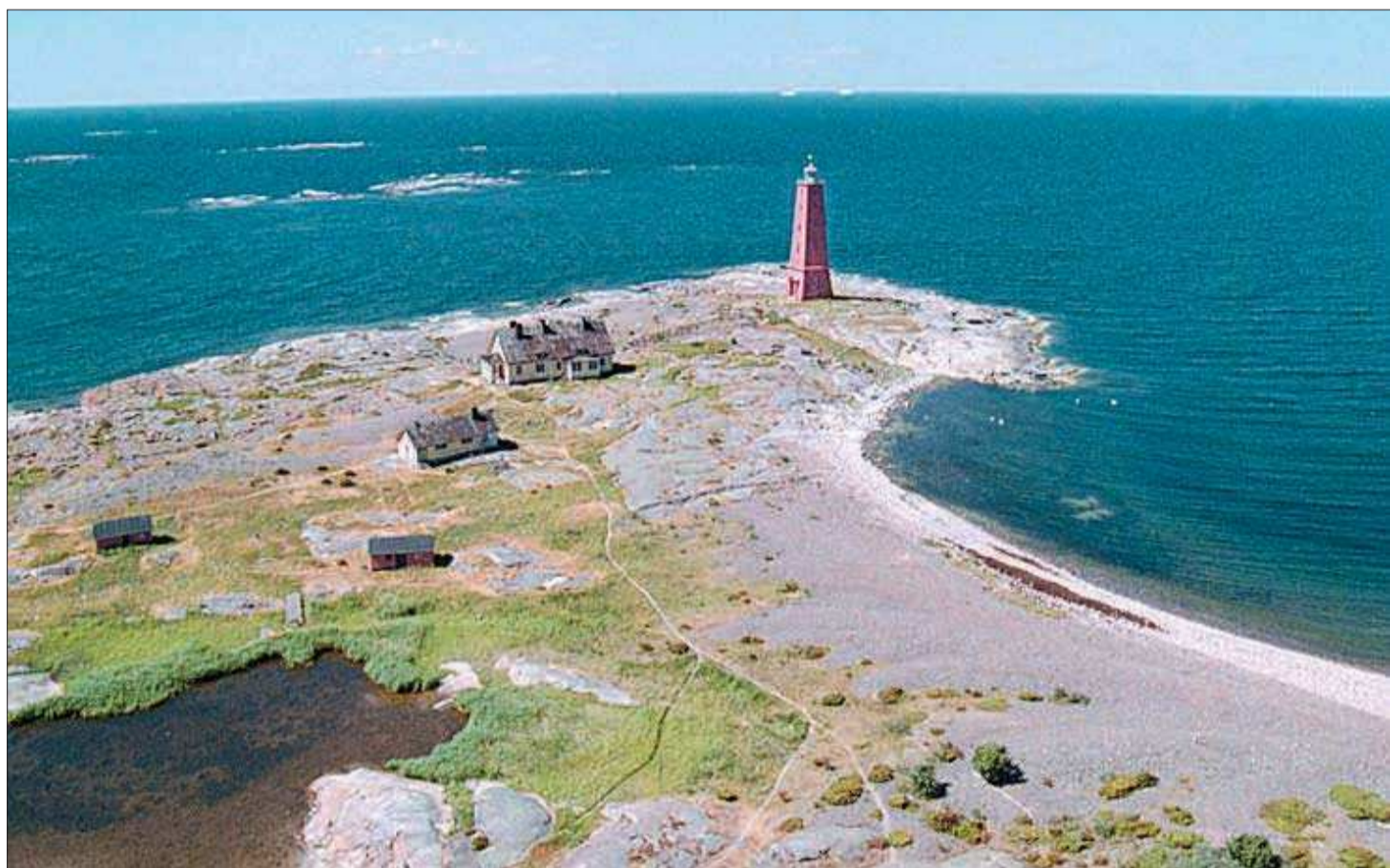
Två utländska fraktfartyg kolliderade ute på öppet hav söder om Lågskår tidigt på söndagsmorgonen. Inga personer skadades och fartygen fick lov att fortsätta sin färd efter en inspektion.

Det var vid 6.30-tiden på söndagsmorgonen som Sjöbevakningens övervakningscentral i Mariehamn observerade kollisionen mellan två utländska fraktfartyg på Ålands hav, söder om Lågskår. Kollisionen inträffade på öppet hav när fraktfartygen närmade sig varandra från varsitt håll. Orsaken till kollisionen är ännu oklar.

–Det var nog något slags missförstånd, säger Peter Sandvik vid Sjöräddningscentralen i Mariehamn.

När larmet gick sände Sjöräddningscentralen i Åbo omedelbart en räddningshelikopter, sjöbevakningens bevakningsfartyg Uisko samt en patrullbåt från sjöbevakningsstationen i Mariehamn.

Även den svenska kustbevakningen sände en räddningshelikopter och två ytenheter till olycksplatsen. Räddningsarbetet leddes från Åbo. Det ena fartyget svarade inte på radioanrop efter olyckshändelsen och då bedömde man till en början från

Kollision. Två utländska fraktfartyg kolliderade i söndags morse ute på öppet hav söder om Lågskår. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

sjöräddningscentralen att det var ett nödläge.

Ingen skadad

Båda fartygen hade åttamanabesättningar, men ingen

besättningsmän skadades vid kollisionen. Fartygen fick skador, men var inte i behov av assistans för fortsatt färd.

Fartygen ankrade vid Marhallan och inspekterades av

Sjöfartsinspektionen. Redan strax före elva samma förmiddag fick de fortsätta sin färd.

Sjöfartsinspektionen och Västra Finlands Sjöbevak-

ningssektion har påbörjat en utredning av händelsen.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Nu vill Geta lämna även Ålands problemavfall

Geta kommun vill överlåta sitt problemavfall på en annan aktör än Åpab. Nu skriver kommunen till miljöminister Katrin Sjögren (Lib) för att se om det är möjligt.

Tidigare har Geta sagt upp avtalet med Mise.

Avfallshanteringen i Geta flyter fritt. Avtalen med Mise har sagts upp från årsskiftet 2009-2010 och en arbetsgrupp utreder hur en alternativ renhållning kan ordnas. Förslagen ska fungera som underlag för en kommande diskussion.

–Man har tagit fram en skiss på hur det skulle kunna fungera i egen regi men jag vill inte säga mer innan några beslut är fattade, säger kommundirektör Erik Brunström.

Skriver till Ir

Redan i fullmäktigebeslutet gällande Mise från december i fjol anges att beslutet även omfattar Mises dotterbolag Åpab. De åländska kommunerna har förbundit sig att uteslutande använda Åpabs tjänster för omhändertagandet av problemavfall.

–Kommunen har sedan länge för avsikt att överlåta sina Åpabaktier till Mise, vilket de flesta åländska kommuner redan har gjort, säger Erik Brunström.

I ett brev till landskapsregeringen skriver han:

”Undertecknad skulle från miljöministern önska få bekräftat att en åländsk kommun enligt gällande regelverk är i sin fulla rätt att anlita vilken aktör som helst (som innehar beviljade tillstånd för ändamålet) för att handha det farliga/problemavfall som produceras bland hushåll i kommunen, och ifall detta av ministern inte bedöms vara möjligt skulle jag be att få det motiverat med hänvisning till lagtext eller annan rättskälla”.

Beslutet att lämna Åpab har flera orsaker.

–Geta kommun utgår ifrån att man i egen regi ska kunna tillhandahålla en bättre och fullt lagenlig avfallsservice till sina invånare och fastighetsägare, samt ett om inte i samtliga fall billigare, så i varje fall generellt sett mer rättvist avgiftssystem.

Fungerat dåligt

Mise tog inför sommaren beslut om att stänga samtliga stationer i Geta kommun, med två undantag: stationen vid Getaboden fungerar för förpackningsmaterial. I Hällö finns dels kärl för förpackningar, dels låsta kärl för brännbart restavfall. Nyckelsystemet i Hällö hade kunnat fungera men det dröjde innan Mises lås kom på plats, säger Brunström.

–Vi fick omfattande problem med olaglig sopdump-

Vill bort från Åpab. Från och med årsskiftet 2009-2010 lämnar Geta kommunalförbundet Mise. Kommunen avser att ta i bruk ett alternativt system för avfallshanteringen i kommunen. Man vill inte heller nyttja Åpabs tjänster.
Foto: ERKKI SANTAMALA

ning. Det var fråga om hushållsavfall som dumpades vid containrarna.

I onsdags stängdes Geta återvinningscentral.

–Getaborna hänvisas nu

till Saltviks återvinningscentral som ligger närmast. Även andra Miseskommuners centraler får användas, säger Erik Brunström.

Förslaget till ett alterna-

tivt avfallssystem ska vara klart senast den 1 oktober

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

MILJÖSTÖDSMILJONERNA SOM FÖRSVANN

Ålands kostnad för LFA-stödet uppgår till 26 milj euro hittills

Efter lång kamp fick landskapet behörigheten för tio år sedan

Efter en flera år lång kamp i slutet av 1990-talet fick Åland överta behörigheten för LFA-stöden till lantbruket.

Samtidigt tog man också över kostnaderna av staten – sammanlagt 26 miljoner euro under de första två programperioderna.

Det här är en fråga som en Nyan-läsare – själv lantbrukare – vill ha utredd. Han tycker att det är olyckligt att jordbruket ställs mot exempelvis ÅHS nu när tiderna är kärva och det måste sparas.

–Det är inte vårt fel att det har blivit så här. Då när LFA-stödbehörigheten överfördes till Åland fick vi aldrig någon riktig klarhet i om också betalningsansvaret överfördes till Åland samtidigt eller om stödet ingår i klumpsumman.

Saken diskuterades bland jordbrukarna när det begav sig, berättar han.

–Det går ju bra att överta behörighet och kostnader när ekonomin är bra. Men vi insåg ju redan då att den dagen – och den kommer ju alltid – när finanserna blir sämre så blir det ju ett ramaskri. Och där är vi kanske nu.

Nya Åland har rätt ut saken med tf landskapsagronom **Sölve Högman**.

Åländskt initiativ

Det var under dåvarande Centerpartisten **Anders Erikssons** tid som näringsminister som initiativet till behörighetsöverföringen togs inför den första programperioden 2000-2007. I grunden låg en förordning där landsbygdsutveckling och strukturstöd – investeringsstöd, miljöstöd och LFA-stöd (kompensationsbidrag för odling i ogynnsamma regioner) – slogs ihop. I förordningen gavs LFA-stödet en tydligare miljöprofil.

I slutet av 1990-talet tog landskapsregeringen en behörighetsdiskussion med jord- och skogsbruksministeriet om att Åland skulle ta över hela stödpaketet. En arbetsgrupp – den så kallade **Uronen**-gruppen – sa nej, och med det som grund sa också jord- och skogsbruksministeriet nej.

Olika program

När landskapsregeringen lämnade in sitt förslag till landsbygdsutvecklingsprogram skilde det sig från statens förslag. När Finland sedan började förhandla med EU om programmet kom det påpekande från kommissionen som inte förstod varför Åland och Finland lämnat in olika program.

Med kommissionens påpekande i ryggen fortsatte Åland argumentera för att överta behörigheten, något som jord- och skogsbruksministeriet då godtog. Det första stöddåret stod staten för kostnaden för LFA-stödet, men från och med 2001 har stödet betalats med åländska skattepengar utan kompensation via klumpsumman.

Dyr stödform

Sölve Högman berättar att man tagit upp frågan om LFA-stödet och klumpsumman i olika sammanhang, bland annat i den så kallade **Serén**-gruppen där han och finanschef **Dan E Eriksson** ingick. Men någon lösning har inte nåtts.

–Som det är nu så har landskapsregeringen tagit över en stödform som är dyr att finansiera medan staten har sparat in motsvarande kostnader, konstaterar han.

26 miljoner hittills

Så här ser kostnadsbilden ut:

■ Under den första programperioden 2000-2006 betalade landskapet 12 miljoner euro i LFA-stöd till lantbrukarna. EU:s andel var cirka 7 miljoner euro och totalbudgeten 19 miljoner euro.

■ Under den pågående programperioden 2007-2013 betalar landskapet 14 miljoner i LFA-stöd. EU:s andel – 5 miljoner euro – är mindre än under den första perioden. Totalbudgeten är 19 miljoner euro.

Totalt blir det en icke-kompenserad kostnad för landskapet på 26 miljoner euro för de två första stödperioderna.

Manöverutrymme

Visste man om kostnaden när man övertog behörigheten?

–Ja.

Var vann Åland på övertagandet?

–Frihet att implementera programmet som vi vill. Ett av argumenten för landskapsregeringen var att vinna maximalt manöverutrymme och säkerställa utvecklingen av en viktig näringsgren inom landskapet. Vid den här tiden fanns det relativt gott om pengar i landskapets kassa. I resten av Finland var det betydligt tuffare diskussioner om medlen till lantbruket.

Enligt andra insatta källor som Nya Åland talat med skulle staten med största sannolikhet ha fortsatt stå för fiolerna om initiativet till behörighetsövertagande inte hade kommit från Åland.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Mycket pengar. Tf landskapsagronom Sölve Högman bekräftar att LFA-stödet från och med 2001 betalas med åländska pengar efter att landskapet i slutet av 1990-talet argumenterade för, och fick, överta behörigheten. Kostnaden - 26 miljoner euro under de två första programperioderna - följde med.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Fortfarande oklart om budgetramen

Landskapsregeringen har upprepade gånger hävdat att det ändringsbeslut som fattades i juni i landsbygdsutvecklingsprogrammet ryms inom den givna budgetramen.

Nya Åland får inte uppgiften att stämna.

Beslutet den 25 juni går i kortet ut på att 3,7 miljoner euro överförs från miljöstöd till LFA-stöd och att landskapet får 588.000 euro i nya EU-pengar för miljösatningar. För att få de nya pengarna måste landskapet komma emot med nationell finansiering på 1,6 miljoner euro.

Landskapsregeringen har i olika omgångar hävdat att

summan ryms inom den givna budgetramen för programperioden och att nya medel därför inte behöver skjutas till.

Men när man läser landskapsbudgeten för 2009, sidan 237, så står det att finansieringsramen för landsbygdsutveckling 2007-2013 är 56,9 miljoner euro medan det i landskapsregeringens juni-beslut står att slutsumman är 59,2 miljoner euro.

Snabbtredning

Nya Åland ställde i fredags frågan till både finanschef **Dan E Eriksson** och finansminister **Mats Perämaa**. Finanschefen gav ett svar efter snabbtredning.

–På sidan 240 i budgeten

för 2009 står det att det utöver landsbygdsprogrammet ingår anslag för finansieringen av miljöstödets nationella tilläggsdel med 660.000 euro och kompensationsbidragets nationella tilläggsdel med 740.000 euro. Det här är pengar som inte ingår i programmet, och därmed inte i ramen, men som används i anslutning till programmet för att komplettera det. Tack vare beslutet den 25 juni lyckas man nu få in det nya behovet av nationell finansiering för att komma i åtnjutande av de nya EU-pengarna.

Perämaa hade på fredagen ännu inte återkommit med sitt svar. (ao)

Finansminister Mats Perämaa (Lib).

Finansminister Mats Perämaa (Lib) om LFA-övertagandet:

Följderna borde ha utretts noga

–Det finns en risk att vi på det här sättet har påtagit oss kostnader som vi inte borde ha haft.

Det säger finansminister Mats Perämaa (Lib) om att den åländska LFA-behörigheten blev dyr för Åland.

Han var inte aktiv landskapspolitiker på den tiden när behörigheten övertogs och kan därför inte tillräckligt mycket om bakgrunden, påpekar han.

–Det kanske finns fördelar som jag inte känner till. Men när man övertog behörighet som handlar om så här stora pengar så borde man vara noga med att också reda ut vilka de ekonomiska konsekvenserna blir.

Ska skriva brev

Landskapsregeringen ska inom kort skriva brev till finansministeriet med önskemålet att klumpsummeprocentsen – 0,45 procent av statens inkomster – ska ändras, bland annat med tanke på landskapsrevisorernas påpekande om de cirka 100 miljoner euro som Åland förlorat sedan 1993 på att staten ändrat sina budgeteringsprinciper.

–Det skulle inte förvåna mig om också LFA-stödsutgiften finns med i dokumentet.

Lagtingsdebatt

Det har ju varit känt i tio år att LFA-stödet inte har kompensrats via klumpsumman? Varför har man inte tagit itu med saken tidigare?

–Det var det här jag hade en replikväxling med **Anders Eriksson** om i lagtinget i onsdags. Han satt med i den dåvarande landskapsregeringen och jag tyckte att han kanske borde ha fört diskussionen om klumpsumman samtidigt som behörigheten övertogs. Sådana här saker tenderar att bli gamla ganska snabbt. Det här var en så stor sak att man borde ha reagerat och fört diskussioner med riket.

Finansministern är säker på att det i vilket fall som helst inte går att få tillbaka pengar retroaktivt.

Kan man säga i fråga om LFA-behörigheten att självstyrelseviljan har fått kosta 26 miljoner euro fram till 2013?

–Du kan säkert säga det. Jag säger att det finns en risk att vi påtagit oss kostnader som vi inte borde ha haft.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Symboler. Mariehamns stad försöker driva på en kommunreform på Åland, säger stadsdirektör Bjarne Pettersson. -Det gör vi inte enbart med tanke på landsbygden utan även för att staden behöver mera mark. På bilden står han framför Mariehamns symbol och stilikon, fartyget Pommern. Foto: ERKKI SANTAMALA

Finnes: en stad som växer Sökes: mer mark

Stadsdirektör Bjarne Pettersson tycker att en kommunreform är nödvändig – i synnerhet på landsbygden och i skärgården.

– Mariehamn klarar sig alltid. Problemet för oss är bristen på mark för egna hemstomter, handel och småindustri. Det hämmar stadens utveckling.

År 2008 hade staden ett överskott på 2,3 miljoner euro. Att nästa bokslut kommer att visa samma goda resultat är knappast troligt.

–Vi räknar inte med ett minus men i sämsta fall kan det bli så, konstaterar Bjarne Pettersson, som får avsluta Nya Ålands serie "Koll på kommunen".

Skatteintäkterna, och särskilt intäkterna från samfundsskatten, minskar.

–Landskapsregeringens förslag att justera den kommunal andelen av samfundsskattesatsen på Åland är synnerligen betydelsefullt. Det är skillnaden mellan att vi klarar oss hyfsat eller får stora problem.

Går det inte vägen förlorar staden förlora cirka 2 miljoner euro per år och det skulle kännas.

–Blir ekonomin radikalt sämre handlar det om att gallra bland tjänsterna, ta mera lån eller höja skatterna.

Bjarne Pettersson tror ändå att staden kommer att klara sig okej – så länge folk har arbete.

–Däremot tror jag att vi måste vara beredda att ta ställning till prioriteringar av olika slag i högre grad än tidigare.

Vad kommer i första hand?

–Vi måste prioritera de lagstadgade uppgifterna, som äldreomsorg, dagvård och skola.

Vad ska ni spara pengar på?

–Att gå ner i standard på servicenivån som idag är hög. Investeringarna blir mindre och så kan fritid och kultur beröras.

Mycket återstår

Investeringstakten i Mariehamns stad har varit hög de senaste åren.

–Och vi har flera stora investeringar framför oss, bland annat om- och tillbyggnad av Trobergshemmet, nya daghem samt investeringar i kommunalteknik. Jag tycker att det är viktigt att staden fortsätter att investera, särskilt under lågkonjunktur. Vi har också stora satsningar på Övernäs skola så

att den kan bli en fungerande 1-9 skola, men det kommer först efter Trobergshemmet. Vi har ekonomiskt och praktiskt utrymme att investera för cirka 7-8 miljoner per år så vi bör slå av på takten.

Att bygga ut och ordna äldreomsorgen på ett bra sätt är stadens största utmaning, säger Bjarne Pettersson. För att kunna ta hand om de ökande antalet äldre i framtiden kommer staden att tvingas bygga ut sin äldreomsorg ytterligare.

–Det behövs säkert flera former av serviceboenden och gärna i privat regi.

Tror på kommunreform

Dagens kommunindelning är inte naturlig, tycker Bjarne Pettersson. Han tror inte att dagens kommunstruktur finns kvar om 20 år. En reform är nödvändig.

–På landet skulle de behöva en ny struktur, kommunerna är för små.

Pettersson tror däremot inte på en sammanslagning mellan Mariehamn och Jomala.

–Man måste ha ett helhetstänkande. Det går inte att slå ihop de två största kommunerna och lämna resten. Mariehamn klarar sig alltid. Problemet för oss är bristen på mark för bland annat egna hemstomter. Det hämmar stadens utveckling.

Stadsdirektören säger att det skulle vara logiskt om Järsö hörde till Mariehamn. Men Lemlands kommun är inte intresserad av att göra någon justering av gränserna. Skatteunderlaget i området är för starkt.

–Tillhörigheten är väldigt onaturlig men jag ser ingen snabb lösning. Mot Jomala har vi ju också en onaturlig gräns som går genom bostadsområdena.

Ett ökat samarbete mellan kommunerna är intressant, säger han.

–Stan är beredd att samarbeta med andra och gör det redan. Men det vill till att nyttan är ömsesidig.

Ett skolsamarbete pågår med Lemland och är aktuellt även med Jomala.

–Det handlar bland annat om att vi tar emot elever från Lemland/Järsö-området som hemkommunen betalar för.

Markbrist

Det är viktigt att staden växer och utvecklas, säger Pettersson. För att öka omsättningen och bibehålla konkurrenskraften behövs privata satsningar i centrum.

Staden måste skapa förutsättningar genom sin planering och genom egna investeringar.

Mariehamn

Senaste bokslut: överskott 2,3 miljoner euro.

Invånarantal: 11.109.

Grundad: 1861.

Totalareal: 11,6 km² landareal.

Byar och enstaka hemman: Dalkarby, Espholm, Hindersböle, Svinö, Styrös, Ytternäs, Sviby by och Öfvernäs by.

Stadsdelar: Apalängen, Backeberg, Dalberg, Dalbo, Espholm, Främmanberg, Hindersböle, Johannebo, Kasberget, Klinten, Västra Klinten, Kvarnberg, Lotsberget, Nabben, Norrböle, Nyängen, Rossen, Sjukhuset, Storgården, Storängen, Strandnäs, Sveden, Vreten, Västernäs, Västra Ytternäs, Ytternäs, Östernäs, Österbacka.

Kuriosa: Mariehamns stad är med sina 800 anställda en av Ålands största arbetsgivare. I Mariehamn bor i dag hela 641 personer med finska som modersmål och 717 med andra språk än finska och svenska som förstaspråk.

–Vi bör heller inte vara främmande för byggande av höga tornhus på lämpliga ställen i staden. För utvecklandet av konferensturismen krävs att det byggs nya högklassiga hotell.

Evenemangsområde

En fråga som ständigt dyker upp i debatten är Marieparkområdet. **Dennis Jansson** köpte Mariepark år 2002. Klagomål från grannar och restriktioner från Ålands miljö- och hälsovårdsmyndighet har satt käppar i hjulet för Janssons visioner. Han har nyligen lämnat in en anhållan om att få byta Mariepark mot Möckelö havsbud.

Mariehamn med sina många evenemang behöver ett evenemangsområde inne i stan, tycker Pettersson.

–Men jag har förståelse för Dennis Janssons anhållan. Det kan finnas alternativa platser för rockkonserter och Ma-

rieparkområdet kan planeras för andra ändamål. Ärendet kommer att behandlas seriöst och konstruktivt.

Befolkningen ökar

Invånarantalet ökar i Mariehamn och flyttningsrörelsen är stor. För första gången är det inflyttarna från icke nordiska länder – letter, kurder, rumäner, ester och thailändare – som skapar det största inflyttningsnettot i kommunen. Hitills i år handlar det om över 60 personer.

–Det är en intressant trend som vi ska ta vara på.

Hur då?

–Genom att de får en bra start med språkundervisningen, genom att de får jobb.

Lyckas Mariehamn integrera de inflyttade i samhället, tycker du?

–Jag tror att vi är bra redan i dag men man kan alltid bli bättre.

Patrik Dahlblom
Epost: patrik.dahlblom@nyan.ax
Telefon: 528 451

Vi firar 1-15 år

"Jag skulle kunna sälja studieveckor"

Adam Isaksson på Ottefågelvägen i Jomala Kalmarnäs fyllde 8 år i fredags, den 11 september. Farmor och farfar gratulerar.

Celine Ström i Jomala Björby fyller 9 år i dag, måndagen den 14 september. Mamma, Ian och Kim gratulerar.

Malva Eriksson i Eckerö Storby fyllde 2 år i går, söndagen den 13 september. Mamma, pappa, Melinda, Oscar och Malou gratulerar.

DÖDA

Vår kära

Margareta Maritza Andersson

f. Hinder

* 16 november 1937
† 5 september 2009

har stilla insomnat och lämnat oss i stor sorg och saknad

VIVECA
BERT

MARTIN och ANNIKA
Carin med familj
Matts med familj
Släkt och vänner

För evigt i våra hjärtan

Begravningen äger rum lördag 26 september kl. 13.00 i S:ta Birgitta kyrka, Lemland. Efter akten inbjuds till minnesstund och buffé. Meddela gärna ert deltagande till Enebergs begravningsbyrå 018-19 028 senast 22 september.

Fakta/Sven Sjöberg, 50 år

Namn: Sven-Runar Sjöberg (men alla kallar honom Sven)
Född: Den 15 september 1949 i Föglö Ulversö.
Bor: I Finström Godby.
Familj: Fru Angela Sjöberg, f Jansson, som är rektor på vårdinstitutet, fyra barn och fem barnbarn.
Gör: Speciallärare och datoransvarig på Godby högstadieskola.
Intressen: Bärplockning, vedhuggning, skogspromenader, fiskdammen och växthuset på gården, segling - med mera.
Födelsedagen: Inga speciella arrangemang. Han funderar på att ordna något gemensamt med frun när hon fyller jämnt i maj.

Jag har så många examina att det inte är klokt. Jag skulle kunna sälja studieveckor!

Det säger Sven Sjöberg glatt, och inte utan stolthet.

Föräldrarna bodde på ett litet torp på Ulversö. Modern Ninni dog när han var 11 år, fadern John var fiskare och postförare. Sven hade tre syskon, men det yngsta av dem var 16 år äldre. Så han var mycket för sig själv, och när lärarinnan tog boklådor till skolan läste han allt han kom över.

–Jag skulle gärna ha gått vidare till lycéet efter folkskolan, men det fanns inga möjligheter.

Så han gjorde som många andra åländska ungdomar – gick till sjöss. Först blev han spritkalle och mäskekalle på en Vikingfärja, sedan mönstrade han på ms Eckerö och gick på långfart till medelhavsländerna.

–Då blev jag mässville, en sådan passade upp kaptenen och chieffen. Men efter det gick jag i land. Sjön var inte min grej.

Blev mångsysslare

Han jobbade med allt möjligt, från att lägga asfalt på flygfältet eller installera tv-antennar till att vara portier på hotell och rockvaktmästare på stadens krog. Kvällen då Miramar stängdes stod han i garderoben.

–Visst blev det sena nätter. På hotell Esplanad jobbade jag ett dygn och var ledig två dygn. Det kunde vara tungt, men jag gillade att vara ute bland folk. Det har jag alltid gjort.

När han bildat familj gick han på Folkhälsans familjeutbildning och ledde sedan kurser om

hur man blir en bra förälder. Och när han var utan fast anställning gick han på en svetskurs som arbetsförmedlingen ordnade. Efter den blev han svetsare och svarvare på Lun-Mek, innan han öppnade eget.

–Företaget hette Svennex Svets. Jag hade en rullande verkstad i en Ford Transit.

Köpte verkstad

År 1980 flyttade familjen till ett hus i Godby med en intressant historia. På 1920-talet var det ett tegelbruk, därav gårdsnamnet Jämra bruk. Sedan blev det ett av Ålands första elverk, som försåg hushållen i Godby, Åmnäs, Haraldsby och Grelsby med el från 6 på morgonen till 10 på kvällen. Efter det blev det en sädestork, och sedan bilverkstaden Bil-Fix. Ägare då var Eric Gustafsson, som många känner som auktionsutroparen Grönbacks-Eric.

–Jag köpte den för verkstadsens skull, men efter något år slutade jag med mitt företag.

När äldsta sonen gick ut nian i Godby föreslog rektorn Sven-Ingmar Lindqvist att Sven skulle jobba med en ung skolelev som behövde mycket stöd. Sven tvekade, för nu hade hans verkstad äntligen börjat gå med litet vinst, men frun övertalade honom. Så han följde eleven genom högstadiet. Och 1983 gick han en kurs i specialpedagogik vid Ålands sommaruniversitet.

–Utan det skulle jag aldrig ha blivit lärare. Sedan läste jag allt jag kunde komma över.

Han kom in på speciallärarutbildningen vid pedagogiska fakulteten i Vasa, men pendlade

PRATSTUNDEN

På hemmaplan. Ett stort hus, och en trädgård med fiskdamm, höns och växter att ta hand om. Här trivs Sven Sjöberg.

hem till Angela och barnen på veckosluten.

–När jag var färdig med studierna, läste hon till sjuksköterska i Uppsala. Då var det jag som var hemma med barnen.

Hjälp på vägen

Hur ivrigt han än studerade så skulle hans karriär inte ha varit möjligt utan tjänstemän som hjälpte och uppmuntrade honom längs vägen.

Han nämner Brittmari Wikström på öppna högskolan, Marianne Sjöholm, dåvarande studiesekreterare i Vasa, Margita Vainio, som var chef på kurscentralen vid Åbo akademi, och inte minst Gustav Björkstrand. Han var rektor vid Åbo akademi när Sven beviljades dispens från kravet på hum kand-examen och det lilla finska språkprovet. Sedan kunde han få sin lärarexamen.

1989, när Sven fick en ordinarie tjänst som speciallärare i Godby, genomfördes en pensionsreform. Om han anställdes några månader tidigare skulle han kunna gå i pension när han

fyllt 60 år. Men nu är pensionsåldern 65.

–Jag är inte ledsen för det, för jag trivs så bra i skolan. Det är toppen, faktiskt.

–Mycket förändrats sedan jag var skolelev. Avståndet mellan elever och lärare har minskat. Förr var lärarens ord lag, nu har kommunikationen blivit friare. Och jag ser inga som helst problem med det. En sak har jag lärt mig, och det är att man måste ta elevernas synpunkter på allvar. Lärare kan inte bära sig åt som för 30 år sedan.

Numera är han också dataansvarig på högstadiet. Det är också en uppgift som ständigt ger honom nya insikter i ungdomarnas vardag.

Mycket att göra

På gården står hans segelbåt, en 31 fots Sunwind. Men det har inte blivit mycket tid över för den på sista tiden, fast han är mycket ledig på sommaren.

–Jag vill vara mera hemma och hålla på här i huset och på gården.

Han har bland annat installerat jordvärme, höjt taket i vardagsrummet, installerat stjärnhimmelbelysning i tamburen och byggt ett teknikrum. Sven har haft så mycket att göra på hemmaplan att han inte hunnit med några längre resor, bortsett från sådana som haft med jobbet att göra. Den vägen har han bland annat fått besöka Krakow, Prag och Liverpool.

Resorna har gett mersmak. Men litet förvånad blir man när han säger att han inte talar bra engelska.

–När jag hade min första stora tent läste jag en bok om specialpedagogik på engelska. Jag översatte den ord för ord med ett lexikons hjälp. Den inställningen har jag haft nytta av många gånger. Jag har kunnat sätta mig ner med elever och förklara för dem att om man bara bestämmer sig för vad man vill göra så är ingenting omöjligt.

TEXT & FOTO:
PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

TACK

Ett varmt Tack till alla er som med omtanke och medkänsla hedrat minnet av

Thure Söderberg

samt också tack till med.avn ACS för god omvårdnad.

De närmast anhöriga

TACK

Till er alla som hedrat minnet av vår älskade mamma

Edmi Edenberg

med omtanke, samtal, brev, vackra blommor och gåvor till olika fonder vill vi framföra vårt varma Tack.

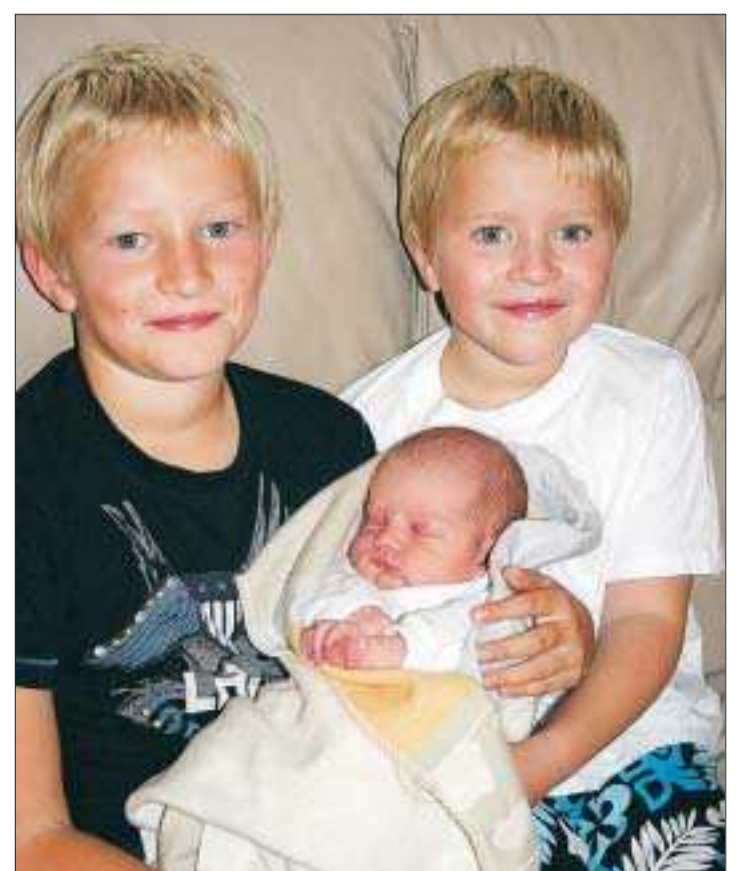
Inger och Carola
med familjer

Röskvas lillasyster Sigrid föddes i Marihamn den 20 augusti. Vid födseln vägde hon 4.090 gram och var 51 cm lång. Hon är dotter till Laura Gäddnäs och Kristoffer Gottberg i Finström Godby. Foto: PRIVAT

Ny på Åland

En flicka som ska heta Amanda föddes fredagen den 4 september klockan 07.21. Hon vägde då 3.550 gram och var 48 cm lång. Föräldrar är Jens och Katarina Schulz och i familjen finns även de stolta storbröderna Kristoffer 8 år och Jonathan 6 år. Familjen bor i Vessingsboda i Lemland. Foto: PRIVAT

Vem var han? Två författare behöver läsarnas hjälp. Foto: ÅLANDS MUSEUMS SAMLINGAR

Vem var hästkarlen?

Känner du igen mannen på bilden?

I så fall kan du hjälpa till med Ålands häst-avelsförenings historik.

Mari Stefansdotter och Carina Karlsson som skriver historiken till föreningens 100-årsjubileum, hittade bilden i Ålands museums samlingar.

Vem är vem?

Den kan vara tagen på 30- eller 40-talet, men det är bara en gissning. Kan någon av våra läsare ge besked om vem mannen var, och var bilden togs? Hör av er till Carina Karlsson, på tel. 040 70 46 196, eller 43 993. Hennes e-postadress är poet.carina@aland.net. (pd)

Nattvard på Åland utan smittorisk

Den som tar del av nattvard i åländska kyrkor behöver inte vara rädd för att smittas av den så kallade svininfluensan.

I Sverige överväger församlingar att börja använda starkvin vid nattvarden, eftersom det kan ge ett bättre skydd mot smittspridning än alkoholfritt vin eller lättvin.

Men de åländska försam-

lingarnas kyrkovin, som används vid nattvarden, är ett starkvin av malagatyp. Det konstaterar Mårten Andersson, kontraktsprost och kyrkoherde i Eckerö församling.

I många församlingar dricker man dessutom inte från skålen, utan doppar oblaten i vinet. Det bidrar också till att minska risken för smittspridningen. (pd)

Församling öppnar ungdomssida

Mariehamns församlings ungdomar har fått en egen hemsida:

Där kan man se konfirmerationsfoton, se vad som är på gång i församlingen, hitta kontaktinfo för församlingens

ungdomsarbetsledaren Viktoria Lindströms blogg – den senaste posten handlar om hur man får stopp på ett skenande tåg.

Adressen är mariehamn.evl.ax/ungdom.

OBS! Det händer

MÅNDAG 14.9

NÖJE

Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj.

TISDAG 15.9

FILM

Ålandica auditorium kl 19.30. Stumfilmen "Nosferatu" till levande musik. Den första filmatiseringen av Bram Stokers roman Dracula. Musik av Geir Draugsvoll, ackordeon, Mattias Rodrick, cello.

HÖGLÄSNING

Eckerö Solgården kl 13.00. Högläsning med Marita Johansson.

NÖJE

Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar-dj.

SAGOSTUND

Lemlands bibliotek kl 12.45. Vi träffas och läser sagor och fikar ihop.

SYMPOSIUM

Ålandica kl 19.00-21.00. "Utanförskap – i ett ungdomsperspektiv". I panelen: FSL:s ordförande Dan Johansson, barnpsykiater Jaana Lignell, kriminalkommissarie Olof Lindqvist,

utbildningsminister Britt Lundberg, f.d. landskapsåklagare Karl-Johan Nyholm, barnskyddschef Helena Wachowiak. Moderator: Niklas Lampi.

VERNISSAGE

Ålands Museum kl 18.00. "Skulpturverkstad för skrot-/motspelare". Ett projekt under ledning av konstnär Kari Niskanen och Annukka Turakka. Konstnärerna har tillsammans med åländska ungdomar skapat skulpturer av återvinnings- och avfallsmaterial.

JUST NU

LOPPMARKNAD

Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11. Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.

Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11. Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.

Jomala Gölby Postgårdsvägen. Loppis varje dag hela september. En del av pengarna går till välgörande ändamål.

Fyndhörnan i Godby. Öppet torsdag och fredag kl 16-19, lördag 10-16.

Föreläser om insikt

En dag fylld med inspiration blir det för personal på företag och organisationer den 14 oktober i Ålandica.

–Temat är den hälsofrämjande roll våra tankar, om oss själva och vår omvärld, har i våra liv, säger Synnöve Jordas från arrangerande Insikt.

Två dragplåster är Alice Bah Kuhnke och Mia Törnblom. Förstnämnda fungerar som moderator och är känd tv-programledare från bland annat SVT och TV4 där hon arbetade innan hon började studera statsvetenskap. I höst tillträder hon tjänsten som miljö- och hållbarhetschef på teknikföretaget ÅF.

–Alice ger även föreläsningar i Sverige om att arbeta med sig själv, sina personliga rädslor och sina personliga värderingar för att veta vem man är och vad man vill och därigenom kunna leda andra mot gemensamma mål, säger Jordas.

Mia Törnblom är förfat-

Modererar. Alice Bah Kuhnke är moderator på insiktsdagen.

Foto: PRIVAT

tare till böckerna "Självkänsla nu!", "Mera självkänsla" och "Så dumt!". Hon ska tala om vikten av att träna den egna självkänslan, självinsikten samt hur man kommer över sina rädslor. Föreläser gör också sociolog Kjell Herberts

som ska prata om hur man ser på omvärlden och hur tankarna påverkar ens dagliga liv, Sonja Lind-Söderström som föreläser i bland annat livshandledning, hypnoscoach Fredrik Praesto, känd från TV3, samt Alexandra Sjöblom

som intervjuas om ämnet "Utmana dina rädslor".

–Föreläsarna hjälper dig att se hur du genom att ta hand om dig själv kan hålla dig frisk längre i det allt mer krävande arbetslivet, säger Synnöve Jordas. (mt)

100 ord
från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

FÖRÄLDRARFÖRENINGEN FÖR BARN MED SÄRSKILDA BEHOV

Vi på Föräldrarföreningen för barn med särskilda behov r.f fokuserar på hela familjen. Vi ordnar bland annat intressanta föreläsningar, familjeaktiviteter för barnen, syskon, föräldrar och även kompisar, diskussionsgrupper mm.

Som medlem får hela familjen ta del av de flesta aktiviteter kostnadsfritt eller till kraftigt reducerat pris! Vi arbetar för barn med särskilda behovs rättigheter och deras familjer, arbetar aktivt för att Åland hänger med i utvecklingen av den senaste forskningen gällande barn med särskilda behov samt rehabilitering och terapier etc.

Kommande aktiviteter:
Disco Bowling inkl snacks, Idrottsgården – nu i september, boka nu!
Familjemiddag med go cart- åkning i Lemland.
Disco Simning inkl. korv m. bröd, Mariebad med Dj.
Diskussionsgrupp för föräldrar 1g/mån, Nästa gång 8 okt kl 18.30.

Föreläsningar; Aspergersyndrom, Ad Hd, Mobiltelefonen – Ett kognitivt hjälpmedel vid Autism, Asperger och Ad Hd.

Ring Handikampens växel på 527 360 och bli medlem. Medlemsavgiften för föreningen är 10 e/år per familj.

ÅLANDS MARTHADISTRIKT

Söndag 20 september håller Ålands Marthadistrikt sitt traditionella brödlotteri på Skördemarknaden vid Ålands Landsbygdscentrum. Vinster lämnas föreningsvis på plats (samma plats som i fjol, bord nr 40) kl 10.00. Kom ihåg att skriva

innehållsförteckning på bakverken! Vid frågor ring kansliet 19411 eller 0457 343 5511.

PUSSELFAMILJEN

Föreningen PusselFamiljen vill välkomna och informera gamla som nya medlemmar om höstens familjeaktiviteter.
Sönd. 20/9 kl.14: Äventyrsgolf .
Lörd. 3/10 kl.10-15 Matlagningkurs.
Sönd. 11/10 kl.15: Höstmöte.
Fred. 13/11 kl.18-19.30: Discobowling.
Lörd. 12/12 kl.13.30: Julbuffé.
Närmare information finns på vår hemsida: www.pusselfamiljen.com Varmt välkomna!

Kom ihåg

ABF-Åland: Motionsgymnastiken börjar måndag 14.9 kl 18.30 i Strandnäs skola (norra gymnastiksalen) Ledare Sinikka Östberg. Nya och "gamla" deltagare välkomna! Ev. förr. tel 16 707.

Eckerö marthaförening: Möte onsdag 16.9 kl 19.00 i Ekergården. Gamla och nya medlemmar välkomna.

Folkhälsan i Finström: Pilates startar i Godby högstadieskola onsdag 16.9 kl 18.30.

Folkhälsan i Eckerö: Motionsdansen börjar fredag 18.9 kl. 19.30 i Ekeborg. Bugg en halvtimme innan, kl. 19.00.

Folkhälsan i Lemland: Pilateskurs startar tisdag 15.9 kl 19.00 i Lemlands grundskola. Anmälan till Birgitta Engblom tel 0457 379 8853. Avgift 13 euro medlemmar, 20 euro icke medlemmar. Medtag liggunderlag.

Folkhälsan i Sund: Kurs i hälsosam mat - LCHF, med Britt Lundberg-Skanze. Passar dig som har viktproblem, diabetes eller annars vill må bättre. Start onsdag 16.9 kl 19.00 Sunds skola i Finby. Info: Gerd Blomqvist 0457 569 1973.

Hälsofrämjandet på Åland: Maggies vattengymnastik fortsätter i simhallen på Ålands idrottscenter i Godby, måndagar kl 14 och 15 och onsdagar kl. 16. Start vecka 40, den 28 och 30.9. Anmälningstid för nya simmare är vecka 38, den 14-19.9. Simmare som inte tänker simma

ska anmäla sig på tel 43 606 eller 0457 072 3806.

Jomala Församlingshem: "Lilla Liten" Fortbildningskurs (grundkurs) med Diana Stigson Hadarsson (musiker, kompositör och musikerapeut) för personal som arbetar med babyrytmik/babysång eller planerar att starta denna verksamhet. Jomala Församlingshem måndag 5.10 kl 17.00-20.30. För mer information besök: www.nyanzen.se under fliken fortbildning.

Jomala Församlingshem: "Lilla Parvel" Fortbildningskurs (fortsättningskurs) med Diana Stigson Hadarsson (musiker, kompositör och musikerapeut) för personal som arbetar med babyrytmik/babysång eller planerar att starta denna verksamhet. Jomala Församlingshem tisdag 6.10 kl 17.00-20.00. För mer information besök: www.nyanzen.se under fliken fortbildning.

Mariehamns marthaförening: Handarbetsträff måndag 14.9 kl 13.00 hos Marita, Öhbergsv. 13.

Mariehamns pensionärsförening: Månadsträffarna kör i gång onsdag 16.9 kl 14.00 i Röda Korsgården. Trots nedgången startar vi med flaggan i topp. Vi får ta del av Sparhallens nya pensionärsdrive, föredrag av Björn Thomasson och frågesport med diplomutdelning för datakunskap. Väl mött alla gamla och nya MPF:are!

Mellersta Finströms marthaförening: Möte tisdag 15.9 kl 19.00 i Marthastugan/Breidablick.

Norra Ålands Pensionärer: Traditionell underhållning i Breidablick OBS tisdag 22.9 kl 13.30 av Torkel Selin och Karl-Erik Svensson, känd svensk dragospelare. Kaffe med bröd, efter kaffe-pausen dans till tonerna av Bror Boje Eriksson, Kalle Lund, Christer L, Uffe Andersson, Karl-Olof Westerlund, Håkan Jansson, Sture Söderlund. Info tel: 0457 343 0154 (Christer L.)

PusselFamiljen: Matlagningkurs lördag 3.10 kl 10-15. Mer information finns på vår hemsida www.pusselfamiljen.com Anmälan senast 25.9 via sms: 0457-343 18 83 eller via e-post: info@pusselfamiljen.ax

PusselFamiljen: Nya och gamla medlemmar välkomnas med att spela äventyrsgolf söndag 20.9 kl 14. Föreningen bjuder på spel och fika. Anmälan görs senast den 18.9 via sms till 0457-343 18 83 eller via e-post: info@pusselfamiljen.ax

Södra Lemlands Marthaförening: Möte på Solkulla torsdag 17.9 kl. 18. Välkomna!

Zhineng qigong: Grundkurs i Zhineng qigong 26-27.9. För anmälan och information ring Sonja 17 889 eller Bitta 0457 342 1927.

Ålands aktiesparare: Introduktionskurs för aktiesparare onsdag 16.9 kl 18.00-21.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola avsedd som introduktion i

aktiekunskap. Kursledare Mattias Söderback. Anmälan om deltagande till www.aktiespararna.ax eller Folke Sjölund, tel 0457 382 3324, folke.sjolund@aland.net

Ålands dragspelsklubb: Spelövningarna börjar 22.9 kl 18.30 i Källbo skola.

Ålands frimärkssamlarförening: Möte onsdag 16.9 kl 19.00 i Hotell- och restaurangskolan. Visning av inscannade Ålands-samlingar.

Ålands synskadade: Månadsmöte måndag 14.9 kl 18.00 på Ankaret, Johannebovägen 7, Mariehamn. Höstvisor av Greta Sundström på dragspel och Viva Holm. Kaffeservering. Simning på Folkhälsan fredag 18.9 kl 14-15. Anmälan på tel 527 360. Punktskriftskurs onsdag 7.10 kl 12-15 på Ankaret. Anmälan på tel 527 363 eller 19 670. Läsa i punktskrift och diskutera ämnet torsdag 8.10 kl 18.30 på Ankaret. Anmälan på tel 19 670 eller 527 362.

Ålandsfuchsians trädgårdsförening: Årets stora perennauktion hålls hos Anna-Lisa Andersson i Byttböle onsdag 16.9 kl 18.30. Trädgårdsvandring och servering från kl 18.00. Tag med snigelfria och namngivna plantor.

Östra Saltviks Marthaförening: Tisdag 15.9 kl 19.00 möte hos Pian. Fotohistorik. Möte + genomgång av föreningens fotoalbum.

Lr betalar inte för Lappo-friskola

LAGTINGET. Kommunen, inte landskapet, ska stå för kostnaderna för en friskola på Lappo. Det sade utbildningsminister Britt Lundberg (C) i lagtinget i onsdags.

–Det handlar mycket om kommunens välvilja.

Lappo skola stänger från nästa höst. Beslutet togs av Brändö kommunfullmäktige i onsdags.

Samma dag diskuterades frågan i lagtinget. Föräldrar på Lappo och Torsholma har i en skrivelse frågat hur landskapet ställer sig till en eventuell finansiering av en friskola och hur en sådan startas upp.

Camilla Gunell (S) ville veta vilka möjligheter man ser från landskapsregeringens sida att starta en ersättande skolverksamhet på Lappo och hur landskapsregeringen ställer sig till att inleda en försöksverksamhet.

Ser på alternativ

Gunell påpekade att föräldrarna till de barn som i höst börjar årskurs ett ställer sig mycket tveksamma till att skicka sina barn med olika färdmedel till skolan i Brändö.

–Som ett alternativ till skolan i Brändö undersöker man nu möjligheterna att starta en så kallad ersättande skola. Med tanke på Ålands småskalighet bör man vara öppen för att finna alternativa småskaliga lösningar som

Lappo skola. Skolan stängs från och med nästa höst, nu diskuteras alternativ.

Arkivfoto: MAIJA PELLI

gör att barnfamiljer trots allt vill stanna kvar i regionen, menar Camilla Gunell.

Förening behövs

Britt Lundberg säger att för att starta en friskola måste man först bilda en förening, vilket är på gång på Lappo. Föreningen utser sedan en direktions som ska ansvara för skolans förvaltning och ta fram ett reglemente med antagningsregler.

–Det ska fastställas av kommunen.

Ytterligare behövs en uppjord läroplan som godkänns av landskapsregeringen.

–Vi granskar om den motsvarar alla grundskolans lärokurser.

Finansieringen sköts genom avtal med kommunen.

–Det blir en förhandling om hur stor del kommunen är beredd att betala för den ersättande skolan. Systemet med ersättande skolor handlar väldigt långt om kommunens välvilja.

Gunell ville då veta vad landskapsregeringen kan göra förutom att fungera som tillsynsmyndighet.

–Det handlar om en liten by som mer eller mindre stjälpas genom ett beslut som tagits på kommunal nivå.

Landskapsregeringen har bara att rätta sig efter lagen, säger Lundberg. När lagtinget diskuterade lagstiftningen i mitten av 1990-talet var man orolig för att en ersättande skola skulle kunna äventyra en kommunal skola i en skärgårdskommun.

–Jag har svårt att se att landskapet kan ta en aktiv roll och gå in i något som är Brändö kommuns behörighet, i det här fallet hur man ska arrangera studierna för sina barn på Lappo.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Föglötunneln dryftades på medlemsmöte:

Sossarna vill stoppa provborrningarna

Föglötunneln diskuterades på Socialdemokraternas medlemsmöte i tisdags. Man enades om att det med tanke på landskapets krassa ekonomi är befogat med ett nej till fortsatta provborrningar.

Föglötunneln, jordbruksstöden och ÅHS stod i fokus för diskussionen. Mycket debatt blev det kring utredningarna kring Föglötunneln. Det finns inom partiet inte gehör för ett klart nej för all framtid, men en majoritet av mötesdeltagarna tycker att landskapets svåra ekonomiska situation är skäl nog för att stoppa provborrningarna.

Mia Hanström skulle vilja se ett ordentligt förslag på omstrukturering av hela skärgårdstrafiken, medan Maria Jonsson tycker att utredningens fokus hamnat på fel frågor.

–Jag skulle vilja att man lyfter upp frågan om behovet av en tunnel. Blir Föglö verkligen isolerat utan en tunnel? Och ska vi fortsätta med en politik för att bygga ut för privatbilismen?

Prioritera vården

Sjukvårdssektorn står inför stora inbesparingar. Camilla Gunell, Socialdemokraternas representant i finansutskottet och i ÅHS styrelse, påminde om att landskapsregeringen lyft fram hälso- och sjukvård som prioriterade områden. De sparförslag

som hittills lyfts fram står tjänstemännen bakom, säger Gunell. Hon tycker att landskapsregeringen gett få besked om hur det ska sparas och om vad som är politiskt gångbart.

–Ar det okej för Liberaler och Centerpartister att lägga ner hälsocentralen i Godby? Hälsovårdarberedskapen i skärgården? Jag tycker inte det är det.

Ordförande Barbro Sundback tycker att vården ska lämnas ifred. Det finns andra sektorer att spara in på, säger hon.

–Jag accepterar inte att vi sparar inom sjukvården, skär ner för jordbrukarna istället.

Anställda mår dåligt

Anne-Helena Sjöblom menar att det inte är vårdkonsumenterna som drabbas.

–Det bedrivs konjunkturpolitik istället för strukturpolitik. De offentligt anställda kommer i kläm när landskapet missköter sin ekonomi och de anställda mår skitdåligt.

Barbro Sundback ansåg att socialdemokraterna även i fortsättningen måste ställa krav på en omstrukturering av ÅHS organisation.

Livlig skattedebatt

Frågan om ett åländskt övertagande av skattebehörighet från Finland väckte diskussion. Socialdemokraterna har bildat en skattegrupp som ska fördjupa sig i äm-

Diskuterar ekonomi. Socialdemokraterna diskuterade ÅHS och Föglötunneln på sitt medlemsmöte i tisdags. Camilla Gunell, Barbro Sundback och Carina Aaltonen utgör sossarnas lagtingsgrupp.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

net. I slutet av oktober hålls en bredare medlemsdiskussion under den Socialdemokratiska kongressen.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Telefonkatalog på nätet
www.nyan.ax

Du kan förändra
afrika.ax

100 kg majs för 20€
Inbetalning på konto:
203218-21939
Märk: Majs
Tillstånd 271 K14

VECKANS måndag-lördag
special
LAMMKOTLETTER
Dahlmans ..... kg **16,80**

VECKANS måndag-lördag
erbjudanden

	Grytbitar av stek	kg	9,50
	Skeppargrill	400 g (9,13/kg) pkt	3,65
	Långsamofin hålkaka	320 g (4,84/kg) st	1,55
	Skärgårdsskinka	kg	13,90
	Edamerost	kg	7,90

MÅNADENS **PLUSSA** -erbjudande

	Blå länkkorv	580 g (2,59/kg)	3,00 /2 pkt
	Maku skivad gurka	300 g	1,39 /st

Utan Plussa-kort (4,12/kg) 2,39/pkt   Utan Plussa-kort 1,59/st

Citylivs

MITT I STA'N

TEL: 12 155 ♦ VARD. 9.00-18.00 LÖRD. 9.00-15.00

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Se till mig som liten är handlar om att kunna förlåta sig själv i en omgivning som har svårt att förlåta.

KAJ KORKEA-AHO, om sin debutroman i tidningen Peppar.

Röda mattan för Godbyelever

Såg urpremiären på "Play Me" med presidenten

Röd matta, facklor och fotoblixtar. Sjutton elever från Godby högstadieskolas klass 9 A fick vara med på urpremiären på musikalen "Play Me" på Svenska Teatern i Helsingfors.

GHS-niorna såg premiärföreställningen tillsammans med presidenten, kulturministern och en lång rad andra inbjudna VIP-gäster.

–Skådespelarna var jätteduktiga även om handlingen kanske inte så märkvärdig, säger **Fanny Sjögren** som är en av de elever som var med på världsurpremiären förra veckan.

Hon tyckte också att musiken i musikalen var häftig och betecknar hela teaterbesöket som en stor upplevelse.

Ingen av eleverna hade tidigare besökt Svenska teatern.

Mötte presidenten

Som en extra bonus under teaterbesöket fick eleverna från Godby högstadieskola också möjlighet att träffa kulturminister **Stefan Wallin** och president **Tarja Halonen**.

James Nyman, som var med som lärare, berättar att man fick möjlighet att skaka hand med presidenten och samtala med henne när hon var på väg tillbaka till sin loge efter pausen.

–Hon gav sig tid att samtala med oss en stund. Hon frågade vad vi tyckte om föreställningen och berättade att hon ju varit på Åland på sommaren och

Mötte presidenten. Eleverna från Godby högstadieskola med president Tarja Halonen och kulturminister Stefan Wallin i pausen på "Play Me".
Foto: MIKAEL NYBACKA

sett operan "Joel" i Alandica. Hon frågade också om eleverna tyckte att Helsingforsdialekten var svår att förstå.

Enligt James Nyman kunde man också spana in en hel del andra kändisar på föreställningen, bland dem **Joe Labero** som i höst kommer till Åland på sin Finlandsturné.

Studieresan till Helsingfors där, förutom James och de 17 eleverna, också ett par föräldrar

deltog var en så kallad "profilresa", ett studiebesök som man samlat in medel för sedan 2007. James Nyman berättar att han i våras tog kontakt med **David Lindström**, informatör på Svenska Teatern, om ett teaterbesök i samband med resan.

–Lindström berättade då om den kommande premiären på "Play Me" och lovade ordna med biljetter.

–Enastående, säger James

Nyman när han för egen del skall karakterisera premiärföreställningen av "Play Me".

Riksdag och radio

Utöver teaterbesöket hälsade GHS-klassen också på i riksdagen där de visades runt av **Sixten Westerber** och fick titta in i både Radio Extremis och Radio Vegas studior.

–Vi gjorde också ett besök på Radio- och tv-centret i Böle där vi visades runt av **Sixten Westerber** och fick titta in i både Radio Extremis och Radio Vegas studior.

Utöver detta hann man med ett besök på Arabias porslinsfabrik under det givande tredagarsbesöket i huvudstaden.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Fondchef. Berndt Arell i samband med en utställning på Åland. Arkivfoto: JESSIKA OLOFSSON

Berndt Arell är Kulturfondens

nya direktör. Han efterträder **Krister Ståhlberg** som går i pension våren 2010. **Berndt Arell**, 49, är nu chef för museet för nutidskonst Kiasma, i Helsingfors, och har tidigare bland annat verkat som museichef för Helsingfors stads konstmuseum och som grundare av och museichef för Nordiska akvarellmuseet i Sverige. Berndt Arell har också en lång erfarenhet från ledande positioner i olika region- och landskapsmuseer i bland annat Vasa och Åbo. Han har flera förtroendeuppdrag. Bland annat är han ordförande i Centralkonstkommissionen, sakkunnig i Nordiska Kulturfonden och ordförande i Stiftelsen för Finlands konstakademi.

Arell har besökt Åland i flera sammanhang. Han har bland annat, som chef för Åbo konstmuseum, föreläst om **Victor Westerholms** måleri i Önningsbymuseet och det var Arell som invigde **Karin Oldfelt Hjertonssons** akvarellutställning i Ålands museum. □

nyan.ax

Platt lugnt

För ett par år sedan hittade en dykargrupp vraket av en 1800-talsbrigg vid Sälkskärr.

I ett reportage i detta blad berättade en av dykarna om svårigheterna att ta sig ner till fartyget i de väderkänsliga vatten. Först vid fjärde försöket, när havet var platt lugnt – kunde dykarna gå ner.

Det här uttrycket platt lugnt känns väl naturligt för de flesta ålänningar. Blåser gör det ofta på Åland, men enstaka dagar, oftast sommartid, är det alldeles lugnt med bleke på vattnet, och då säger man ofta just att det är platt lugnt.

Den som gör en sökning på Internet inser snart att det nästan bara är ålänningar som använder uttrycket, och dialektarkiven berättar att det

Vill du fråga eller berätta om något, skriv till Ralf Svenblad, Bergdalen 8, 9 tr. S-172 79 Sundbyberg

under 1900-talet noterats även från den åboländska skärgården och de västligare delarna av Nyland.

Det finns ett riktigt gammalt belägg också, från 1849, i ett brev där det talas om havet som var *nästan platt lugnt som en spegel*. Brevskrivaren är ingen mindre än **Georg August Wallin**, född i Sund, uppvuxen där och i Saltvik och efter studier i Helsingfors småningom forskningsresande i Egypten, Persien och på arabiska halvön – då under antaget namn som muslimen Abd al-Wali.

En nutida sundsbo kan berättas om en dag i juni i år då det var spegelblankt, om inte på havet så i alla fall på Delet. – Så här platt lugnt blir det väl inte många gånger till under sommaren, kommenterar han.

Hösten lär knappast heller komma med så många lugna dagar, och vill man tala om väder och vind så är det lättare att hitta åländska uttryck som beskriver stormar och oväder. Men det lugna ska jag ändå återvända till i den här spalten framöver.

RALF SVENBLAD

Dags för årets kulturkarneval

Kulturkarnevalen, som har blivit en populär kulturella för många finlandssvenska skolungdomar, arrangeras i år i Pargas. Ungdomar från Åland har varit med på flera av de tidigare karnevalerna.

Årets upplaga av karnevalen är den sjunde i ordningen, ett fyra dagars evenemang i november med över 30 labb för 500 ungdomar. Arrangörerna planerar för en högklassig karneval med deltagare från olika delar av landet med "utmärkta labb och en fantastisk stämning".

Eldkonst

Evenemanget sparkar igång torsdagen den 12 november och pågår till söndagen den 15 november. Kulturkarnevalen består av arbete i olika labb inom musik, dans, rörelse, scenkonst, ordkonst och formgivning. Bland labbutbudet finns allt från stäppdans och eldkonst till ståuppkomik och reggaemusik.

Kulturkarnevalen kulminerar i karnevalsfest med presentationer och utställningar från de olika labben. En extra krydda i år är att deltagarna kan delta i något

eller några av karnevalens drop-in-labb.

Karnevalen riktar sig till unga i årskurserna 7-9, folkhögskolor, gymnasier, yrkesläroanstalter och i svenska språkbadsklasser samt intresserade lärare, rektorer och övrig skolpersonal.

–Kulturkarnevalens platser brukar gå åt som smör i solsken, så intresserade bör försäkra sig om en plats genom att anmäla sig i tid. Anmälningar tas emot från den 5 september kl 10.00 på www.kulturkarnevalen.fi, skriver arrangörerna i ett pressmeddelande.

Förfrågningar kan riktas till producent **Eva-Helén Ahlberg** på telefon 050-337 03 67 eller på adressen info@kulturkarnevalen.fi.

Kulturkarnevalen arrangeras av Finlands svenska skolungdomsförbund och dess underförening Föreningen Kulturkarnevalen i samarbete med en rad andra förbund och föreningar.

Svenska kulturfonden har sedan starten 2003 varit huvudfinansierare för kulturkarnevalen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Det är dags för Unga band 2009

meddelar arrangörerna genom **Patrik Eriksson**.

–Unga Band 2009 hålls i Idrottsgården den 24 oktober. Banden skall anmäla sig senast 1 oktober kl 22.00 till Uncan eller Tvärsan.

Anmälningssblanketter finns på Ungdomsgårdarna samt på hemsidan <http://www.mariehamn.ax/ungdomsbyran>. De band som deltar skall framföra en cover och en egen låt.

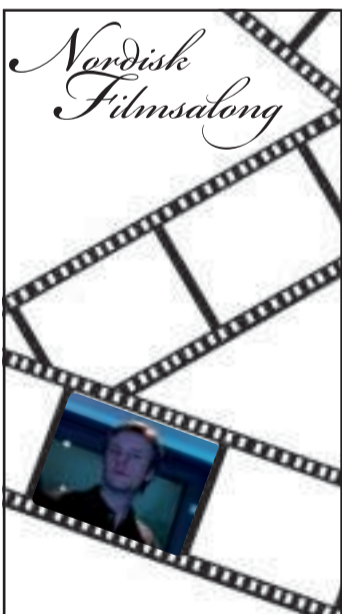
I fjol hemfördes segern av folkmusikgruppen The PeeGees. □

Caspar David Friedrich,

den tyska romantikens ledande målare, räknas i dag som en av giganterna i konsthistorien men är relativt okänd i Sverige. Med start 2 oktober visar Nationalmuseum i Stockholm den första monografiska Friedrich-utställning i Norden, totalt drygt nittio verk. □

Det finns fler köror

i Mariehamns församling än dem som nämndes i fredagens artikel om planerna på en ny sakral kör. Även gospelkören Good News och en barnkör verkar i församlingen. □

MUUKALAINEN

Regi: Jukka-Pekka Valkeapää. Årets nordiska vinnarfilm på Göteborgs Filmfestival.

TORS DAG 17.9 kl. 19

i Alandica
Biljetter från 18.30
7€/5€ stud och medlem
i Chaplin.
I samarbete med
Filmklubben Chaplin
rek. 11 år

Nordens Institut på Åland

Vill Du sjunga i kör?

I Mariehamns församling kommer vi att bilda en ny vuxen kör vars främsta uppgift kommer att vara att sjunga vid Gudstjänster och högmässor.

Kören startar onsdagen den 16 september kl. 19.00 i St Görans församlingshem.

Ledare för kören är Guy Karlsson (tel. 040 584 1054)

Välkommen!

Det går hett till på Stads-husscenen

En brandstation någonstans på Åland. En helt vanlig dag. Eller så inte. En dag som blir helt ovanlig. Det handlar Mariehamns teaterförenings pjäs om i höst.

Mariehamns teaterförening bjuder till pressinformation i Räddningsverkets lokaler. Där sitter hela ensemblen på en brandbil, de flesta klädda i brandmansuniformer.

–Vi funderade vad vi skulle spela i höst, berättar teaterföreningens ordförande Maria Mäntylä. Jag ringde till Robert och frågade om han har något i byrålådan och det hade han.

Pjäsen heter "Rödlack och blåljus" och repetitionerna är i full gång.

–Det röda lacket symboliserar färgen på brandbilen, men också på det röda nagellacket när en kvinnohand ingriper och det börjar hända saker, säger Robert Liewendahl, som också regisserar pjäsen.

En ovanlig dag

I pjäsen möter vi en brandchef och hans fru, spelade av Guy Björkqvist och Ann-Sofi Joelson, lokalvårdaren Signe (Maria Mäntylä), en läkare (Kenneth Johans) en brandkapten kall-

ad "Käften" (Jan Nordberg), sju brandmän och en kvinna vid namn Eva som egentligen inte borde vara där (Gun Jansson). Vi får se dem under en dag och sedan ett halvt år senare.

Blir det brandbilar på scenen?

–Nej, men det blir eld och rök, säger Liewendahl.

Han utlovar också sång och dans och kallar pjäsen för en skruvad komedi.

Fyra av skådespelarna debuterar: Dennis Schåman, Joshua Marshall, Anton Bergman och Robin Mattsson.

De "upptäcktes" av Robert Liewendahl i samband med Ålands handelsläroverks julfestpjäs.

–Robert frågade om vi ville vara med och jag tyckte det kunde vara kul att prova, säger Dennis Schåman.

Han är från Kumlinge, men har ännu inte varit med i de teateruppsättningar som spelats där.

Varför heter din karaktär "Tutan"?

–Han gillar att tuta.

Ensemblen har repeterat i två veckor och premiären blir fredagen den 30 oktober. Man har planerat in ett 20-tal föreställningar, men är beredda på fler.

Hettar till. Det hettar till under en dag på en brandstation någonstans på Åland. På bilen från vänster: Daniel Dahlén, Dennis Schåman, Joshua Marshall, Gun Jansson, Robin Mattsson, Anton Bergman, Patrik Sundbäck och Jonas Danielsson. Stående på golvet från vänster: Ann-Sofi Joelson, Kenneth Johans, Maria Mäntylä och Guy Björkqvist. Foto: STEFAN ÖHBERG

–Pjäser med lokal anknytning är populära på Åland och Robert är bra på att skriva dem, säger Mäntylä.

Pjäsen är 2 timmar lång med pausen inräknad.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Manus, regi och klädsel.

Robert Liewendahl har inte bara skrivit pjäsen utan regisserar också. Lena Andersson har hand om skådespelarnas kläder. Foto: STEFAN ÖHBERG

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN OCH MATHISHALLEN

Supererbjudandena gäller
måndag 14/9 – onsdag 16/9

Supererbjudande GRILLAD BROILER

Inhemsk

4,50
KG

Supererbjudande HAMBURGARE

110 g, ATRIA

2,00
4 ST

MOROT, RÖDBETA
OCH KÅLROT

3 kg, INHEMSK

1,59
SÄCK

SPORTFRALLA 5-PACK

300 g, ÅLANDSBAGARN

EP 6,17/kg

1,85
PÅS

RIS

1 kg, UNCLE BEN'S

2,99
PKT

Supererbjudande

ÄGG 10-PACK

580 g, EURO SHOPPER

0,99

FRP EP 1,71/kg

PLUSSA - förmån

KATTMAT

portionspåsar 12x100 g, WHISKAS

Utan plussakort 4,49/pkt

4,00
PKT

WEETABIX

430 g

Utan plussakort 2,99/pkt

2,49
PKT

KLOSTEROST

300 g, VALIO

Utan plussakort 4,89/st

4,39
ASK

Supererbjudandena gäller så långt lagret räcker (gäller samtliga supererbjudanden)

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

Måndag-fredag 9-21, lördag 9-18, söndag 10-18

K SUPERMARKET

PLUSSA
för dina inköp

Måndag-fredag 9-19,
lördag 9-16,
söndag 11-16
Ålandsv. 42, tel. 28 149

Italiensk glass på italienskt vis

En smak av Italien kan man få i den nya glassbaren som öppnade i Mariehamn i helgen. Egentillverkad glass, antipasto och kaffe på italienskt vis finns på meny hos Gelateria Gattopardo.

Italiensk glass, olika smörgåsar, bruschetta, våfflor och olika italienska smårätter, även kallade antipasto, kan man avnjuta hos Gelateria Gattopardo som öppnade i lördags vid Gamla Godbyvägen. Glasen tillverkas på plats och under sommaren blev många ålänningar bekanta med den vid Lilla Holmen.

Bakom glassbaren står bröderna **Rosario** och **Maurizio Brancato**. Idén om en glassbar föddes efter att Rosario Brancato bott på Åland några år.

–Jag kände att något fattades och tog kontakt med Aldo som hade glassbar i Tyskland.

Aldo, det är **Aldo D'Urso** som drev glassbar i Tyskland, men tiderna blev sämre i lan-

det och han kände, att idén med en glassbar på Åland var lockande. Med sig fick han glasstillverkaren **Giuseppe Scopelliti**. Maurizio äger företaget, Aldo är ansvarig för försäljningen och Giuseppe tillverkar glassen.

–Jag är bara med och hjälper till, säger Rosario, som själv har en byggfirma.

30 års erfarenhet

Aldo har 30 års erfarenhet av glassförsäljning, men man satsar inte bara på glass. Det finns ett varierande utbud av smakupplevelser. Det är salt och sött och många olika varianter av kaffe.

–Vi har espresso, latte macchiati, cappuccino med skum som den ska vara, säger Aldo. Det italienska kaffet ska vara med mjölk medan det internationella är med grädde.

Tycker ålänningarna om er glass?

–Ja, säger Rosario. Vi är mycket nöjda med försäljningen.

När Nyan besöker glass-

Ny gelateria. Aldo D'Urso, Giuseppe Scopelliti, Rosario Brancato och Maurizio Brancato tar den italienska glassbaren till Åland. Foto: JONAS EDSVIK

baren är golvet nybonat och möblerna bärs in. Rosario säger att det tog längre tid än vad han trodde att bli färdig.

–Vi hade problem med kylar och frysar och andra oförutsedda problem.

Sedan är det dags att låta

dem fortsätta med iordningställandet.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Möttes på Åland. Den nordiska hälsokostkedjan Life höll sin 15-årsjubileumskongress i Mariehamn. Från höger Gunnel Åkerman, vd för Life Sverige, Mikael Laasonen, vd för Life Finland, Janne Smeds och Leena Lindqvist som har hälsokostbutik på Åland. Foto: STEFAN ÖHBERG

Krill-olja, spikkudde, superfood hett inom hälsokostbranschen

Alandica fylldes av hälsokost och egenvårdsprodukter när den nordiska Life-kedjan höll konferens i helgen. De senaste nyheterna inom branschen presenterades och den populära spikmattan har blivit en kudde.

Krill-olja, spikkudde och superfood är det nyaste i hälsokostbranschen. Det fick deltagarna i den stora Life-kongressen i Alandica i helgen lära sig. Nästan 400 deltagare från Norge, Sverige och Finland deltog i

kongressen. Även Åland hade några deltagare. Under kongressen presenterade ett 50-tal leverantörer sina produkter.

Mikael Laasonen, vd för Life Finland Oy säger att Åland passade bra för att fira Life-kedjans 15-årsjubileum.

–Vi är en nordisk kedja och här på Åland blandas kulturen mellan Finland, Sverige och Norge.

Vilka är nyheterna inom hälsokostbranschen?

–Det finns ingen trend inom naturmedel, men det som kommer nu är superfood, det vill säga livsmedel med hög näringsnivå.

Maten vi äter har inte samma näringsnivå som för 20 år sedan berättar Laasonen och nu har intresset ökat för näringsrik mat eller ekologisk mat som inte är så manipulerad, som till exempel broccoli, ekologiska nötter och bär.

Krill-olja

Janne Smeds, en av de åländska deltagarna, berättar om en an-

nan nyhet, krill-olja, ett preparat med lättupptaglig omega-3. Krill är ett kräftdjur som lever i saltvatten.

–Den är inte godkänd inom EU än och säljs bara i norska Life-butiker. Det tar ett år innan den kommer till Sverige eller Finland för EU ska kontrollera och godkänna den först.

Spikmattan, eller shaktimattan, är redan populär, men nu finns även en spikkudde, som **Jakob Johansson** från Medica Nord visar upp.

–Många har haft spikmattan hoprullad under nacken, men nu finns det en speciell kudde. Den här ger bättre stöd.

Snart finns även en fotmodell av spikmattan till försäljning. Även miljömedvetandet hos leverantörerna har ökat och det sprider sig också inom Life-kedjan.

–Många företag har berättat att de planerar träd för att kompensera de koldioxidutsläpp de bidrar till, säger Smeds.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

Damernas gäddfisketävling i Kumlinge

Lördagen den 19 september kl. 9.00 – 15.00 (samling kl. 8.30)

Startavgift 10 euro/person. Högst 3 personer/lag. Man kan även anmäla sig på plats för 15 euro/person. Start, målgång och invägning sker vid norra färjfastet.

Efter tävlingen ordnas bastu och middag för 15 euro/person på restaurang Glada Laxen på Bärö.

Prisutdelningen sker på Glada Laxen under middagen.

Anmälan sker genom inbetalning till kontonummer 660100-3976958. Uppge helst antalet matgäster vid betalningen. Med tanke på maten är sista anmälningsdag den 16 september – senare anmälare kan kontakta Glada Laxen direkt (tel 55304).

För närmare information, ring:
Anki Schåman – 040 737 6586
Agneta Enqvist – 040 749 5403

Kumlinge Fiskelag

Tehy håller fast vid lönehöjningar

Vi är med som observatörer –men vi förhandlar inte. Det är vårdfacket Tehys bud till landskapet när regeringen vill förhandla om att skjuta upp löneförhöjningar som man redan enats om.

Social- och hälsovårdens fackorganisation Tehy reagerar kraftigt på landskapsregeringens förslag att skjuta upp planerade löneförhöjningar under den pågående avtalsperioden, möjligen fram till år 2012.

Bakom förslaget ligger de hårda sparkraven inom ÅHS. Tehys förhandlare deltar i förhandlingarna, men bara som observatörer.

–Vi har mandat att förhandla om kommande avtal med målet att förbättra, eller åtminstone bevara, redan uppnådda förmåner, inte att bryta ett redan ingånget avtal i syfte att försämrade medlemmarnas anställningsvillkor, skriver man i ett brev till landskapsregeringen.

Så länge ett arbetsavtal är i kraft så måste arbetsfreden iaktas, understryker Tehy.

Tjänstekollektivavtalet som ingicks 2008 löper till slutet av 2009, och gäller också tjänstemannafacket TCÅ och akademikerfacket Akava-Åland.

PATRIK DAHLBLOM

Budd blir inte tingsdomare

Jens-Eriks Budd är inte längre aktuell som ny domare i Ålands tingsrätt. Han har dragit tillbaka sin ansökan. Till tidningen Åland säger Budd att efter att ha gjort en helhetsbedömning insåg han att det var bättre att vara landskapsåklagare.

Budd vikarierar **Roger Eriksson** fram till den första oktober 2011, medan Eriksson är kansliminister i Ålands landskapsregering. Budds ordinarie tjänst är som härsdomare vid Egentliga Finlands åklagarämbete. (ns)

Lotteriannonser i regeringsrätten

Den segslitna frågan i Sverige om lotteriannsökningsförbud går nu till regeringsrätten.

Lotteriinspektionen förbjöd tidningarna Expressen och Aftonbladet att publicera annonser för utländska spelbolag. De överklagade och fick rätt i kammarrätten och därför går ärendet vidare till högre instans.

–Striden om spelannonserna har pågått sedan 90-talet, dels i brottmål, där domarna mot Expressens och Aftonbladets chefredaktörer nått högsta domstolen och EG-rätten, dels i förvaltningsrätterna där kammarrätten kommit fram till att lotteriinspektionens förbud mot annonsering är för allmänt hållet: det strider mot Tryckfrihetsförordningen, skriver Medicavärlden på sin webbplats.

Moped-, cykelstölder i Mariehamn

En cykel stals från Sandåsvägen i Mariehamn den 2 september och en annan cykel stals från Lotsgatan i Mariehamn den 7 september. En moped som stod parkerad på Lotsgatan stals den 9 september. Mopeden var av märket Suzuki Solifer PV-50. (ns)

ÖPPET ALLA DAGAR

t.o.m. 27.9

Sön-Tors 11-23.00

Fre-Lör 11-01.00

Är ni en grupp som vill golfa och äta?

Boka gärna i förväg på tel 17613

Dagens rätt alla dagar 9,50€

Regeringen vill ha kvar vård i Godby och skärgården

Landskapsregeringen ska se över regelverket för Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) och göra en intern revision för att hitta sätt att spara som inte drabbar den människonära vården. Samtidigt slår man ett slag för bibehållandet av vården i Godby och i skärgården.

Landskapsregeringen går in i debatten om sparkraven på Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). I ett pressmeddelande betonar man vikten med att trygga en människonära service samtidigt som de ramar som lagts på ÅHS klaras.

Landskapsregeringen meddelar att regelverket som styr ÅHS:s verksamhet ska gås igenom och att man under fredagen inledde arbetet med att upphandla en intern revision av ÅHS "för att på så sätt klargöra hur verksamheten kunde effektiviseras för att den av landskapsregeringen prioriterade vården också tryggas på längre sikt, trots väkande offentliga inkomster."

I pressmeddelandet slås fast att landskapsregeringen an-

Får stöd av regeringen. Landskapsregeringen går ut och visar sitt stöd för vård i Godby och i skärgården trots sparkraven inom ÅHS. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

ser att det ska finnas primärvårdsverksamhet i Godby och i skärgården.

Är detta en signal till ÅHS-styrelsen inför deras sparförslag, lantråd Viveka Eriksson (Lib)?

–Vi hade en överläggning tillsammans med regeringspartierna medlemmar i ledningsgruppen och fick information om ledningsgruppens förslag. Då insåg vi att vi måste ta ett långsiktigt grepp om arbetet för att få ekonomin för ÅHS att gå ihop. Vi ska titta på hela organisationen. Samtidigt ville vi meddela att den människonära servicen är viktig. (ns)

Träffade Barroso i Bryssel

Ålands framtids viceordförande Rolf Granlund har deltagit i European Free Alliance (EFA:s) styrelse- och parlamentsgruppmöte i Bryssel, där man bland annat träffade EU-kommissionens president José Manuel Barroso.

EFA består av totalt 40 partier hemmahörande i 19 av EU:s medlemsländer. EFA är en takorganisation för partier som förespråkar rätt till självbestämmande för statslösa nationer, folk och regioner. Ålands framtid har varit observatörer sedan år 2005 och medlemmar sedan 2007. Granlund är en av EFA:s vicepresident.

I ett pressmeddelande redogör Granlund för vad som behandlades på mötet. Bland annat hade man ett nytt handlingsprogram för mandatperioden på agendan. Mandatperioden är fem år och redan nästa år ska man arrangera ett

seminarium om minoritetspråk och ett om självbestämmande och självständighet.

–I målsättningen ingår också att förbättra kommunikationen mellan arbetet i parlamentet och EFA-byrån samt partierna emellan. Det betyder också att vi kan se fram emot tätare kontakter med parlamentet och att vi lättare kan lyfta ärenden och frågor till våra sju parlamentariker och deras medarbetare", skriver Granlund i pressmeddelandet.

Fjärde största gruppen

Styrelsen beslöt även att bilda en informell grupp till stöd för de tre partier inom EFA som planerar folkomröstningar om självbestämmande under nästa år. Detta berör Katalonien i Spanien, samt Wales och Skottland i Storbritannien.

De sju parlamentariker som hör till EFA har konstituerat sig med den Gröna gruppen

inom EU-parlamentet och är därmed medlemmar i den fjärde största gruppen i EU-parlamentet. Därutöver är flera av EFA:s ledamöter med i kommittéer som ger dem möjlighet att initiera ärenden för vidare behandling i parlamentet, skriver Granlund.

Förordar inte Barroso

Dagen avslutades med att De Gröna och EFA fick träffa kommissionens president José Manuel Barroso. Man hade förberett frågor och ett uttalande inför mötet.

Man framförde bland annat att grupperna inte förordar Barroso för en ny period som president bland annat för att hans och kommissionens politik medverkat till den ekonomiska krisen och för att de misslyckats med att sätta in åtgärder för att reda ut bland annat de ekonomiska, sociala och miljömässiga problem som krisen förorsakat i EU.

Träffade Barroso. Ålands framtids viceordförande Rolf Granlund deltog i European Free Alliance (EFA) möte i Bryssel och fick även träffa EU-kommissionens president José Manuel Barroso. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Detta var det enda tillfället där Barossos möte med en parlamentsgrupp var publikt och därför var mötet bevakat av ett stort pressuppbåd, berättar Granlund. (ns)

EU vill minska på lax- och strömmingsfisket

Strömmings- och laxfisket i Östersjön kan komma att skäras ner dramatiskt nästa år medan torskkvoten kan komma att öka. Det berättar Europeiska kommissionens representation i Finland.

Det föreslås dessutom att fångstkvoterna för de betydligt större bestånden av strömming och vassbuk i centrala Östersjön minskas med 15 procent. De totala fångstmängderna får uppgå till 120.000 respektive 300.000 ton.

Färre laxyngel

Samtidigt föreslås laxfiskekvoterna minskas med 15 procent. Orsaken, enligt kommissionen, är att mängden laxyngel i Östersjön minskar och att tillståndet hos många av älvbestånden är dåligt.

Minskningen berör inte fångstmängderna i Finska vi-

ken. Där ska istället problemen åtgärdas i första hand med nationella insatser i nationella vattendrag.

Mer torskfiske

Då torskbeståndet fortsätter att växa förslår kommissionen att fångstmängden för torsk i Östersjön ökas med 15 procent eller 50.000 ton.

Förslagen bygger på yttranden från Internationella havsforskningsrådet och kommissionens egen kommitté för fiskerinäringen. EU:s fiskeriministrars möte tar upp frågan i oktober.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Ändrade kvoter. EU-kommissionen föreslår radikalt ändrade fiskekvoter nästa år. Mer torsk samt mindre strömming och lax är budet. Foto: ERKKI SANTAMALA

Fastighet & jur. byrå

När du behöver hjälp med:

- Auktoriserad värdering och förmedling av fastigheter och lägenheter
- Bouppteckning, arvskifte, testamente
- Lantmäteri- och jorddomstolsärenden
- Köpebrev, lagfarter, gåvobesättning m.m.

Kontakta Sven-Olof Karlsson för kostnadsfri genomgång!

Fastighetsbyrå **K**arlsson
RFM
Norra Esplanadg. 5, tel 15 675, fax 15 672
GSM 0457 522 1634
www.sokarlsson.net

Juridisk byrå

UOTILA & MATTSSON
JURIDISK EKONOMISK BYRÅ

- ♦ affärs- och bolagsjuridik
- ♦ tvister m.m.
- ♦ revisionsuppdrag
- ♦ skatteräddgivning m.m.

VH Andreas Carlsson
VH Tony Wingert
GRM Gunnar Mattsson
VH Jan-Mikael Huhtala

Uotila & Mattsson Ab
tel. +358 (0)18 13 366
fax +358 (0)18 13 455
Nygatan 7B, 22100 M:hamn
info@uotilamattsson.fi
www.uotilamattsson.fi

Juridisk byrå

HITTA RÄTT I PARAGRAF-DJUNGELN

- ♦ Förmögenhetsrättsliga frågor
- ♦ Familjerättsliga frågor, bouppteckningar, testamenten o. dyl.
- ♦ Bolagsfrågor
- ♦ Revisioner
- ♦ Fastighetsförmedling

JURIDISK BYRÅ
KEN LINDBERG AB

Torgg. 9 A, 22100 MARIEHAMN
Tel. 018-22 366, GSM 0457 3135466,
fax 018-22 380

Juridiska tjänster

ÅLANDSBANKEN

Vi erbjuder bl.a. följande juridiska tjänster:

- Köpebrev
- Bouppteckningar
- Arvskiften
- Testamenten
- Äktenskapsförord
- Bolagsbildningar
- Avtal

ÅLAND - tfn 29 011

Juridiska tjänster

JURIDISKA TJÄNSTER

Hör av dig till oss!

Jur.kand. Erica Pettersson
Tel 633 315

Jur.kand. Stefan Jakobsson
Tel 633 310

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

VI FINNS TILL DIN TJÄNST

Pappas bil. Desiré Danielsson och Linda Johansson ställde från Suncoast cruisers ut med Desirés pappas bil. Deras egna bilar står hemma i garaget för upprustning.

Även små. Pärlorna på hjul fanns i olika storlekar och modeller. Här provkör Benjamin Nymark en radiostyrd variant.

Kapad. Bernt Bergman beundrar Michael Törnbergs avkortade Mini.

Pärlor på hjul med

Första fordonsmässan i Eckeröhallen hölls i helgen.

Rena hjulafton för den fordonsintresserade.

Rosa lack och kromad list fyllde Eckeröhallen under helgens mässa Pärlor på hjul. Nä, inte riktigt. Mässan bjöd på fordon av många olika slag, allt från en Honda Accord från 1980 till en T-Ford från 1926.

Även sprillans nya bilar visades upp. Ålänningarna hade verkligen bidragit till en mångfald av åkdon. Sammanlagt över 1.100 besökare kom till mässan.

Morgan Jung och **Kent Jensen** står och putsar en Rambler med varsin gammal strumpa.

–Det är farsans idé, säger Kent.

Farsan, det är **Freddi Jensen**, en veteranbilsentusiast som varit med och arrangerat mässan.

Går den här bilen att köra med?

–Jo, men vi har inte fått köra den, säger Kent.

Olof Jensen står och tittar på.

–Det är min sons bil, säger han.

Han är själv intresserad av bilar och har en Volkswagen årgång 1972, som står utanför på parkeringen.

40 bilar sammanlagt

Christian Karpmyr och **Anna Larsson** från Uppsala blev glada när de såg att det hölls en fordonsmässa i Eckerö. De har en husvagn i Eckerö året runt och tillbringar mycket tid i Eckerö. Intresset för gamla bilar är stort.

–Jag har en Folka från 1959, säger Anna. Jag fick den i dopgåva av min pappa och har haft den i 30 år.

Den är fullt körbar än och Anna var till Åland med den i somras.

–Den kunde jag ha kört in här på mässan, den är helt i original förutom att den är omlackerad.

Just nu är det parets enda gamla bil, men Christian har

Pelin med pärla på ett hjul. Bilentusiasten Niclas Pelin fanns med bland utställarna med sin nystartade bilklubb Ellyrodz Car Club Åland. I navkapseln syns en Dodge Cornet från 1957.

Besökare. Olof Jensen är mässbesökare, men har en egen Folka från 1972. "Den står ute på parkeringen".

haft sammanlagt 40 stycken genom åren.

–Det har varit många Mustangar, men just nu har jag bara en bil och den är ny, en BMW.

Varför måste man ha så många bilar? Säljer du dem när du rustat upp dem?

–Jag försöker behålla, men sedan hittar man nya finare... Det blir mycket putsande och det är roligt att hålla dem i fint skick.

Egen klubb

Desiré Danielsson och **Linda Johansson** står vid ett litet bord med en skylt där det står Suncoast Cruisers.

Vad är det här?

–Det är en klubb med 15 medlemmar. Vi gillar gamla bilar, jänkare, säger Linda.

Både Desiré och Linda har varsin bil stående i ett garage. De var inte riktigt färdigt upprustade för årets fordonsmässa, men tills nästa år ska det vara med säger Desiré bestämt.

Tror ni det blir en mässa nästa år?

–Ja.

Desiré är född in i bilvärlden och pekar på sin pappas Chrysler från 1957 och brödernas Plymouth Valiant från 1968 och Dodge Dart 1966.

Datoriserat

Med gamla bilar blir det mycket meckande, men i de nya bilarna är allt mer datoriserat. På Ålands yrkeskolas fordons- och transporttekniska linje lär man sig använda datorer för att hitta felet på bilen. **Pontus Rosenqvist** och **Joakim Karlsson** går andra året på linjen och visar hur datorns sökprogram ser ut.

–Först försöker man hitta felet med datorn och sedan åtgärdar man det, säger Joakim. Man måste kunna en hel del om elektronik.

Och sen tar man fram verktygen och skruvar och meckar eller?

–Ja, det beror på vad det är för fel, säger Joakim.

–Det kan vara fel i kretsarna, säger Pontus. Också datafel kan åtgärdas.

Gunnel Nilsson från Mässforum Åland säger att det lämnats in önskemål om en mässa även nästa år.

–Både deltagare och publik har lämnat in önskemål så jag kan säga med...75 procent säkerhet att det blir en mässa igen nästa år.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Polerade pärlor. Helgens fordonsmässa Pärlor på hjul visade upp fordon från ett helt århundrade.

Gillar Corvetter. Anna Larsson och Christian Karpmyr från Uppsala gillar bilar och särskilt denna Corvette från 1961 som tillhör Greger Tedestam.

Fixar felet. Joakim Karlsson och Pontus Rosenqvist från Ålands yrkesskola visar hur bilmekaniker numera arbetar med datorer till sin hjälp.

Polerar lacken. Morgan Jung och Kent Jensen polerar motorhuven på en Rambler Maler med varsin gammal strumpa helt enligt ägarens order. Ägaren Freddi Jensen står i bakgrunden.

spegelblank plåt

Maria Nykvist
Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Om jag kunde skulle jag ta den här bollen, slå ner den i halsen på dig och döda dig!

SERENA WILLIAMS HOTADE LINJEDOMAREN I SEMIN I US OPEN.

Guldmedaljen är nära efter vinst i toppmöte

DAMLIGAN
ÅLAND UNITED 1
HJK 0

FOTBOLL. –Bara svininfluensan kan stoppa oss från guld nu, skämtade andretränaren Mikael Virta efter Åland Uniteds 1-0 vinst hemma på Markusböle mot HJK ikväll.

BILDER PÅ NÄTET
nyan.ax

Ett kämpande ÅU tog tre poäng till efter 48 spelade minuter när Jannica Tjeder nickade in en perfekt slagen frispark av Taina Hartikainen. Det fanns fler chanser. Många fler. Men för många tillslag på bollen och saknaden av spelare som följde upp alla fina inlägg från både höger och vänster höll matchen målfattig.

–Vi höjde oss i första kvarten i andra halvlek men sen föll vi tillbaka till att vara för passiva och ängsliga, säger Robert Dahlin efter matchen.

Bra försvarsarbete

HJK kändes aldrig farliga trots att deras laguppställning innehöll flera namn från EM truppen. Eveliina Kohvakka och Kati Nyman gjorde ett gediget jobb i backlinjen och HJK målfarliga Taru Laihanen gjordes ofarlig.

–På pappret är HJK Finlands bästa lag, säger Dahlin och förklarar sen varför ÅU vinner och kommer fortsätta att spela bra. Vi undviker skador och när andra lag viker ner sig sista halvtimmen orkar vi fortsätta. Chansen att ta guld är nära men nära skjuter ingen hare. Nu väntar två veckors uppehåll, då gäller det att träna, fokusera och mobilisera. Allt är planerat för att fortsätta vinna matcher, säger Dahlin övertygande.

Guldvittring

Nu krävs en vinst på det resterande fyra matcherna för att ÅU ska få guldmedaljen.

Eller egentligen räcker det med två poäng. Honka är konkurrenten till den ädlaste medaljen då de vann söndagens möte mot NiceFutis med 3-0. Går det att missa guld?

Målgörare. Efter 48 spelade minuter nickade Jannica Tjeder in tre poäng till Åland United.

Kämpaglöd. I andra halvlek hittade Åland United större ytor och hade många bra chanser till mål. Elin Nilsen var inblandad i flera av de målfarliga situationerna.

–Vi är bra på allt och kommer klara det här, säger Elin Nilsen självskert efter vinsten.

– Vi vill så klart hellre vinna guld själva än att vinna

på andras resultat, avslutar hon.

Nästa möte blir 26 september borta mot Ilves.

PIA NORRMÉN
sport@nyan.ax

Fotboll	
Damligan	
Honka-NiceF	3-0
Åland U-HJK	1-0
TiPS-Ilves	2-3
PuiU-FC United	1-1
TPS-KMF-Kuopio	1-3
Kuusysi-KPV	0-0

Åland U	18	17	1	0	59-9	52
Honka	17	12	2	3	65-14	38
KMF-Kuopio	18	12	1	5	47-25	37
HJK	18	10	4	4	70-23	34
Ilves	18	8	1	9	29-40	25
NiceF	18	6	6	6	27-25	24
FC United	18	4	6	8	36-42	18
TiPS	17	5	3	9	21-36	18
TPS	18	5	3	10	20-54	18
KPV	18	3	7	8	11-37	16
Kuusysi	18	3	3	12	22-74	12
PuiU	18	2	3	13	15-43	9

Följande matcher: ti 15.9 TiPS-Honka, lö 26.9 Honka-FC United, KMF-Kuopio-KPV, Ilves-Åland U, TiPS-NiceF, PuiU-Kuusysi, TPS-HJK.

Eveliina Kohvakka

Kati Nyman

Matchfakta

Åland United-HJK 1-0 (0-0)

Var: Markusböle

När: Lördag 12 september

Publik: 394

Domare: Wikström Linn/Swe

ÅU:s startelva: Engblom Sarah (Thilen Frida 68'), Hartikainen Taina, Kohvakka Eveliina, Liljegren Emma, Nilsen Elin (Engman Adelina 90'), Nyman Kati, Ruotsalainen Maiju, Rönnback Maria, Sjöblom Caroline, Tjeder Jannica, Östlin Angelica.

Bänken: Engman Adelina, Salminen Sigrid, Sandell Moa, Thilen Frida

HJK:s startelva: Hokkanen Susanna, Hyrynen Sari, Hyrynen Tuija, Kallio Minna, Kivistö Laura, Kukkonen Annika, Laihanen Taru, Lindström Heidi, Porali Sanna, Pyhäjärvi Hanna, Tjeder Daniela.

Mål: 1-0 (Tjeder 48')

Varningar: -

Nästa möte: Ilves-Åland United 26 september

IFK Mariehamn damlag var snäppet bättre än sina motståndare i division IV och med seriesegern säkrad flyttar de därmed rättvist upp en division nästa säsong.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

IFK:s damer klara för division III

DIVISION IV, ÖSTRA DAM
FRÖSUNDA SK 0
IFK MARIEHAMN 2

FOTBOLL. IFK Mariehamns säkrade i lördags seriesegern i division IV efter att ha vunnit borta mot Frösunda med 2-0.

IFK är därmed klara för spel i divisionen III nästa säsong.

–Vi hade ju det som mål den här säsongen att ta oss till division III så alla är verkligen jätteglada, säger lagkaptenen Josefine Danielsson.

Efter en suverän säsong med fjorton segrar och bara en oavgjord och en förlust är IFK Mariehamns damer redan nu, trots att det ännu återstår två matcher den här säsongen, klara för spel i division III nästa säsong.

–Stämningen är på topp i laget. Vi hade ju det som mål den här säsongen att ta oss till division III så alla är verkligen jätteglada, säger lagkaptenen Josefine Danielsson.

–Vi var väl det enda åländska laget som lite kaxigt sa redan innan säsongen att vi ska vinna serien, och tjejerna har verkligen visat vilken jättebra trupp de är som har jobbat så hårt tillsammans, fyller tränare Urban ”Ubbe” Truedsson i.

Hårdare motstånd

Josefin Danielsson menar att säsongens framgångar bygger på bra ledarskap, hård träning, stort intresse och mycket vilja, och att de ser fram emot att möta lag i en högre division.

–Det ska bli roligt att möta lite hårdare motstånd. Jag tror nog att vi passar bättre in i division III även om jag inte har så där väldigt mycket koll på lagen där, säger hon.

Ubbe Truedsson har tidigare vunnit division III Stockholm och har en känsla av vad som kommer att krävas nästa säsong.

–Vi behöver skruva upp vårt spel en nivå för motståndet kommer inte att vara så enkelt som det har varit i år. Men vi kommer absolut inte vara något stryklad, det har vi bland annat visat genom att vinna en träningsmatch mot tvåan i division III, säger han.

På platsen efter IFK i tabellen ligger just nu Upplands-Ekeby IF som har ointagbara tolv poäng upp till IFK på 43 poäng. Men trots det firar IFK inte sitt avancemang ännu utan väntar till serien är avslutad.

–Vi vill få sex poäng till innan vi gör någonting. Men sen ska vi alla hitta på något roligt tillsammans, säger Danielsson.

FC Honka ger inte upp – tar striden om guld

FOTBOLL. Alla hoppades på att guld och en plats i UEFA Womens Champions League skulle vara ett faktum för den åländska damfotbollen efter helgen. Men i teorin kan guld fortfarande gå förlorat. Kampen fortsätter.

Åland United leder ligan över-

lägset och mycket ska till för att laget inte ska vinna guld. I helgen kunde allt ha varit avgjort. ÅU tog tre poäng hemma mot HJK och ökade på sin ledning i tabellen. För att säkra förstaplatsen krävdes en förlust av tabelltvåan Honka.

Vann stort

Honka förlorade inte. De

vann övertygande och visade att de inte gett upp hoppet om guld. Söndagens match mot NiceFutis slutade 3-0 med Jaana Lyytikäinen och Sini Vehviläinen som målgörare.

På pappret väntar svårare motstånd för Honka de resterande matcherna. ÅU har ett relativt lätt program

framöver med möten mot flera bottenlag.

Matchuppehåll

Efter vinsten mot HJK blir det två veckors uppehåll för ÅU. Nästa match spelas 26 september borta mot Ilves.

–Nu har vi chansen att få landa och återhämta oss. Matchen mot HJK var en ur-

laddning. Att vi är i den här situationen är fantastiskt och det gäller att hantera framgången, sa Robert Dahlin efter lördagens vinst.

Honka spelar sin nästa match i morgon borta mot tabellåttan TiPS.

PIA NORRMÉN
sport@nyan.ax

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

IFK poängglöst i Tammerfors

TIPSLIGAN

TAMPERE UNITED 1
IFK MARIEHAMN 0

FOTBOLL. IFK Mariehamn reste till Tammerfors på lördagen för att försöka bärga tre viktiga poäng i jakten på medaljplats i Tipsligan. Poängen, liksom målen, uteblev dock för mariehamnarna.

Liksom situationen varit under i stort sett hela säsongen var det ett ineffektivt IFK publiken fick följa. Att målchanser skapades av IFK var det ingen tvekan om, men bollen ville aldrig leta sig in i målet.

Främst var det samarbetet Amos Ekhalie och Sasha Anttilainen som såg till att skapa oreda på Tampere Uniteds planhalva, men resten av anfallet hängde bra med i svängarna till de tillresta IFK-supporternas glädje.

Efter första halvlek kändes det som att IFK borde ha fått in ett mål, vilket även tränare Pekka Lyyski konstaterade efter matchen:

–Vi hade säkert femton målchanser och Tampere en, men det är målen som räknas.

Två varningar

Istället får IFK gå ut till pausvila med två gula kort. Amos Ekhalie borde kanske ha fått ett av korten efter en ful kapning på en TamU-spelare, men domaren valde att fria och istället våga upp det med att visa kortet åt Sasha Anttilainen efter en situation en minut senare. Det andra kortet tilldelades Johan Carlsson.

Andra halvlek bjöd inte på alltför mycket spännande fotboll. En ljusglimt var Wilhelm Ingves inhop i den 59:e minuten. Den unge IFK-anfallaren skapade en del målchanser och var även inblandad i en situation där TamU:s Antti Ojanperä fick utgå med rött kort.

Mål med en man mindre

Med en man mera borde IFK ha kunnat ta över matchen, men så var inte fallet, även om spelet fördes av de grönvita. Det slutade istället med att TamU övntat satte in vinstmålet i 69:e minuten.

–Vi gjorde bra saker på pla-

TIPSLIGAN

KuPS-FC Haka 5-1
TPS-FC Lahti 5-2
HJK-RoPS 4-0
FC Honka-FC Inter 2-3
JJK-FF Jaro 0-2
TamU-IFK Mariehamn 1-0
VPS-MyPa 0-2

HJK	21	11	8	2	38-18	41
TPS	21	11	8	2	37-17	41
FC Honka	21	9	9	3	45-26	36
IFK Mariehamn	21	7	12	2	22-14	33
TamU	21	10	2	9	21-22	32
FC Haka	21	8	7	6	29-26	31
FC Inter	21	9	4	8	27-24	31
MyPa	21	8	5	8	25-22	29
VPS	21	9	2	10	23-28	29
FF Jaro	21	6	7	8	26-26	25
FC Lahti	21	6	7	8	25-30	25
KuPS	21	4	4	13	21-44	16
JJK	21	3	6	12	20-39	15
RoPS	21	4	3	14	21-44	15

Följande matcher: sö 20.9 IFK Mariehamn-FC Lahti, MyPa-KuPS, FC Inter-JJK, FF Jaro-TPS, HJK-VPS, FC Honka-FC Haka, RoPS-TamU.

Andra förlusten. I våras besegrade IFK Mariehamn Tampere United hemma på WHA, i lördags var det dags för returen i Tammerfors. En match som dock inte blev lika lyckosam för IFK Mariehamn. I stället kom säsongens andra förlust i ligan för IFK.

nen, fick bollen att rulla bra men det räckte bara inte. Det är sällan i år som man har behövt känna sig så här besviken, sade IFK:s Patrik Rikama efter matchen.

Det var IFK Mariehamns blott andra förlust för säsongen, men den kom olägligt. Med fem matcher kvar gäller det att plocka alla poäng man kan.

–Vi har att fightas om ännu i slutet. Tredjeplatsen är fortfarande inom räckhåll, så det måste vi försöka med. Det måste bli bättre nu de närmaste dagarna så att vi kan koncentrera oss på slutet av serien, avslutar Rikama.

Text & foto:
JONATAN SÖDERSTRÖM
sport@nyan.ax

PÅ PLATS I TAMMERFORS

Trogna supportrar följde med till Tammerfors

FOTBOLL. Även på bortaplan har IFK publikstöd. Supporterklubben Green Mean Machine reser med på bortamatcherna och visar sin dedikation till klubben.

Före matchen i Tammerfors var en busslast supportrar på plats på stadion med banderoller, flaggor, konfetti och sång. Den flesta hade kommit hela vägen från Åland, men vissa supportrar bosatta på andra sidan Skiftet hade också slutit upp för att heja på sitt lag.

–Vi är ett par som slutit upp, men jag tycker det ändå är relativt några med tanke

på hur viktig match det är och hur förmånlig resan varit, säger Kim Nordman, som varit med och ordnat resan.

42 stycken passionerade supportrar hade tagit färjan över, och ytterligare runt tio (plus åtta studerande från Åbo som ordnat med resa på egen hand) hade slutit upp under resan upp till Tammerfors för att se matchen. En match som Kim Nordman berättar blev uppskjuten bland annat med hänsyn till att IFK Mariehamns supportrar skulle hinna hinna sig i tid

TEXT & FOTO:
JONATAN SÖDERSTRÖM
sport@nyan.ax

Så påverkar helgens resultat IFK

FOTBOLL. IFK Mariehamns andra förlust för säsongen kom mot Tampere United i lördags. Ett olyckligt läge att förlora när poäng behövs för att hänga med i medaljstriden. Särskilt sedan HJK och TPS i topp drygade ut sin ledning.

–Lite turligt förlorade i varje fall Honka och Haka så vi är fortfarande med i bronsmatchen, säger IFK:s tränare Pekka Lyyski.

HJK vann gårdagens match mot RoPS med klara 4-0 och TPS vann sin match mot FC Lahti med 5-2. De båda lagen drygade där

med ut sin ledning i toppen av ligan, och har nu 41 poäng vardera mot Honkas 36 och IFK:s 33 poäng.

–HJK och TPS är starka, det har de verkligen visat nu. Men det är femton poäng kvar att spela om så jag anser att vi har alla möjligheter att ta hem bronset, säger Pekka Lyyski.

Flera kommer underifrån

Honka däremot förlorade sin match mot Inter i helgen med 2-3. Ett lyckosamt resultat sett ur IFK:s perspektiv.

–Inters vinst var ett viktigt resultat för IFK. Det betyder att Honka fortfarande inte är mer än tre poäng före oss. Men å andra sidan

betyder ju det att det kommer ännu fler lag bakifrån som vill vara med och slåss om bronset. Både Inter och Tampere är farligt nära och det är fakta, säger Lyyski.

TamU har efter helgens omgång bara en poäng upp till IFK. Inter och FC Haka har två poäng. Haka som förlorade sin match i helgen mot KuPS med 1-5. Aven det var ett positivt resultat sett ur IFK:s perspektiv. Haka som annars skulle ha tagit över IFK:s fjärde plats, en plats som IFK alltså istället lyckades behålla trots att de förlorade mot Tampere United.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Supportrar på plats. Runt 50 till antalet var de IFK Mariehamn-supportrar som följde med till Tammerfors för att heja på sitt lag. Dessvärre hjälpte deras stöd inte IFK till seger i lördags.

Matchfakta

TIPSLIGAN
TAMPERE UNITED-IFK
MARIEHAMN 1-0 (0-0)
Var: Tammerfors
När: Lördag 12 september

Publiksiffror: 1514
Domare: Mattias Gestranus
IFK:s startelva: Gustav Långbacka-Alexandros Pappas, Kenneth Gustavsson, Mate Dujilo, Patrik Rikama-Dmytro Pronevych (Niskala 73'), Johan Carlsson, Marcus Olofsson, Amos Ekhalie-Sasha Anttilainen, Arsim Gashi (Ingves 62').
IFK:s bänk: Willis Ochieng, Mika Niskala, Wilhelm Ingves, Johannes Ehn.
Mål: 1-0 (Hjelm 69')
Varningar: Anttilainen (IFK), Carlsson (IFK 39', 85'), Rafinha (TamU), Karvonen (TamU)
Utvisningar: Ojanperä (TamU 62'), Carlsson (IFK 85')
Nästa match: IFK-Lahti, WHA, 20 september 18.30.

När SIFFK tog emot TPK hemma i juni blev det hemmaseger 3-0. När lagen möttes på nytt i helgen var det återigen SIFFK som var det starkaste laget.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Sundman ledde SIFFK till seger

DIVISION III

TPK 3
SIFFK 5

FOTBOLL. SIFFK spelade hem tre viktiga poäng mot TPK borta i lördags, i en match där Jimmy Sundman stod för ett hat trick.

SIFFK har nu bara en poäng upp till en plats ovanför kvalstrecket.

Bortamatchen mot TPK i Åbo började olyckligt för SIFFK. Efter dryga kvarten spelad tog hemmalaget ledningen efter ett självmål där bollen tog på Johannes Nordströms ben och in. Nordström som glädjande för SIFFK fanns med i laget igen efter ett skadeuppehåll på fem matcher.

Lyckligtvis tyngde det inte gästerna alltför mycket utan SIFFK kom tillbaka och vände snabbt till en 2-1-ledning genom Ted Göstas och Jimmy Sundman.

–Vi rullade på bra hela vägen från backlinjen, mittfältet och upp till anfallet. Vi hade många klara målchanser, kanske de bästa vi har haft den här säsongen, säger Sundman.

Lagen höll dock jämna steg och innan halvleken var slut stod det 2-2 i matchen, och likaså i början av andra då lagen stod för var sitt mål.

–Det var en jämn match, men 3-3-målet får de billigt på straff efter kaos i straffområdet och en klar tröjdragning, fortsätter Sundman.

SIFFK skärper därefter sitt spel ytterligare och fortsätter målkalaset och vinner till slut med 5-3 efter två mål av Sundman och ett av Tom Göstas i den andra halvleken. Sundman stod därmed, om än oäkta så, för ett hat trick.

–Det är andra gången den här säsongen som jag gör tre mål i en match. Förra gången var det borta mot KaaPo 2 i våras, säger Sundman.

Tre viktiga matcher

Det var också tre viktiga poäng som bärgades i bottenstriden. SIFFK har nu bara en poäng upp till LTU som ligger just ovanför kvalstrecket, och inte mer än fem poäng upp till TPK på femte plats.

SIFFK har tre matcher kvar att spela av säsongen vilka samtliga är hemmamatcher.

Inkommande lördag väntar Wilpas. En viktig match runt kvalstrecket eftersom Wilpas bara ligger två poäng före SIFFK.

–Målet hela säsongen har varit att hålla oss kvar i trean så nu är det tre poäng som gäller i varje match, säger Sundman.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

HIK allt närmare avancemang

DIVISION IV
HAMMARLANDS IK 2
TUWE 1

FOTBOLL. Hammarlands IK vann i lördags mot tabellfemman TuWe hemma på Hammarvallen.

–Resultatet 2-1 speglar matchen. Det var helt rättvist, säger HIK:s tränare Kristian Granberg.

Efter helgens vinst är HIK bara tre poäng från att säkra avancemang till division III.

–Vi spelade kanske inte så bra till att börja med men i slutet av första fick vi in 1-0 genom Erik Lundén. Det var ett psykologiskt mycket viktigt mål, säger Hammarlands IK:s tränare Kristian Granberg.

HIK fortsätter därefter sin offensiv bra vilket ger resultat genom Anton Bergman som gör 2-0 för hemmalaget. HIK backar därefter tillbaka och gästerna tar över allt mer mot slutet av matchen och reducerar till 2-1, men TuWe kommer inte närmare.

–Det var lite oroligt på slutet men till slut blev det en skön seger, säger Granberg.

Blickar mot trean

Med tre matcher kvar att spela på säsongen ligger HIK i topp i serien, sex poäng före FC Inter 2 som är närmaste konkurrent om platsen i division III.

–Det har gått bra för oss i år och det är klart att det alltid är roligt att gå upp en division. Vi hoppas verkligen på det. Men innan det blir aktuellt måste vi ta en match i taget, säger Granberg.

Inkommande lördag väntar TPK 2 borta i Åbo. Vinner HIK den matchen samtidigt som FC Inter 2 tappar poäng mot Jomala IK är HIK klara serie-segrare och får därmed spela i division III nästa säsong.

Derbyretur

Följande lördag är det dags för derby nummer två den här säsongen. Det är då HIK:s tur att ta emot Jo-

Närmar sig trean. Efter en succésäsong med 17 segrar, två oavgjorda och inga förlorade matcher så här långt är Hammarlands IK väldigt nära att stiga till division III. På bilden David Welin, Andreas Jansson, Tony Jansson, Andreas Sollman och André Kar-ring. Foto: ANDREAS DIENERT

mala IK på Hammarvallen. I somras när det möttes på Jomala konstgräs blev det en förkrossande seger med 5-0 för HIK.

–Jag tror att de är riktigt revanschsugna så det gäller verkligen att fokusera så gott vi bara kan nu på slutet, säger Granberg.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Alexander Clemes

Andreas Jansson

Jomala IK säkrade fortsatt spel i fyran

DIVISION IV
JOMALA IK 3
PONTEVA 1

FOTBOLL. Jomala IK vann i lördags hemma på Vikingavallen mot Ponteiva med 3-1.

–Det var ingen höjdar-match, men vinst är vinst, säger JIK:s tränare Ralf-Åke "Kåke" Mattsson. Vinsten innebär att JIK definitivt säkrade en plats i division IV även nästa säsong.

–Nu kan vi spela avslappnat och utan press de avslutande matcherna mot Inter, HIK och SCR. Det ska verkligen bli roligt och inspirerande att möta så bra lag som vi har kvar. Nu har vi chansen att placera oss topp tre, fyra eller fem och det är inte illa för att vara nykomlingar,

säger JIK:s tränare Ralf-Åke "Kåke" Mattsson.

En lättad för "Kåke" och för laget att platsen i division IV alltså är säkrad, men han är ändå inte nöjd med JIK:s spel i lördags hemma mot tabellnian Ponteiva trots att JIK till slut vann med 3-1.

–Kanske att de tio första minuterna var okej, och då gjorde vi också 1-0 genom Andreas Björk, men sen spelar vi inte speciellt bra och då kvitterar de, säger "Kåke".

Justeringar i halvtid

Ett par ändringar i halvtid hjälpte dock JIK att styra upp spelet de avslutande 45 minuterna.

–Vi lyfter oss i andra. (Andreas) Björk börjar matchen på topp men flyttar ner på mitten i andra halvlek vilket gav mer stabilitet och med det resultat, säger "Kåke".

Ponteiva tröttnar allt eftersom och Björk gör då 2-1 och sen fastställer Simon Karlsson slutresultatet 3-1.

–Det är hyfsat motstånd vi möter men jag vet att vi kan bättre. Egentligen borde vi ha vunnit med mer, säger "Kåke".

Segern mot Ponteiva betyder att JIK ligger kvar på fjärde plats i tabellen och har nu 30 poäng.

Härnäst väntar tabelltvåan FC Inter 2 hemma på Vikingavallen inkommande lördag.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Andreas Björk

David Lindholm

Stabil på mitten. Andreas Björk stod för två av Jomala IK:s mål i matchen mot Ponteiva. Han gjorde dessutom en stabil match över lag och då kanske främst när han flyttades ner på mitten i den andra halvleken. Foto: STEFAN ÖHBERG

Storförlust för Fram

DIVISION VI, ÖSTRA
LOHÄRAD/ESTUNA 8
IF FRAM 2

FOTBOLL. IF Fram åkte på storstryk borta mot tabelltrean Lohärad/Estuna IF i lördags. Men det var IF Fram som började målskyttet bara fyra minuter in i matchen genom Janne Bruhn. I halvtidvilan är ledningen bytt till underläge 1-4, och vid fulltid har hemmalaget drygat ut sin ledning till hela 8-2. Frams andra mål gjordes av Pontus Danielsson. (mn)

Fotboll

DIVISION IV	
HammlK-TuWe	2-1
JIK-Ponteiva	3-1
UPK-FC RP	4-0
SCR-PIPS	1-3
FC Inter 2-TPK 2	4-1
GPR FC-VG-62	0-7

HammlK	19	17	2	0	70-16	53
FC Inter 2	19	15	2	2	49-17	47
VG-62	19	11	3	5	50-32	36
JIK	19	8	6	5	56-30	30
TuWe	19	9	1	9	43-42	28
UPK	18	8	2	8	38-38	26
TPK 2	18	7	1	10	32-55	22
GPR FC	19	7	1	11	31-55	22
Ponteiva	18	6	1	11	35-50	19
FC RP	19	5	2	12	28-50	17
PIPS	19	4	2	13	26-56	14
SCR	18	2	3	13	30-47	9

DIVISION IV, UPPLAND

Rådmansö SK-Tobo/Örbyhus FF	3-0
Frösunda SK-IFK Mariehamn	0-2
Riala Golf-Häverödals SK	2-0

IFK Mariehamn	16	14	1	1	83-16	43
Upp. Ekeby IF	15	10	1	4	44-15	31
UIF	15	9	1	5	33-26	28
Frösunda SK	16	7	2	7	32-35	23
Häverödals SK	16	6	3	7	29-31	21
Riala Golf	16	6	2	8	23-31	20
Norrskedika IF	15	5	3	7	38-34	18
Rådmansö SK	16	5	3	8	27-46	18
Knivsta IK	15	5	3	7	22-44	18
Tobo/Örbyhus FF	16	1	1	14	13-66	4

DIVISION V, UPPLAND

Märsta IK-IF Östernäs	4-0
Rånäs IF-Väddö IF	1-5

Märsta IK	13	13	0	0	92-1	39
Väddö IF	13	9	1	3	43-16	28
Vallentuna DFF	11	8	1	2	72-16	25
Rö IK	13	8	1	4	42-32	25
IF Östernäs	15	6	3	6	35-31	21
Rånäs IF	15	6	1	8	18-41	19
Knutby IF	13	2	3	8	20-52	9
Funbo IF	13	2	0	11	18-65	6
SK Iron	14	0	2	12	12-98	2

DIVISION IV, UPPLAND

Rådmansö SK-Tobo/Örbyhus FF	3-0
Frösunda SK-IFK Mariehamn	0-2
Riala Golf-Häverödals SK	2-0

IFK Mariehamn	16	14	1	1	83-16	43
Upp. Ekeby IF	15	10	1	4	44-15	31
UIF	15	9	1	5	33-26	28
Frösunda SK	16	7	2	7	32-35	23
Häverödals SK	16	6	3	7	29-31	21
Riala Golf	16	6	2	8	23-31	20
Norrskedika IF	15	5	3	7	38-34	18
Rådmansö SK	16	5	3	8	27-46	18
Knivsta IK	15	5	3	7	22-44	18
Tobo/Örbyhus	16	1	1	14	13-66	4

DIVISION VII, UPPLAND

Eckerö IF-Harg-Östhammar FK	4-2
-----------------------------	-----

Olands FF	11	8	1	2	47-10	25
Almo BK	11	7	1	3	36-12	22
IFK D/Ö	12	7	1	4	41-24	22
Gräsö IF	11	5	2	4	32-25	17
Söderfors Golf	12	5	2	5	28-33	17
Eckerö IF	13	4	2	7	26-37	14
Harg-Östhammar FK	12	2	3	7	24-43	9
IF Ferro	12	2	2	8	14-64	8

Teknikstrul. Conny Isaksson som tävlande i Rear Tech fick problem med ett trasigt stödlager och fick hoppa av tävlingen vid första elimineringsrundan.

Finalist. Rickard Rosenholm tog sig så långt som till den sista elimineringsrundan i Super Pro Street, men fick ge sig i finalen vilken vanns av Patrick Lindberg.

Bytte fordon. Thord Sjöblom har tidigare tävlat i mc-klas-serna men kör nu istället bubbla i Rear Tech-klassen.

Rekord, rekord, rekord!

– Stort drag på höstens streetrace i Gottby

MOTORSPORT. Rekordmånga tävlanden fanns på plats när höstens streetrace på Gottbyrakan kördes i lördags.

Inför en rekordpublik på 1.170 personer genomfördes totalt 400 starter, vilket även det var rekord.

– Det var ett genomlyckat event, konstaterar tävlingsledaren Danne Sundman.

Street bike-förare. B-O Torpestad tog det lugnt mellan rundorna.

Ålands motorklubb arrangerade i lördags ett streetrace på landsväg 1 mellan Svinryggen och korsningen i Gottby.

Det är den äldsta lagliga streetrace-tävlingen i Norden och i år kom det rekordmånga till start. I de tio olika klasser, tre i motorcykel och sju för bilar, ställde totalt 85 tävlanden upp.

– Det har aldrig tidigare varit fler än 80 deltagare. I år var det dessutom rekordpublik. Vad jag vet har det inte varit fler än runt 1.100 personer tidigare år, säger tävlingsledaren Danne Sundman.

”Rock ’n’ roll-körning”

För andra året i rad fanns **B-O Torpestad** från Sko-Kloster i Sverige på startlinjen. Han tävlade i klassen Street Bike,

vilken var den klass som lockade minst deltagare – endast två stycken.

– Jag tror klassen har lite lägre status än de andra klasserna eftersom man inte kör head to head utan att man sätter sin egen sluttid och sen kör man mot den, säger han.

Men han fick det inte riktigt att stämman under tävlingen i lördags.

– Underlaget är lite oberäkneligt så det blir lite som rock ’n’ roll-körning, säger Torpestad som till slut fick se sig besegrad av enda konkurrenten **Ove Hamnström**.

Opererade ryggen

En som tidigare tävlat motorcykel men i år hade bytt till en bubbla och klassen Rear Tech var **Thord Sjöblom** från Hammarland. Sedan han opererade ryggen klarar han inte av den framåtlutande positionen som mc-körning kräver.

– Det är väl inte riktigt samma sak med bil som med mc, men det är bättre för ryggen. Motorn har dessvärre inte varit 100 procent idag (läs i lördags) och har inte kommit upp i högre hastighet än 140 km/h. Egentligen ska motorn ha 280 hk men just nu är det runt 150-170 hk, säger han.

Problemen gjorde att Sjöblom åkte ut i andra elimineringsrundan och som vinnare i klassen stod till slut **Mikael Holmström**.

Fredlund fattades

Tillsammans med Rear Tech

Bränt gummi. De som brände däck för att få bättre fäste i starten bjöd också på lite extra show för den rekordstora publiken på 1.170 personer.

var Pro Street Bike den klart populäraste klassen i höstens streetrace med 19 deltagare vardera. Pro Street Bike-klassen saknade dock hemmaföraren och 2008 års europamästare **Fredrik Fredlund**, som istället befann sig i England för att försvara EM-titeln. Vann klassen på Gottbyrakan gjorde **Dan Sundström** som slog **Mattias Olanders** i den avslutande rundan.

Vinnare i de övriga klasserna var **Kim Hilander** som debuterade och vann i Bracket, **Ida Zetterström** i Junior Dragster och **Magnus Lindqvist** i Front Tech. Super Pro Street Bike-klassen vanns av **Magnus Henriksson**, **Jouni H** tog hem Quad Tech och Dan Lundström segrade i klassen Real Street. I Super Pro Street körde **Patrick Lindberg** hem segern.

Samtliga vinnare med undantag från Jouni H blev dessutom åländska mästare.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

En runda avklarad. Björn Eigert i klassen Bracket och de övriga deltagarna kör tillbaka på Gottbyrakan för att göra sig klara för ytterligare ett race.

BILDER PÅ NÄTET
nyan.ax

Spårig bana. 400 starter gjordes totalt under streetracet på Gottbyrakan i lördags.

Dubbla jobb. Mia Andersson och hästen Nisse tog hem andraplatsen under ÅM i helgen. När Nisse inte tävlar eller går som lektionshäst på ridskolan Sleipner är han utlånad till polisen. I somras fanns han bland annat med vid det uppmärksammade rånet mot en värdetransport på Torggatan.

Jämn kamp om titeln i dressyr

HÄSTSPORT. Efter två dagars tävlande på ridsklubben Sleipner och tre krävande Lätt A-program kunde i går ekipaget **Cia Jansson och Moonlight** titulera sig åländska mästare i dressyr.

På platsen därefter placerade sig en häst som extraknacker åt polisen.

Under lördagens och söndagens deltävlingar i ÅM i dressyr var det en jämn kamp mellan Cia Jansson på Moonlight och Mia Andersson på Michelangelo de Camperi.

Men med en stabil serie på 62,6, 61,9 och 61,5 procent var det till slut Cia Jansson som stod som vinnare med en total på 186, mot Mia Anderssons 184,5 (62,9, 60,8, 60,8).

–Mycket kan hända i dressyr. Nisse är en ridskolehäst så med

ett snitt över 60 procent får man allt vara nöjd, säger Mia Andersson.

Uppmärksam vid rån

Ridskolehästen Michelangelo de Camperi, eller Nisse som han även kallas, figurerar även i andra sammanhang. Under sommarmånaderna lånas han normalt ut till polisen, och i somras hamnade han mitt uppe i en väldigt dramatisk händelse.

–Han fanns med vid rånet på Torggatan. Det visar ju vilket lugn han har och vilka totalt skilda roller han behärskar, säger Mia Andersson.

Flera tävlingar

En annan som red lektionshäst under ÅM var **Tiina Rosenberg** på Vallas Emilio. Med en total på 170,4, efter en serie på 55,8, 59,2 och 55,4 procent, placerade hon sig just utanför pallen.

–Det var sju år sedan som jag red Emilio så egentligen hade jag inga höga förväntningar på att få ett bra resultat. Men jag tycker ändå han har visat att han är riktigt duktig och att eleverna ska se att de lönar sig att träna hårt och att det går att nå bra resultat även på ridskolehästar, säger hon.

Under helgen tävlades det även i andra klasser, men de var utom ÅM.

I KN-special, som var en Lätt C-klass, stod **Sanna Sjöblom** på Stay Ups som vinnare. I LB:2 vann Cia Jansson på Moonlight och i LC:n och LB:3 vann **Cia Langebro** på Snövit.

Text: MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

DRESSYRTÄVLING MED ÅM 12-13 SEPTEMBER

Åländsk mästare 2009:		Del 1	Del 2	Final	Total
1) Cia Jansson	Moonlight	62,6	61,9	61,5	186,0
2) Mia Andersson	Michelangelo de C.	62,9	60,8	60,8	184,5
3) Lena Laitinen	Realillo	61,9	55,4	59,0	176,3
4) Tiina Rosenberg	Vallas Emilio	55,8	59,2	55,4	170,4
5) Sophie Salmelin	Antiloopa	57,7	55,4	56,2	169,3
6) Malin Sagulin	Ready To Fly	59,0	55,4	54,4	168,8
7) Patricia Lindén	Cote d'Azur	53,9	56,5	0,0	110,4

Klass 1: KN-special (LC-nivå)

		Poäng	%
Domare Sussi Hellsten			
1) Sanna Sjöblom	Stay Ups	159	61,2
2) Emelie Tapio	Kotimäen Hans	155	59,6
3) Lisa Holmström	Tollenaers Rico	154	59,2
4) Therese Johansson	Brownie	152	58,5
5) Ida Nordlund	Forester	150	57,7
6) Rebecca Shafranov	Brolötens Kingstone	149	57,3
7) Tiia Pihlakoski	Arsene Lupin	147	56,5
8) Camilla Husell	Alice	145	55,8

Klass 2: LB:2

		Poäng	%
Domare Maria Holmqvist, Sverige			
1) Cia Jansson	Moonlight	197	65,7
2) Malin Sagulin	Ready To Fly	174	58,0
3) Cia Langebro	Schneewittchen	163	54,3

Klass 4: LC

		Poäng	%
Domare Sussi Hellsten			
1) Cia Langebro	Schneewittchen	163	65,2
2) Rebecca Shafranov	Brolötens Kingstone	154	61,6
3) Ida Nordlund	Forester	151	60,4
4) Lisa Holmström	Tollenaers Rico	147	58,8
5) Emelie Tapio	Kotimäen Hans	147	58,8

Patricia Lindén och Cote d'Azur deltog i deltävlingen ett och två men valde att avbryta tävlingen i finalen. De placerade sig därmed på sjunde plats.

Missade pallen. Eftersom hästen Lovisa som Tiina Rosenberg normalt sätt tävlar med just nu är i väg och blir betäckt fick ridskolehästen Vallas Emilio bli andra alternativet. Totalt räckte ekipagets insats till en fjärde plats.

Mästarna. Cia Jansson och Moonlight stod efter två deltävlingar och en final som segrare i årets upplaga av ÅM i dressyr.

Sportens kom ihåg

■ **Basket Åland:** Basketträning för damer hålls måndagar 17.30-19.00 och tisdagar 19.30-21.00 på Sjömansskolan. Ansvarig tränare Joachim Torsson: 0457 3435150. Basketherrarna har träning på Sjömansskolan 20.30-22.00 på tisdagar och basket för 12-15-åringar börjar 17.00-18.00 på fredag den 11 september på Strandnäs skola. Ansvarig tränare Andrew Hagmark-Cooper: 0457 342 9202

■ **BC Clipper:** Klubbtävling torsdagar 20.00-21.00.

■ **Folktrace:** Nu alla folktracedigare nu kör vi sista deltävling på lördag. Kom ihåg parkeringen. Vi kommer att köra ett KM den 3/10 med flera svenskar som kommer och kör mot oss. Anmälan till folktrace sista deltävling görs till amk.folktrace@hotmail.com. Ni kan även ringa Maria 04573135943. Senast TORSDAG KL 18.00. Försenad anmälan dubbelavgift.

■ **JIK-volleyboll:** Träningarna för nya och gamla grupper, från 10 september, i Vikingahallen: Högstadies flickor och -pojkar måndagar och onsdagar 15.30-17.00 (kontakt 04575692259), högstadiespojkar tisdagar och torsdagar 18.00-20.00 (Jörgen Pettersson 04573135640), högstadies flickor tisdagar 18.00-20.00 (Kenneth Carlsson 04573311594), JIK dam B tisdagar och torsdagar 18.00-20.00 (Tina Danielsson 0400605891), JIK herr A tisdagar och torsdagar 20.00-22.00, JIK dam A tisdagar och torsdagar 20.00-22.00, motionärer torsdagar 20.00-22.00 (T Wikstrand 0400791014), gymnasium och fackskolor torsdagar 18.00-20.00 och OBS i Sjömansskolan måndagar 16.00-17.30 (Micael Källman 0407510964). Se även www.jik.ax

■ **LIF/Liffarna Innebandy:** Måndagar 17.00-18.00 i Godbyhallen. Alla upp direkt så vi blir lite gäng!

■ **MLK-tennis:** Vuxenkurs i tennis oberoende spelstyrka under hösten på Bollhalla. Torsdagar 18.00-19.00 eller 19.00-20.00. Start 10 september, anmälan snarast till MLK tel 23337 eller mlk@aland.net

■ **RK Sleipner:** 30+ cup lördag 19 september kl 15. Mer info i tävlingskalendern på www.sleipner.ax eller 0405762396 Marina.

■ **ÅBSK-agility:** Agilitycup, deltävling 7 söndagen 20 september 18.00 på plan i Torp. Anmäl till Jessica A. tel: 0408408611, E-post: jessica.a@aland.net Anmäl helst på förhand gärna senast lördag 19 september 18.00.

■ **ÅID-cykel:** Anmälningar till Vätternrundan 2010, 18-19 juni, senast 30 september till Kenneth Hellsten EKUM 23906 eller ÅID:s Kansli 19170.

■ **ÅID-orientering:** Åbolandskampen söndagen 27 september vid Sportkila i Sund. Första start 09.00. Anmälan till ÅID:s kansli senast fredagen 18 september 14.00 till ÅID:s kansli tel. 19170, 23190.

■ **ÅID-orientering:** Anmälan till Hanstadubbeln 19-20 september senast 10 september till kansli tel 19170

■ **ÅID-skidor:** Skidläger i Jämjärvi-skid tunneln den 18-20 september. Anmälan görs till Bosse Ekblom tel: 0407320982 senast den måndagen den 14 september.

DART

Darttävlingen på klubben

1) Jim Andersson, 2) Kim Brandt, 3/4) Kenneth Brunila, 3/4) Veronika Lampén Bästa utgång) 117 Kenneth, minst pilar) - 180) -

SPORT

IFK hockey visar god form

ISHOCKEY. IFK Mariehamn spelade igår säsongens första träningsmatch och vann med klara 8-3 (4-0, 3-1, 1-2).

Motståndet stod Hallsta IK för som spelar i svenska division IV Uppland, vilken är samma serie som IFK kommer att spela den här säsongen.

–Det kändes riktigt bra och det visar att vi är på rätt väg. Egentligen coachade jag inte så mycket under matchen utan vi rullade på med fyra formationer så att alla skulle få chansen att spela. Men samtidigt antecknade jag också vad som behöver förändras och förbättras, säger IFK Mariehamns tränare **Mikael Rosbäck**.

IFK vanns alltså över Hallsta IK med 8-3, och redan halvvägs in i den andra perioden stod det 7-0 i Islandia.

–Och då vilade ändå Philip Thimm, Mats Clemes och Daniel Sederström idag (läs igår). Och de är ju några av våra mest tongivande spelare. Det visar att vi har bra bredd i år så det lovar gott inför fortsättningen. Sammanlagt har vi nu sju stabila backar, fyra duktiga målvakter och

Målkalas. IFK Mariehamn fick i gång målskyttet ordentligt mot gästande Hallsta IK i går eftermiddag. Efter 27 spelade minuter ledde IFK matchen med 7-0. Gästerna putsade därefter till siffrorna något och slutresultatet blev 8-3. Foto: STEFAN ÖHBERG

många bra forwards. Målsättningen den här säsongen är ju att vinna serien och sen ta oss till kvalspelet och vidare till trean. Men tiden får utvisa vilken klass vi håller den här säsongen, säger Rosbäck.

Nytt för den här säsongen är ju att IFK spelar i svenska

division IV-serien istället för i finska division III. Och innan seriespelet drar igång för säsongen så väntar en mellanliggande turnering i Rimbo om tre veckor.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

IFK:s målgörare i matchen

IFK:s mål gjordes av **Marcus Englund, Andreas Ekman, Adam Lindberg, John Carlsson, Daniel Karlsson, Jonatan Mörn, Julius Englund** och **Daniel Gullans**.

MCA förhandlar om Urho-TV

Tv-kanalen Urho-TV som köpt rättigheterna till matcherna i Tipsligan för fem år framåt kan komma att visas i MCA.

–Vi förhandlar med leverantören om att få hit Urho-TV, vi hoppas det blir av så fort som möjligt, säger MCA:s vd Richard Johansson.

Som Nyan berättat under-tecknades i torsdags ett nytt tv-avtal för finländsk fotboll.

Urho-TV, som redan sänder matcherna från FM-ligan i ishockey, har nu även köpt rättigheterna att sända Tipsligans matcher.

Enligt FNB ska matcherna förutom via traditionell tv även sändas på nätet. Målet är att varje ligamatch i slutet av kontraktperioden ska gå att se antingen i tv eller via andra distributionskanaler.

En gång i veckan ska Canal Plus direktsända en match och MTV3, även kallad finska trean,

På gång. MCA förhandlar om att få tillgång till Urho-TV.

ska visa ett program med höjdpunkter varje vecka.

–MTV3 visas redan i vårt digitala nät och Canal Plus är en kanal man kan abonnera på, säger Richard Johansson.

Johansson säger att många

kunder redan tidigare velat se Urho-TV i MCA:s kanalutbud. –Eftersom de visar FM-ligan i hockey. Vi jobbar intensivt på att fixa det men något exakt datum när det blir av kan jag inte ge dig. (ml)

Succéstart för Björkvall

■FOTBOLL. Tidigare Åland Unitedspelaren **Rebecca Björkvall** har fått en flygande start på säsongen i sitt collegelag Blue Raiders i Kentucky, USA. I förra veckan gjorde hon

sitt första mål för laget och blev dessutom utsedd till Offensive Player of the Week. Blue Raiders vann sedan nästkommande match med 4-1 och Björkvall stod då för tre assist. (mn)

Lönn klarade världsrekordvikt

■KRAFTSPORT. ÅKK-lyftaren **Sandra Lönn** har klarat ny världsrekordvikt i bänkpress i klassen 90+. Det var under en klubbträning i Dalarna förra veckan som hon lyfte nya rekordvikten 192,5 kilo, fem kilo mer än tidigare personbästa.

Men rekordet får endast räknas som inofficiellt världsrekord eftersom en av domarna saknade rätt behörighet och för att tävlingen varken var ett SM eller en internationell tävling. (mn)

Sju grensegrar till Olin

■FRIIDROTT. 55 deltagare gjorde i år upp i FUIA:s skubbmästerskap i friidrott. Under tre tillfällen i augusti tävlades det på Granboda IP i 60 meter, 100 meter, 600 meter, 800 meter, kula, längd, höjd, diskus och spjut.

Flest grensegrar vanns av **Jonatan Olin** (P-11) som tog hem sju stycken, tätt följd av

Jesper Hellström (P-13) med sex grensegrar. **Julian Mörn** (P-9), **Roy Jansson** (senior) och **Rebecka Sundblom** (F-13) tog fyra segrar vardera och **Fanny Skaag** (F-9), **Josephine Tähtinen** (F-11), **Matilda Sundblom** (F-11), **Minna Hellström** (F-15) och **Marie Snällström** (senior) vann tre grenar var. (mn)

Rätt tips

Lotto
1, 9, 15, 16, 25, 34, 38
Tilläggsnummer: 4, 6, 39
Vinstprognos: 7/1-
6+1/14.944,40 (13), 6/1.494,00
5/51,90 4/12,40
Extravinst: 4+3/7.249,80,
4+2/40,20, 4+1/5,30,
3+3/149,50, 3+2/5,10,
3+1/1,00

Joker
2 1 7 7 5 9 3
Vinstprognos: 7/-, 6/91.088,50
(2), 5/4.516,70, 4/477,70,
3/47,50, 2/11,10

Viking Lotto,
3, 23, 31, 32, 41, 48
Tilläggsnummer: 2, 11
Lyckonummer: 32
Vinstprognos: 6/4.308.882,40

Nyan rättar

Fel om budget

IFK Mariehamn har den minsta budgeten av de fyra lag som slåss om topplaceringarna i årets Tipsliga, inte av alla lag i ligan som vi skrev i fredagens tidning. (ml)

(1), 5+1/-, 5/2.149,40, 4/26,50,
3/6,20

V75, S:t Michel
I/3, II/7, III/7, IV/4, V/10, VI/2, VII/2.
Strukna: I/3, II/8, III/11, 16,
V/5,7,8, VI/7,10, VII/5
Vinstprognos: 7/-, 6/3.587,60
(41) 5/57,90

V75, Solänget
I/9, II/13, III/6, IV/1, V/3, VI/6,
VII/11.
Strukna: I/1, III/8, V/6.
Vinstprognos: 7/496.630 kronor
(42), 6/1.996 kr, 5/117 kr.

Stryktipset
111 221 1X1 11X1
Vinstprognos: 13/352,10 (568),
12/11,70, 11/2,60, 10/-

Heltid en rättighet - deltid en möjlighet

■Reservation till stadsstyrelsens beslut.

Mariehamns stad saknar ett enhetligt underlag för att bedöma städtytor och andra standarder för städningen. Undantaget är skolorna där det torde finnas någon form av antaget dokument som läggs till grund när man slår fast behovet av städning.

Bristen på av stadsstyrelsen antagna standarder för städningen leder till godtyckliga diskussioner om hur mycket arbetstid städningen kräver inom stadens fastigheter. Det senaste exemplet på detta är anställandet av städare i arbetsavtal inom fritidsförvaltningen stads 343 §.

I det fallet har städningen skett av en städare anställd på fulltid. Nu beslöt stadsstyrelsens efter omröstning att samma arbete ska genomföras under 83 procent av heltid.

Vi undertecknade anser att städarna och deras arbetstid ägnas orimlig uppmärksamhet och kraven på kontroll av arbetet och åtgången av arbetstiden

förekommer inte alls i samma utsträckning för andra anställda inom staden.

Denna behandling är enligt oss ojämnställd och diskriminerande. Städare och närstående är de arbetstagare inom staden som har de flesta deltidsanställningarna. Betecknande för dessa yrkeskategorier är att de är lågt avlönade och arbetstiderna är till övervägande del kvinnor.

Vi anser att kvinnor likaväl som män ska rätt till heltidsanställningar och att arbetsgivaren dvs staden ska erbjuda heltidsanställningar till städare och närstående. Deltid ska vara en möjlighet inte en skyldighet.

Kvinnor i lågavlönade arbeten riskerar att inte kunna försörja sig på deltidsarbete och tvingas då söka bostadsbidrag och andra sociala bidrag för att klara sig och sina barns försörjning. Detta bör undvikas genom en mera jämställd anställningspolicy där anställningslinjen inte bidragslinjen ska beaktas..

Barbro Sundback med flera

Till lagtingspolitikerna

■Jag tar mig friheten att informera samtliga åländska lagtingspolitikerna om en viktig faktor i bakgrunden för den aktuella debatten om och kring ändringen av självstyrelselagen och frågan om Ålands talerätt.

Åland behöver inte godkänna, men nog vara djupare medveten om vad EU som bäst håller på att förorsaka för Finland och den vägen också för Åland.

När grundlagsutskottet i sitt betänkande anför att ”det är viktigt att det av bestämmelserna inte i något läge följer att statsrådet förpliktas att avstå från sin egen ståndpunkt eller att föra fram landskapets ståndpunkt som medlemsstatens” så är det egentligen fråga om att hela riket kokar av förvaltningsmässig och juridisk nervositet!

Finlands befolkning har ju redan under cirka två-tre års tid aktivt varit i nacken för hela det finländska juridiska systemet samt gång på gång påpekat om bristerna i systemet.

Å andra sidan är den tyska grundlagsdomstolens analys av Lissabon-fördragets inverkan på demokratin och landets rättssystem av det häftigaste slaget, vilket som bäst debatteras runtom i Europa.

Vågorna går så höga att det finns orsak att återkomma till de här frågorna. Nu gäller det för Åland att hålla huvudet kallt. I det dagsaktuella klimatet i riket med tusentals (senaste uppgiften ca 8.000) uppsagda stats tjänstemän är uppgiften allt annat än lätt för vilken som helst riksdagsledamot!

Merja Renvall

Mycket bättre med vård i Åbo än ingen vård alls

■Jag vill berätta om mina erfarenheter av specialistsjukvården på ÅHS, som nu drabbats av hårda inbesparingskrav. Eftersom det berör mitt privatliv, önskar jag vara anonym.

Jag är en frisk pensionär som under en längre tid fick sådana besvär med ryggen att jag kunde gå bara korta stumpar. Mestadels låg jag på soffan, för då försvann smärtorna.

Jag fick en träffsäker diagnos från ÅHS och ingreppet överfördes till Åbo, där instrument och erfarenhet fanns. Inom kort blev jag opererad där och allt blev plötsligt bra. Jag fick ett nytt liv via operationen och min tacksamhet mot ÅHS och opererande kirurg i Åbo är gränslös.

operation! Tänk om jag fallit för något åldersstreck pga hårda sparkar! Jag bävar vid tanken. Orimliga sparkar drabbar obönhörligen de mest behövande i samhället.

Däremot tycker jag att man oftare kunde utnyttja Åbo i vården och spara in på vården i Sverige där det går. Politikerna talar högljutt om vård på modersmålet. Visst, men hellre vård på finska eller dålig svenska än ingen vård alls pga hårda sparkar.

Samtliga i Åbo talade från god till hyfsad svenska, och alla ville tala svenska. Endast en sköterska fick jag träna min finska med, och det utnyttjade jag så mycket det gick.

Den gamla A-finskan ger en god grund för samtal och förståelse, bara man får öva lite då tillfälle ges.

En glad och tacksam pensionär

Med andra ord – tänk om inte resurser avsatts för min

Gemensamt födelsennummersystem

■ **Mittengruppen** i Nordiska rådet har föreslagit ett gemensamt system för födelsennummer för de skandinaviska länderna (läs nordiska länderna). Förslaget går ut på en gemensam databas för tillgång till födelsennummer och ett gemensamt system för utdelningen av födelsennummer.

Det här är ett förslag som bör stöttas, då det är ännu ett steg mot ett tätare samarbete de skandinaviska länderna emellan, och också bidrar till att öka samhörighetskänslan oss emellan.

Tyvärr så har förslaget motstånd i form av "Datatilsynet" i Norge. Datatilsynet påstår att risken för identitetsstöld ökar, och att det skapar risk

för missbruk av personuppgifter.

■ **Ett** gemensamt skandinaviskt födelsennummer underlättar vardagen för alla som flyttar, semesterar eller på något sätt rör sig över gränserna i Skandinavien.

Det underlättar för inter-skandinaviska studenter och säsongsarbetare som önskar arbeta eller studera någonstans i Skandinavien. Så som reglerna är i dag krävs fast bostad för att få personnummer, samtidigt som det krävs födelsennummer för att t.ex. hyra bostad och öppna bankkonto.

Markus Söderman
Thomas Thyrestrup
Johan Lindblad
Nordisk Vision/Skandinavisk Alternativ

Viktigt att känna till om Hemöms

■ **Många** har väl någon gång haft problem med sin hyresvärd? Tex olika problem eller regelvidrigheter som kanske inte har stöd i Ålands hyreslag. Här följer några viktiga lagparagrafer från hyreslagen för landskapet Åland 1999.

18 § Hinder att tillträda bostadslägenheten.

Om lägenheten inte kan ställas till hyresgästens förfogande på tillträdesdagen har hyresgästen rätt att häva avtalet, om dröjsmålet medför väsentlig olägenhet för hyresgästen. Hyresavtalet får hävas redan före tillträdesdagen, om det är uppenbart att tillträdet till lägenheten kommer att fördröjas på ovan nämnt sätt.

19 § **Brist** i bostadslägenhetens skick

Är lägenheten på tillträdesdagen inte i sådant skick som avses i 17 § eller i avtalat skick, har hyresgästen rätt att häva avtalet, om bristen är av väsentlig betydelse för hyresgästen och hyresvärd inte efter uppmaning utan dröjsmål ser till att bristen avhjälpas eller om bristen inte kan avhjälpas. Underlåter hyresvärden att avhjälpa en brist som det ankommer på hyresvärden att avhjälpa, får hyresgästen i stället för att häva hyresavtalet avhjälpa bristen på

hyresvärdens bekostnad.

Hyresgästen får dock inte avhjälpa bristen, om bristen beror på att byggnaden är halvfärdig eller en myndighet har förbjudit att lägenheten används. Hyresgästen skall se till att de kostnader som avhjälpandet av bristen orsakar hyresvärden blir skäligen. Har lägenhetens skick under hyresförhållandets bestånd av annan orsak än hyresgästens försumlse eller annan vårdslöshet från hyresgästens sida blivit bristfälligt, tillämpas 1 och 2 mom. på motsvarande sätt.

20 § **Befrielse** från hyresbetalning samt skadestånd

Hyresgästen har rätt till skäligen nedsättning av hyran eller befrielse från hyran för den tid under vilken lägenheten inte varit i det skick som kan krävas eller i avtalat skick eller under vilken lägenheten av skäl som nämns i 18 och 19 §§ inte kunnat användas. Hyresgästen har dock inte denna rätt om bristen beror på försumlse eller annan vårdslöshet från hyresgästens sida eller om reparation eller ådringsarbete utförts till följd av skada som hyresgästen skall ansvara för. Hyresgästen har inte heller denna rätt från en tidigare tidpunkt än den då hyresvärden fick vetskap om bristen, om bristen uppkommit under hyresförhållandets bestånd.

Hyresgästen har rätt till ersättning för olägenhet eller skada som orsakas av förhållanden som avses i 1 mom., om nedsättning av eller befrielse från hyra inte skall anses utgöra tillräcklig ersättning för olägenheten eller skadan.

21 § **Dold brist** i bostadslägenhetens skick

Har lägenheten enligt ett villkor i avtalet hyrts ut i det skick i vilket den befann sig då avtalet ingicks, kan hyresgästen dock utnyttja sin rätt enligt 19 och 20 §§, om hyresgästen när avtalet ingicks inte kände till bristen i lägenheten och inte med vanlig uppmärksamhet hade kunnat upptäcka den. Detsamma gäller om hyresgästen med hänsyn till lägenhetens ålder, skicket i lägenheter som på området används för motsvarande ändamål och de lokala förhållandena i övrigt inte kunnat vänta sig en sådan brist i lägenheten.

Rättskydds försäkring

Ni kanske har varit med om något av dessa problem när ni bott på hyra, ni kanske t.o.m har vetat att det inte är tillåtet, men har tänkt att det är för dyrt att

anlita någon advokat.

Kom då ihåg att om man har Ålands Ömsesidigas hemöms försäkring eller hemöms junior så har man rätt till rättsskydd!

Viktiga regler är därför:

■ För det första så måste lägenheten vara försäkrad och försäkringen vara i kraft när tvisten uppstod.

■ Vidare måste det vara en tvist som kan behandlas i allmän domstol och det får inte handla om ett brott. Men vid en "normal" hyrestvist ersätter försäkringen den egna advokatens kostnader. Observera att om försäkringen varit i kraft mindre än 2 år så måste också den händelse som tvisten grundar sig på ha inträtt under försäkringens giltighetstid" detta enligt villkoren. Om försäkringen varit i kraft längre, så gäller stämningdagen som skadadagen även om orsaken till tvisten var för 5 år sedan. Försäkringen ersätter maximalt 8 500 euro per skadefall.

Självriskan är 15 % av kostnaderna, dock minst 250 euro för Hemöms och 170 euro för Hemöms junior.

Tänk på det här ni som nu flyttar för att studera och alla ni andra som bor eller har tänkt bo på hyra!

Henrik Löthman
ordförande Ålands
Hyresgästförening

KUNGÖRELSER

Meddelande om

TRAFIKTILLSTÅND (TAXI)

De flesta giltiga trafik tillstånd löper ut den 31 december 2009.

Ansökan om förnyelse av trafik tillstånd skall tillsammans med

- självrådighetsintyg,
- utdrag ur registret över förmyndarskapsärenden samt
- intyg ur utsökningsregistret

inlämnas till landskapsregeringen **senast den 9 oktober 2009.**

Ansökningsblanketten finns vid landskapsregeringens reception samt på hemsidan www.regeringen.ax/blanketter.pbs

Det är önskvärt att tillståndshavare som tänker upphöra med sin trafik i och med att giltighetstiden löper ut på lämpligt sätt meddelar detta.

Närmare upplysningar ges av förvaltningsinspektör Veronica Johansson eller byråsekreterare Elin Nylund, tel. 25 000.

Landskapsregeringens adress: PB 1060, 22111 Mariehamn.

Kansliavdelningen, administrativa enheten

LEDIGA PLATSER

lediganslår ett vikariat som

Enhetschef

vid kansliavdelningens EU-enhet för tiden 1.10.2009 – 31.8.2010.

Behörighetskrav för tjänsten är inom juridisk fakultet vid universitet eller därmed jämförbar högskola, som är erkänd av nationell utbildningsmyndighet, avlagd examen som motsvarar minst fyra års hel-tidsstudier, kunskaper om EU och EG-rätt samt förtrogenhet med ledarskap och förvaltningsuppgifter.

För ytterligare information hänvisas till Ålands landskapsregeringens hemsida eller officiella anslags-tavla.

Kontaktperson: förvaltningschef Arne Selander, tel. 25170 eller 0457-343 44 70.

Ansökningshandlingar ska vara landskapsregeringens registrator tillhanda **senast den 25 september 2009 kl. 16.15.**

Ålands landskapsregering
Pb 1060, 22111 MARIEHAMN.

www.regeringen.ax

ANBUD

SNÖPLOGNINGS-ENTREPRENAD

Byggnadstekniska nämnden i Lumparland utbjuder på entreprenad snöplogning av planevägar, parkeringar och tillfartsvägar vid kommunens bostadshus, skola, daghem, kommunkansli, samt privata infarter och tillfartsvägar.

Entreprenaden bör omfatta tiden 1.11.2009 – 31.3.2011.

Entreprenaden delas upp i en del som gäller plane- och kommunalvägar och en del som gäller privata infarter. Anbud kan lämnas skilt för de olika delarna eller som en helhet. I anbuden skall anges pris per meter plogad väg samt typ av redskap och fordon som används.

Anbud märkta "Plogning 09-11" skall vara byggnadstekniska nämnden tillhanda **senast fredag den 2 oktober 2009** under adress:

Byggnadstekniska nämnden i Lumparland
Kyrkvägen 26
22630 Lumparland

Förfrågningar beträffande entreprenaden riktas till kommunkonstniker Peter Häggström, tfn 359024.

Byggnadstekniska nämnden

Bästa elektorer!

■ **Vi hoppas** att Borgå stifts nästa biskop heter **Sixten Ekstrand.**

Vi gör det av många olika orsaker. En del av oss betonar

det ena, andra betonar något annat. För oss är det helheten som är avgörande. För oss är det också avgörande att han i olika uppdrag och via fung-

erande nätverk har visat vad han går för. Och när vi står inför ett viktigt val vill vi välja en person utgående från vad han har visat sig vara och inte från en förhoppning om vad han i bästa fall kan tänkas bli.

KUNGÖRELSER

Meddelande om

TRAFIKTILLSTÅND FÖR GODSTRAFIK

De flesta giltiga trafik tillstånd för godstrafik löper ut den 31 december 2009.

Ansökan om förnyelse av trafik tillstånd skall tillsammans med

- självrådighetsintyg,
- utdrag ur registret över förmyndarskapsärenden,
- intyg ur utsökningsregistret,
- intyg över ekonomiska resurser samt
- kopia av intyg över avlagt prov om yrkesskicklighet (gäller endast dem som fått tillstånd efter den 1 mars 2000)

inlämnas till landskapsregeringen **senast den 23 oktober 2009.**

Ansökningsblanketten och blankett för intyg över ekonomiska resurser finns vid landskapsregeringens reception samt på hemsidan www.regeringen.ax/blanketter.pbs

Det är önskvärt att tillståndshavare, som tänker upphöra med sin trafik på lämpligt sätt meddelar detta.

Närmare upplysningar ges av förvaltningsinspektör Veronica Johansson eller byråsekreterare Elin Nylund, tel. 25 000.

Landskapsregeringens adress: PB 1060, 22111 Mariehamn.

Kansliavdelningen, administrativa enheten

■ Vi ser i Ekstrand den biskop som med teologisk integritet och stabilitet kan leda stiftet i en tid då kristna grundvärden ifrågasätts och angrips.

■ Vi ser i Ekstrand den biskop som har de bästa förutsättningarna att i dagens svåra situation ena stiftet samt att bidra till hela kyrkans enhet.

■ Vi ser i Ekstrand den biskop som, tack vare sina erfarenheter och kontakter, på olika plan kan slå vakt om och försvara stiftets och de svenska församlingarnas intressen.

■ Vi ser i Ekstrand den biskop som både i teori och i praktik känner till hur det har varit och hur det är och som har konkreta tankar om stiftets och kyrkans framtida vägval och verksamhetssätt.

■ Vi ser i Ekstrand den andliga och administrativa ledare som stiftet behöver i dag, i morgon och i övermorgon.

■ Vi ser i Ekstrand den biskop som sammantaget är bäst lämpad att ta över ämbetet efter **Gustav Björkstrand.**

Därför hoppas vi att Borgå stifts nästa biskop heter Sixten Ekstrand.

Bengt Broo
Brita Erlandsson
Stefan Forsén
Lars-Henrik Höglund
Vilhelm Kankkonen
Karin Saarukka
Torsten Sandell
Ethel Sandström
Gustav Skuthålla

Hälsovårdarna är en värdefull resurs!

■ **Signaturen** "Hälsovårdare i skärgården" ifrågasätter i en insändare om jag vet hur hälsovårdarna arbetar när jag föreslår att man möjligen kunde koncentrera barn- och mödrarådgivning på fasta Åland.

Jag har arbetat under 15 år med primärvård på Åland innefattande både mödra- och barnrådgivning. Min respekt för hälsovårdarna är mycket stor och i realiteten har nog hälsovårdarna och det övriga vårdkollektivet burit upp en stor del av primärvården i tider av läkarbrist och dålig kontinuitet. Alla heder åt denna yrkesgrupp.

Likafullt måste vi med det ålagda gigantiska sparbetinget se var inbesparingar kan göras. Jag tror (se min insändare 9/9) att vi lättast och men minst konsekvens för patienten kan spara genom att se över rutinerna för vård utom Åland.

Dygnet runt. "Hemsjukvården ute i kommunerna måste vara decentraliserad och måste finnas tillgänglig dygnet runt" skriver insändarskribenten.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Vi måste i våra besparingar alltid utgå vad som är bäst för patienten. På vilket sätt kan resurserna bäst samordnas till patientens fromma?

Barn- och mödrarådgivning erfordrar en viss volym för att kvaliteten skall bli bra. På hela Åland har vi omkring 250 förlösningar/år. Fördelar vi dessa kommunvis så finner vi att en del kommuner endast når upp till en handfull gravida och nyfödda/år.

Vi har redan koncentrerat en

stor del av mödrarådgivningen till Mariehamn och Godby och jag tror detta är bra. Jag ställer frågan om en ytterligare koncentrering kunde göras? Jag tror det är möjligt och jag tror också att kompetensen gagnas av en större volym.

Signaturen "Hälsovårdare i skärgården" framför att man valt hälsovårdaryrket för den stimulerande bredden och att man inte enbart vill arbeta med hemsjukvård. Jag tror att vi måste ha befolkningens och pa-

tienternas behov som utgångspunkt. Det preventiva arbetet är mycket viktigt. Skolhälsovårdarna har en otroligt viktig roll att fylla och denna resurs skulle behöva ytterligare förstärkning. Vår skolmiljö är i dag förenad med många riskfaktorer där hälsovårdaren är en omisslig resurs. Livsstilmottagningen är också en preventiv verksamhet som tveklöst kunde utökas. Detta är preventiv vård när den är som bäst.

Men likafullt – de sjukas behov är viktigast. Hemsjukvården ute i kommunerna måste vara decentraliserad och måste finnas tillgänglig dygnet runt (här ställer man sig frågan hur detta behov skall tillgodoses i skärgården om hälsovårdarberedskapen bantas för kraftigt).

I dag finns det en del skrankor mellan den kommunala hemvården och ÅHS hemsjukvård som betingas av

ett stelbent regelverk. Även här tror jag att ytterligare synergier kunde vinnas.

Hälsovårdarna utgör en viktig resurs – tveklöst. Det finns områden där det preventiva arbetet är både kostnadseffektivt och viktigt som t.ex. i skola och livsstilsrådgivning.

Det finns områden där en koncentrerad av kompetens och resurser gagnar patienten genom större patientvolym. Det finns andra områden som bygger på patientnära service – såsom hemvård och hemsjukvård. På fasta Åland är inga avstånd längre i tid än tunnelbanan från Hässelby till Slussen.

Avslutningsvis väcker nog ÅHS sparbeting förvåning beaktande landskapets övriga utgifter. Lagg Föglötunneln i malpåse, det är inte rätt tid och knappast heller rätt plats.

Mogens Lindén

Kränkande av Carlson

■ **Lagtingsledamot Gun Carlson** slog ett slag för politikerföraktet i och med sitt uttalande i lagtinget på onsdagen. Enligt Nya Åland hävdar hon att det är "dumt att vi har högt utbildade dyra läkare (som klinikchefer) som ska sitta och vända papper, något de inte klarar av".

Det här uttalandet är kränkande inte bara för den grupp klinikchefer hon avser utan också för alla dem som bara "vänder papper".

Jag anser att det är tveksamt om en person som föler dylika uttalanden är lämplig att verka i ÅHS styrelse eller som suppleant i styrelsen.

Kristian Eriksson
pappersvändande
klinikchef

Serviceguiden

Kylaren behöver service. Klacken på stöveln har lossnat. Ett säkrare lås i dörren. Parkett skall vi ha i sovrummet. Hjälプ med städningen för ordning i tillvaron. Belysning i trädgården skulle vara fint. En fondvägg målad i en häftig färg! ...

Företagare - visa att du finns!

Kontakta vår annonsavdelning så hjälper vi dig med utformningen av Din annons.
Telefon 23 444, fax 23 450, annonsavdelningen
E-post: annons@nyan.ax

Nya Åland

Vi finns till Din tjänst – när Du behöver oss!

Arbetskläder

- Arbetskläder
- Skyddskläder
- Fritidskläder

ÖPPET:
Vard. 9.15 – 17.00
Lörd. 10.00 – 13.00

TEL. 15 561
SNICKARBYKAN
Ålandsvägen 35

Arbetskläder

- Yrkeskläder
- Arbets skor
- Skyddsartiklar

Även svetsmaterial, smide och svetsning

BLÅKLÄDER
MEGATON

GODBYVÄGEN 21, tel/fax 14 587
Öppet: må-to 8-17, fr 8-16, lö 10-13

Bilverkstad

OLJEBYTE med
Castrol
MOTORTEST
HJULINSTÄLLNING
-balansering
Auktoriserad märkesverkstad

SOS SERVICE
Dalbo. Tel 13 055

Elinstallationer

ELINSTALLATIONER & återförsäljning av ELMATERIAL

Wäge & Co
Skogshyddsvägen 8. Tel. 23 002

Elinstallationer

- * elinstallationer
- * försäljning av elmaterial

Harrys

Elverksgatan. Tel. 14 100
mån-fre 8-17, lör 10-14

Elmaterial

Elmaterial-försäljning till proffs och gör-det-självare
Stort sortiment av elmaterial i vår självbetjäningsavdelning
Även lördagar
KALMERS
MÅ-FR 8.30-17.00, LÖ 9-13
ELAVDELNINGEN TEL 28 848

Kylarservice

BIL- & TRAKTOR-KYLARSERVICE

Reparation eller byte av celler

Bil & Delar
NYA & BEGAGNADE DELAR
GRÖNBACKA Tel: 018-31 363 FAX: 018-31 976

Låssmed

- LÅS
- DÖRRSTÄNGARE
- KASSASKÅP
- BESLAG
- GRAVERADE DÖRRSKYLTA
- OLIKA TJUVLARM

Ålands Lås & Järn
Skarpsnävägen 28. Tel. 15 640

Transporter

SAMTRANS

- Transport • Spedition
- Lager • Distribution

ÅKERI: ÅLANDS TRANSPORT

Vikingagränd 2
Tel 018-24 111, fax 018-17 150
www.samtrans.aland.fi

Verkstäder

Vi fixar
alla slags elfel, t.ex. generatorm, startmotorn, batteriet eller belysningen.

KALMERS
Verkstaden. Tel. *12 012

Vindrutor

VINDRUTOR och övriga bilglas

Bil & Delar
NYA & BEGAGNADE DELAR
GRÖNBACKA Tel: 018-31 363 FAX: 018-31 976

VVS-Service

- * Försäljning
- * Rörinstallationer
- * Ventilation
- * Oljebrännarservice
- * Projektering
- * Asbestsanering

BOMANSON & CO
VIKINGAGRÄND TEL. *23 400
LÖRDAGSÖPPET kl. 9-13
www.bomansons.ax

Övrigt

Simon Björklund Ab
Gsm 040 585 1237

28 m

Boka redan nu!
SLÄPLIFTRAR UTHYRES
BOMLIFT UTHYRES
STUBBFRÄSNING
MÅLNING

Ledigt annonsutrymme

Vill du annonsera i SERVICEGUIDEN?

Ring då Nya Ålands annonsavdelning tfn 23 444.

Nya Åland

Stoppa drogtester i skolan!

■ **Stoppa** den diskriminerande och kränkande idén med drogtest i skolan! Landskapsregeringens parlamentariska grupp för alkohol- och narkotikafrågor har beslutat att arbeta för slumpmässiga drogtest i skolorna. Testet ska verka som avskräckande, men inte ens gruppen tror på att oanmälda drogtest ska stoppa narkotikanvändandet. Varför då kränka unga människor!

Forskningsutbudet på drogtest i skolan området är relativt litet, men i Australien har man samlat in fakta från hela världen och kom hittade inga

bevis för att drogtest i skolan har några som helst fördelar. Istället riskerade testerna skapa stigmatisering och skapa missstro mellan elever och lärare. I rapporten tog man även upp risken med att testerna visar fel och därmed skapar olyckliga konsekvenser för de elever som blir felaktigt anklagade.

En forskare vid Malmö Högskola följde ett drogtest försök i Landskrona och undersökte elevernas attityder mot narkotika före och efter införandet av testerna. Han kunde i sin utvärdering inte notera några tendenser till ändrade

attityder till narkotika. Flera undersökningar från USA visar att drogtest i skolan är verkningslösa vad det gäller de ungas attityder till droger.

De elever som verkligen vill undgå upptäckt kan via Internet få hur mycket information som helst hur man undviker upptäckt.

Det finns många alternativ till drogtest där pengarna kan göra mycket mera gott. Först och främst gäller det att satsa på skolan. Svenska Folkhälsoinstitutet säger att en skolmiljö där eleverna trivs ger ett bra

och grundläggande skydd mot drogmissbruk.

Bra relationer till vuxna i skolan är en viktig del i detta och det är bland annat dessa som kommer att ta skada av drogtest i skolan. En berikande fritid där det finns möjlighet till goda relationer med andra vuxna än dem man är beroende av hemma och i skolan är en nyckel och möjlighet att påverka sin omgivning och sitt liv en annan.

Satsa på välutbildade ungdomsarbetsare, stöd alla fantastiska ideella ledare

så att de kan vara lyhörda och professionella i sina ledaruppdrag och inte minst backa upp och uppmuntra föräldrar att kämpa på och kommunicera med sina ibland besvärliga tonåringar skapa tillfällen där de möts och kan informera sig så att de kan upptäcka problemen tidigt.

Avsikten med drogtest är god, men tyvärr är det ett ineffektivt sätt att behandla symptomen istället för att ta itu med de underliggande problemen.

Nya Åland berättade om planerna på oanmälda drogtest i skolan i tisdags förra veckan.

Mia Hanström

<http://miahanstrom.blogspot.com/>

Försäkringrepresentanter Vakuutusedustajia

TILL FÖRETAGSKUNDENHETEN

Vår företagskunderhet skaffar nya kunder dels bland företag som redan existerar på marknaden men också bland nygrundade företag. Din arbetsuppgift är målinriktad försäljning samt skötsel av den egna kundportföljen enligt vår servicemodell.

TILL PRIVATKUNDSENHETEN

Försäkringrepresentantens uppgift är att skaffa nya helhetskunder.

FÖR ATT FRAMGÅNGSRIKT KUNNA SKÖTA UPPGIFTERNA KRÄVS

- lokalkännedom och nätverk inom Ålands ekonomiska region
- tidigare erfarenhet av B2B försäljning
- förmåga att ta initiativ till försäljningsprocesser och målmedvetenhet att slutföra dessa
- god förhandlingsteknik per telefon och vid personliga möten
- beredskap att resa
- tillräckliga kunskaper även i finska.

VI ERBJUDER

- ett utmanande och självständigt arbete
- möjlighet till goda förtjänster, antingen som heltids- eller deltidsanställd
- introduktionsutbildning och löpande utbildning
- hela organisationens stöd.

BLEV DU NYFIKEN?

Om du vill veta mera, kontakta rekryteringsföretaget **IGF Ab/Martin Hägglund, tel. 050 688 50**. Du kan läsa mer om If på nätet, www.if.fi.

Skicka din ansöka och CV **senast 30.9.2009 till IGF Ab, maiju.salonen@igf.fi**. Nämn vilken av tjänsterna du är intresserad av.

Lähetä hakemuksesi sekä CV:si osoitteeseen **maiju.salonen@igf.fi** 30.9.2009 mennessä. Mainitse hakemuksessasi kummasta tehtävästä olet kiinnostunut.

YRITYSASIAKKAAT –LIIKETOIMINTA-ALUEELLE

Yritysassiakasyksikköme hankkii uusia asiakkaita markkinoilla jo toimivista sekä perustettavista uusista yrityksistä. Tehtäväsi on tavoitteellinen myyntityö ja oman asiakaskannan hoitaminen palvelumallin mukaisesti.

HENKILÖASIAKKAAT –LIIKETOIMINTA-ALUEELLE

Vakuutusedustajan tehtävään kuuluu uusien kokonaisasiakkaiden hankinta.

TEHTÄVISSÄ MENESTYMINEN EDELLYTTÄÄ

- paikallistuntemusta ja verkostoitumista Ahvenanmaan talusalueella
- aikaisempaa myyntikokemusta ja yrityspuolella mielellään b2b-myyntistä
- aktiivisuutta myyntialoitteiden tekemisessä ja määrätietoisuutta asioiden loppuun viemisessä
- hyvää neuvottelutaitoa niin puhelimesta kuin henkilökohtaisissa tapaamisissa
- soveltuvuutta liikkuvaan työhön
- kykyä tulla toimeen ruotsin- ja suomenkielellä.

TARJOAMME

- haastavan ja itsenäisen työn
- mahdollisuuden ansaita hyvin joko pää- tai sivutoimisena
- alkuperehdytyksen ja jatkuvan sisäisen koulutuksen
- koko organisaation tuen.

KIINNOSTUITKO?

Jos haluat lisätietoja, ota yhteyttä henkilövalinnassa avustavaan konsulttitoimistoon, **IGF Oy/Martin Hägglund, puh. 050 688 50**. Lisätietoja Ifistä saat osoitteesta www.if.fi.

ENTREPRENADER

Jomala kommun

utbjuder på

totalentreprenad: "Möckelö I avlopp"

- 1 050 m avloppsledning ø 160
- 940 m tryckavloppsledning ø 63
- Anläggandet av 2 st pumpstationer

Byggtid till **18 december 2009**

Anbudshandlingar och närmare information erhålles av Michael Lindbäck / tel 32910.

Skriftliga anbud märkta "Möckelö I avlopp" inlämnas till Jomala kommunkansli, Pb 2 22151 JOMALA, **senast onsdagen den 30 september 2009 kl. 16.00**

Byggnadstekniska nämnden

ENTREPRENADER

Jomala kommun

utbjuder på

totalentreprenad följande byggnation inom Österkalmare II byggnadsplaneområde:

- Byggnandet av ca 56 m byggnadsplaneväg.
- Byggnandet av vatten-, avloppsvatten- och dagvattenledning.
- Grävning för vägbelysning samt el- och telefonledningar, vilket sker i samråd med Ålands Elandelslag (ÅEA) och Mariehamns Telefon Ab.

Byggtid till **30 november 2009**.

Anbudshandlingar och närmare information erhålles av Michael Lindbäck / tel 329129.

Skriftliga anbud märkta "Österkalmare BPL" inlämnas till Jomala kommunkansli, Pb 2 22151 JOMALA, **senast onsdagen den 30 september 2009 kl. 16.00**

Byggnadstekniska nämnden

If är Nordens och Baltikums ledande skadeförsäkringsbolag med 3,6 miljoner kunder och 6 900 medarbetare. Vi erbjuder våra kunder – både privatpersoner och företag – försäkringar och service av hög kvalitet. Som specialister på skadeförsäkringar hjälper vi även till att förebygga skador och olyckor. Med vår kunskap och vårt engagemang bidrar vi till att skapa en tryggare vardag för våra kunder och ett säkrare samhälle i stort. If är en del av Sampo-koncernen.

If on Pohjoismaiden ja Baltian johtava vahinkovakuutusyhtiö. 6900 työntekijäämme tarjoaa korkealaatuisia vakuutus tuotteita ja -palveluita 3,6 miljoonalle henkilö- ja yritysasiakkaalle. Vahinkovakuutusten asiantuntijana olemme myös mukana ennaltaehkäisemässä vahinkoja ja onnettomuuksia. Tavoitteenne on parantaa asiakkaidemme ja samalla koko yhteiskunnan turvallisuutta. If kuuluu Sampo-konserniin.

” Nån som har sett en svart suzuki pv? Reg nr: Ål 392 ?? Den vart stulen natten 8-9.09 från Lotsgatan.

MESS FRÅN 0457.

debatt

Brukar du åka till Sverige för att handla mat?

Ja: 65 %

Nej: 35%

663 personer svarade. Ny fråga på nyan.ax

Missvisande presentation av ny forskning

■ **Nya Åland** 9.9.09 presenterades **Bogdan States** undersökning vid Ålands Fredsinstitut "Strangers by degrees: Attitudes toward Immigrants in the Åland islands".

Det framgår att rapporten handlar om ålänningarnas attityder till invandrare samt att endast 34 procent av de tusen frågeformulär som hade skickats ut blev besvarade.

I rubriken framstår resultatet som att det är bäst att invandrarna lär sig svenska och i texten sägs inget om den låga svarsandelen, som de flesta läsare med sinne för lite statistik måste inse är för liten för att undersökningen skall kunna representera alla ålänningar. Därmed lyckades tidningen både ge en trivial bild av resultaten och misstänklighöra forsknings kvaliteten.

Efter att ha läst States rapport finner jag att den är värd ett

Bra rappiort. "Efter att ha läst (Bogdan) States rapport finner jag att den är värd ett bättre öde." skriver insändarskribenten. Foto: NINA SMEDS

bättre öde. Han är alltså intresserad av de integrationsproblem som eventuellt möter invandrare i form av negativa attityder bland ålänningarna själva.

Han anser att multikulturalism inte bara är fråga om invandrarnas anpassning utan också kräver anpassning bland ålänningarna. Han finner att det på Åland liksom på andra orter finns ett större eller mindre motstånd mot invandrare och han jämför med liknande undersökningar i Sverige och Finland. Alla svarare tycker inte att invandrarna kan bli ålänningar och han kan övertygande förklara vad det kan bero på inom de ramar hans undersökning bildar.

Frågan om den svaga representativiteten ges stort utrymme och behandlas professionellt. Han argumenterar för metoden att öka resultatens representativitet genom att ge specifika vikter till olika kategorier av svarare enligt kön, bostadsort och ålder så att de grupper som svarade

dåligt ges mera vikt och de grupper som var överrepresenterade viktas ner.

Då han sålunda vägt svaren från 344 åländska respondenter anser han att de approximerar befolkningen på Åland åtminstone om man beaktar sådana svarsmönster som påverkas av svararnas kön, ålder och om man bor i Mariehamn-Jomala eller utanför.

Så menar han att resultaten duger som underlag för en undersökning om de allmänna attityderna på Åland.

Förfarandet är i dag vanligt inom den s.k. surveyforskningen då svarsandelarna ofta är låga.

Det är säkert för mycket begärt att en reporter ska kunna återge forskningsresultat. Därför är populariseringen av forskningen en viktig sak och den bör helst göras av forskarna själva. Jag

antar att de åländska medierna huvudsakligen läst den svenska sammanfattning som avslutar rapporten. Den har uppenbarligen inte skrivits av Bogdan State och ger inte en helt rättvis bild av hans mycket intressanta rapport.

Framför allt säger det svenska sammandraget ingenting om hur bortfallet hantades eller om de socialpsykologiska teorier som testades och delvis bekräftades.

Den som verkligen är intresserad av hur ålänningarna svarade och vilka förklaringar som testades om olikheter mellan kategorier av ålänningar rekommenderas att skaffa fram hela den på engelska skrivna rapporten. Det lönar sig.

Susan Sundback
Professor i sociologi vid Åbo Akademi

NYANS ROS

...vill jag ge till **Pia Eriksson** som tog hand om min överkörd katt och begravde den. **Matte** rosar.

...till **Cainby** för snabb och snygg leverans. Rosar gör **Vägskylden**.

...till **Robert Danielsson** och hans "GPS" för att han hittade min far. **Gabriel**.

...till **F:ma Henrik Hellström/Suncoast Cruisers** för det superfina samarbetet i helgen vid Pärlor på hjul i Eckerö. Tack vi är mycket glada för samarbetet ni erbjöd då ni lämnade en bilplats till oss med banderoll osv. **Petrolina, club of Åland**.

...till **klass 9A i GHS** för en jätte trevlig klassresa till Helsingfors! Det var ett riktigt nöje att få vara med. rosorna kommer från **Annika, Jocke och James**.

...vill jag ge till min farmor och farfar på Föglö, **Marlene** och **Rolf** för all fisk och hemlagad saft vi får varje år. **Kram Nette**.

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Nån som har sett en svart suzuki pv? Reg nr: Ål 392 ?? Den vart stulen natten 8-9.09 från Lotsgatan. **0457**.

■ Anders W, varför bytte du inte mersa till större MB, Maybach? Tjo, den är ju för rika människor. **040**.

■ Sten Sundman, ingen tvingar dig att köpa finska produkter. Du får faktiskt välja själv. Jag vet Willys har billig kronfågel och Arla. **Mvh Ålänning**.

■ Vad betyder isa? Som det står i Nya Åland för stopptider för annonser. Varför kan man ej skriva så att alla förstår. **undrande**.
-Lsa betyder lokalsamtalsavgift och är på Åland 8,21 cent per samtal + 0,83 cent per minut, alltså 9,04 cent för ett samtal på högst en minut. **Red**.

■ Vi är en familj som behöver hundvakt vardagar 8-16.15, 3-4 dagar i veckan, inte helger. Han är mellanstor, snäll blandrashund. **Ring 040-8440081** för mer info.

■ Vi inom Primärvården förväntas ta ansvar för det mesta som rör svininfluensan, både rådgivning, "svinmottagning" och framför allt vaccinering. Samtidigt får vi knappt jobba övertid, beviljas inte ta ut övertiden om vikarier behövs och absolut inte omvandla semesterpremien till ledighet trots rekommendation från borgen. Om nån vecka är vaccinet här, vi jobbar häcken av oss. Med hot om permittering flåsande i nacken. Detta är snart inte klokt! Läser väldigt lite om var specialistsjuk-

vården ska spara, förutom psykiatri förstås, men dom har ju tyvärr ofta fått stå tillbaka med sina behov. Tänkt om alla inom öppna vården blir sjuka, inte kan eller vill ställa upp på vaccinerings? Är det klokt att spara på oss som sköter bashälsövården i vårt samhälle? Ta nu ert förnuft tillfång! Det är vi som håller Åland flytande. **040**.

■ Vare sej man är född förr eller nu så är barnuppfostran något positivt. Det blir lättare i livet för dem som fått lära sej hur man uppträder på olika ställen. **Mer uppfostran till barnen**.

■ Svar till alla som har bekymmer med alla storpak, onyttiga varor mm i Sverige, det är faktiskt full valfrihet även där att handla vad man vill! Vi väljer alltid närproducerat, kravmärkt o även miljömärkt i första hand, även där finns mycket större utbud o möjlighet att faktiskt hitta dessa produkter till bra priser! Ta gärna en tur över böllan o kolla själv! Vår familj handlar mycket mer fullkornsprodukter, miljömärkta varor o i övrigt hälsosamma varor i Sverige än vad som ens finns att handla hemma! Hälsn från en både pris-, kvalitets- och miljömedveten familj. **040**.

■ Är vissa planer på att importera Saab 900 med SBP."godkänd" effekt 583 hk våren 2010 till Åland. Kan landskapets trafikavdelning

redogöra för hur det går till då bilen godkänns på Åland, vilka krav som ställs på intyg beräkningar osv? **040**.

■ Ang. Den effekten i den blå civilen så kan ni ju bara knipa igen. Eftersom man får ha 25% effektökning från original. Och 25% ökning på 160 hk som är original blir 200 hk (som är originaleffekten i den motorn som sitter i nu) vilket gubbarna får fram när de slår upp motorkoden i datorn på den maskinen som sitter i. **040**.

■ Alla vi vanliga människor får betala ur egen plånbok för alla miljöavgifter, medans bidragen regnar som manna från skyn över bönderna! Man undrar ju varför just bönderna särbehandlas? **0457**.

■ Nej tack till billig svensk ost. Vi har världens godaste ost på Åland. Den är jag värd som kämpar o sliter alla dar. **040**.

■ Shell Select i Mariehamn vet hur man tar hand om kunder. Tänk om alla butiker hade samma kund-

service. Man blir förvånad ibland vilka svar man kan få från expediter i vissa butiker i Mariehamn. **Depp**.

■ Tack tjejgruppen Pink Ladies för den fina presenten! **Sara och Malin**.

■ Var kan jag få tag på original kylarvätska till min Zaporozhets? **Hurpd.olif**

■ Holmberg och landskapsregeringen, lämna tillbaka Skarven till varvet innan den förstör vår ekonomi. **040**.

■ Är du säker att de inga va en Sunbeam Imp? Tyvärr inga singlar mera! **En som satt med**.

■ Botemedlet mot den "sjuka" politik som C/Lib-regeringen framför genom att nedmontera sjukvården heter socialdemokraterna! S får mitt recept i alla fall. **050**.

■ Oj oj! Vem e du som kör Williams buss? De va de vackraste jag sett! E du singel? **Förälskad!**

■ Jag vill höra bra musik i nån radiokanal, varför finns det bara en massa blandskval i alla kanaler.... suck var är rix fm party. Snälla ge mig nåt. **Lyssnare**.

■ Någon som är intresserad av att köpa en ny och bra havtornspress för 70 euro? En man i Sverige kan tänka sej leverera om det blir några stycken. Jag vill ha en. Maila evaldama@gmail.com

■ Håller med om att det ser tröst ut i Lemströms kanal. Ogräset växer vilt bland stenarna nedanför gula huset. Åkte just förbi med båt. Kanske

någon ansvarig borde åka och titta! Många bätturister kommer ju den vägen så det är viktigt att det är snyggt och även för oss ålänningar kan det väl vara städat. **0457**.

■ Den största skvallerkärningen är ju en 60 årig man och bor i Godby. Han har inget liv förrutom att prata om det han hör. **040**.

■ Vägrar handla vid Hallen när tiggarna är där, själva kör dom fina bilar och pratar i avancerade mobiler. **040**.

■ Första bmw rasad. **040**.

■ Flytta Mariehamns hälsocentral till Godby istället! **Vårdöbo**.

■ Led-lampan leder oss rätt i höstmörkret. **050**.

■ Skär int i skärgården läser jag! **050**.

■ Det finns fler Avdelningsskötare inom ÅHS som är pappersvändare än Läkare. För att inte tala om Överskötarna som är renodlade pappersvändare. Måste minsta lilla enhet ha en avdelningsskötare plus biträdande avdelningsskötare? Spara? **0457**.

■ Du är bara avundsjuk 040. Är det för att du saknar förmågan, kunskap, stål. Om vi motorskallar pyser i lite extra hk ska du... brunt i. **Zep.60**.

■ När ska Mariehamns stad ge ut tomtorna i Östernäs för oss som inte vill bo vid sopstation eller i surhälet Apalängen. **040**.

■ Förklaringen till tunneln finns att läsa i fastighetsöverlåtelsemen pengarna kan inte ätas. **0457**.

■ Här är en till som gör det-samma. **0457**.

Dagens MMS-bild

■ Vi är en familj som söker en snäll och seriös hundvakt, vardagar 8-17.15, tre dagar/vecka, inte helger. Hunden är blandras, mellanstor, snäll och van med barn. Ring 040-8440081, kvällstid.

■ Man kan ju gå ur något! Är det in eller ut? **050**.

■ Som gammal erfarenhet så vet jag att när man håller på att testa droger innan man blir beroende och man bor hemma så är det det värsta man är rädd för är att föräldrarna ska få reda på det och lägga sig i. Och man sårar sin familj, även om man tycker man är ascool och häftig då man håller på att testa droger så vill man inte att föräldrarna ska få reda på det. Drogtester är en mycket bra idé! De som säger annat om att det är kränkande så är antingen jävligt misstänkta eller bara tänker på sig själv! Hoppas de som är för står på sig! **040**.

■ Hjälper det att färga håret om man är en "dum" blondin? **050**.

■ Finns det inga ungdomar som säljer "jultidningar"? Jag vill köpa. **040**.

■ Nån som vet vad hon som körde Williams buss vid 4-taget heter? Singel träffas över en kopp kaffe? **0457**.

■ Kan man vara slapp fast man är styv i korgen! **050**.

HÄLGE

ZITS

Också en vanlig influensavåg skördar offer, skillnaden är att en sådan inte får den uppmärksamhet som H1N1 fått. HENRIK OTHMAN, ÖSTERBOTTENS TIDNING.

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Bland folk Harriet Tuominen

Flygeländet

Det finns saker jag inte är förtjust. Till exempel att stiga upp tidigt. Väldigt tidigt. Det kan gå an om man gör någonting roligt en gång per år eller så. Men ofta och påtvingat, nej.

Som nu det här med Air Ålands stympade turlista. Det är möjligt att alla passagerare rymmer i ett plan på morgonen till Helsingfors. Och det är möjligt att den turen måste gå 7.10 för att folk skall hinna till möten som börjar klockan 9.

Men om mötet börjar klockan 13 eller 14 så skall man likförbenat iväg 7.10, vilket betyder uppstigning klockan 5.

Det är inte jag som stup i kvarten tar flyget, men i just vårt hushåll fungerar det smidigast om vi hjälps åt på morgnarna. Så jag fixar te och kaffe medan maken duschar och packar och letar efter papper och pipor och sånt.

Så långt är allt gott och väl. Att stiga upp är inte problemet. Det kommer sen.

Jag går ju inte och lägger mig på nytt, det skulle kännas som att slösa bort en massa tid. Istället pysslar jag, svarar på e-post, beta-lar räkningar, dricker en kopp te till. Och blir allt sömnigare.

När det är dags att åka till jobbet känns det som om jag hade varit igång en hel dag. Nästan. Och ögonen har all möda i världen att hållas öppna fram till lunch. Sen blir det bättre, faktiskt.

Faktum är att vi i familjen har börjat överväga båt.

Om man åker från Mariehamn vid midnatt, sover lugnt, ensam i sin stora innerhytt för två personer, och sedan äter frukost innan man går i land klockan 10 på morgonen, då betalar man 140 euro. Plus att det är betydligt kortare väg från Skatudden till huvudkvarteret än från flygfältet.

Stiger man upp klockan 5 och tar flyget så betalar man 145 euro. Om man är smart och flyger kvällen innan för att slippa tidig väckning (inget hotell involverat i vårt fall) så kostar det också 145 euro.

Så visst ser ni vartåt det lutar. I säng vid midnatt, sovsmorron till klockan 8, frukosten serverad och landstigning i centrum. Alla kan inte alltid få som de vill, men om jag måste välja mellan de två alternativen så vet jag vad som känns mindre dåligt.

Men helt dömer jag inte ut flygbolaget.

Med tidig väckning följer tidig tidningshämtning från lådan. Så när en messare nyligen hörde av sig med taggigt ris klockan 11.39 och hävdade att tidningarna, de lokala, delas ut i Västernäs först efter mitt på dagen så visste jag att det inte stämde.

Samma morgon hade jag plockat min tidning ur min låda i Västernäs ett par minuter över 5.

Och jag glömmer aldrig när det kom ett samtal från bolaget och någon frågade om maken saknade en knapp i kavajen. Jodå, en knapp i ärmen visade sig vara borta.

Den hade legat på sätet och flygvärdinnan hade känt igen den som makens. Slå det, den som kan!

Skärgården och Godby borta ut spardiskussionen

Vård i kris. Vården är bra men kostar för mycket, alltså krävs det akuta ingrepp. Vill man vara provokativ så kan man säga att ållänningarna har det bättre än många andra och att det kan finnas ett visst utrymme att sänka nivån. Men vem vill erkänna det? Eller personligen drabbas?
Arkivfoto: JONAS EDSEVİK

Hälsocentralen i Godby skall finnas kvar liksom hälsovårdarna i skärgården. Så vad skall man då spara in på inom vården? Ifall det skall sparas just där.

Landskapsregeringen avvaktar ännu ÅHS budgetförslag, men landskapsregeringens åsikt är ändå att det ska finnas primärvårdsverksamhet i Godby och i skärgården.

Det gick landskapsregeringen ut med i ett pressmeddelande i fredags. För många var det säkert lugnande besked, vilket väl också var avsikten.

Men samtidigt håller landskapsregeringen fast vid att det skall sparas, den så kallade ramen skall hållas. Och vad sparas man på då?

Är det provokativt att hävda att det är en liten uppoffring för norrälänningar att köra till hälsocentralen i Mariehamn några gånger per år istället för till Godby jämfört med att helt bli utan vård? Om norrälänningarna ställdes inför det valet skulle utgången vara given, men nu är det helt uppenbart olika grupper som drabbas i den mån någon verksamhet helt dras in. Primärvården försvinner inte.

En annan provokation. Förra primärvårdschefen **Mogens Lindén** pekade i en insändare nyligen på att det kostar nästan dubbelt mer att skicka patienter till Uppsala jämfört med sjukhus i riket.

Nu säger förvaltningschefen **Tom Axberg** att läkarna i första hand gör en medicinsk bedömning när man beslutar vart en patient remitteras. Vilka alla sjukhus kan man då välja mellan? Finns det en lista och har man gjort en bedömning vilka sjukhus som är bäst på vilka åtgärder? Och hur bra de måste vara för att duga för ållänningar?

När man i tiden började remittera patienter till sjukhus i Sverige så var det för att patienterna skulle få vård på svenska. Det har också alltid varit det argument som har förts fram på politiskt håll. Eller kan någon påminna sig att någon trovärdig politiker skulle ha hävdat att det medicinska kunnandet är sämre på finländ-

ska sjukhus än på svenska?

Med detta inte sagt att inte språket är viktigt. Men hur perfekt skall det vara för att det skall motivera merkostnaden?

Det är alltså precis som man kunde vänta sig, så fort det antyds om inbesparingar någonstans så protesterar de som berörs. Det är mänskligt.

Men skall vi överhuvudtaget spara på vård och omsorg? Vård, skola, omsorg är ju det alla vill slå vakt om, så varför detta?

Vi klarar oss utan nya vägar, broar och färjor nu ett tag, inte sant? Vi behöver inga fler ”skrytbyggen”, som det så vackert heter i folkmun. Vad finns det att spara in på där? Tillbyggnad av Självstyrelsegården, tillbyggnad av sjukhuset, om- och tillbyggnad av motorfordonsbyrån och utbyggnad av sjöfartsmuseet finns på listan för nästa år. Drygt 22 miljoner sammanlagt. Av dem kan Självstyrelsegården och sjöfartsmuseet läggas på is. Där har vi 10 miljoner på ett bräde.

Så kan man naturligtvis fråga sig om vi behöver ett så stort och fint och dyrt sjukhus när vi inte har råd med innehåll. Men den frågan är för sent väckt, arbetena är redan i full gång.

Vägförbättringar, trafiksäkerhet, vägunderhåll kostar över 4 miljoner nästa år. Sparar vi pengar i det långa loppet på att hålla igen där eller är det som med byggnader, åtgärderna kostar mer för varje år förfallet får framskrida.

Eller, provokation nummer tre, är vi rätt och slätt som bortskämda ungar, som skriker och bråkar så fort de inte får som de vill i exakt rätt sekund?

Vem minns när man började ge njurpatienter dialys på Åland? 50-talet? 60-talet?

Nej då. Det var i början av 80-talet. Före det fick patienterna flyga till Helsingfors eller Åbo flera gånger i veckan för behandling. Inte ens 30 år sedan, med andra ord. Vem skulle i dag finna sig i något sådant?

Många cancerpatienter däremot, tyvärr alltför många, måste flyga dagligen till Åbo för behandling. Det finns gränser för vilken vård man kan erbjuda på en liten ort till rimliga kostnader.

Det skall sparas. Men vi skall inte bli utan vård. Då måste det bli en genomgång av vad som erbjuds i dag och om samma sak kan erbjudas patienterna till en lägre kostnad med något annat upplägg. På annat sätt kan man inte få ner kostnaderna.

Ok, det finns ett sätt till. Att spara på personalen. Samma vård med mindre personal verkar kärt. Vad händer om någon blir sjuk eller går på mammaledighet?

Men man kan ju hålla igen på lönehöjningarna. Om man är överens, vill säga.

Det är inte länge sen sköterskorna genomförde en mycket lång och seg strejk för att få upp sina löner. De som var med då betalar fortfarande för den strejken. Kan vi förvänta oss att de nu gladeligen skall avstå något som de kämpade så hårt för?

Man avundas inte dem som skall fatta besluten. Men utgångspunkten är i alla fall att vi inte har det dåligt i dag. Målet behöver inte vara att vi skall få det lika dåligt som andra, med långa köer och liknande. Men i nödfall finns det pruttman för en begränsad tid så länge de svagaste grupperna lämnas i fred.

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktieföretag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450

Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman

tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:

Anna Björkröos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax

Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson

tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:

Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.2.2009
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal ..... 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Etter text & mindre annonser	Större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 €+Isa

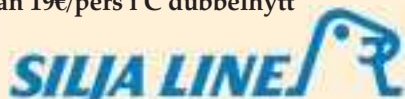
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket.
© Lantmäterverket, tillstånd nr 364.

FRANKRIKE FÖR ALLA SINNEN! PÅ SILJA

Sista minuten 14 och 16/9: Helsingfors-kryssa från 19€/pers i C dubbelhytt
Läs mera på www.silja.se

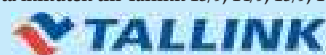
Torggatan 14, tel 16 711. Öppet: kl 9.30-17.00

KRYSSA TILL TALLINN!

Tallinn-kryssa fr 27,50€/pers i B dubbelhytt.

Sista minuten till Tallinn 13/9, 14/9, 15/9, 16/9

Torggatan 14, tel 16 711
Öppet: kl 9.30-17.00

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009

ROSELLA måndag-torsdag		fredag-lördag		söndag	
M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär
08.00	09.15	07.30	08.30	12.00	13.15
16.00	17.30	12.45	14.00	18.30	19.30
15.30	12.00	18.30	19.30	17.30	14.00
22.00	19.00	12.00	09.00	23.00	20.00
		18.00	15.00		
		23.00	20.00		

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.

Åland-Stockholm dagligen		Åland-Finland dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO/H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35 Åbo
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50 Åbo
09.55 M	15.30	23.45 ¹⁾ M	10.00 Hel
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45 Åbo
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00 Åbo
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30 ¹⁾ Hel
07.45 M	18.00		
03.20 L	20.10		

1) Mariella ur trafik 6.9 kl. 09.55. Åter i trafik 18.9 kl. 17.30. Gabriella trafikerar ruten varannan dag.

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ordinarie avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min före ord. avgång.

VIKING LINE Storgatan 2, tel 260 11, bokn 262 11
www.vikingline.ax

Turlista 31/8 2009-10/1 2010 (lokala tider)

Från Eckerö	Alla dagar	13.30	18.30
	Fredag-måndag	8.30	13.30
	Alla dagar	10.00	15.00
Från Grisslehamn	Torsdag-söndag	10.00	20.00

Nytt biljettsystem!
Förhandsboka bilplats för snabb incheckning.

Buss: Till Stockholm Cityterminalen vid alla båtkomster. Från Stockholm Cityterminalen 2 timmar och 15 minuter före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Wity's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 timme före båtavgång. Till Mariehamn efter båtkomst.

Bokning: tel. 28 300, växel 28 000
Grisslehamn tel. 0175-258 00
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Onsd 18:00 → 02:00

Torsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE

Kontakta Ålandsresor tel 28 040
www.birka.se

**Sjö-
vädret**

nyan.ax

MÅNDAG 14 SEPTEMBER 2009

dagens ålänning

"Jag har haft 40 jobb"

Kaj Eriksson från Finström Pålsböle är dagens ålänning. På söndagseftermiddagen är han lite nerlagen efter IFK Mariehamns förlust mot Tampere United. Han såg fotbollsmatchen på plats.

–Det var en bra match. IFK spelade bra, men hade som vanligt svårt att göra mål. De borde verkligen lära sig att göra mål.

Är du mycket fotbollsintresserad?

–Ja, jag har spelat själv i Finströmskamraterna. Jag var lagledare för ett juniorlag, men jag spelade inte så länge utan kom bara till B-laget, sedan började jag studera.

För tillfället arbetar Kaj som återvinningsarbetare vid Emmaus bygg- och möbelretur. Han jobbar också som fastighetsskötare för bland annat Koff.

–Men jag har haft 40 olika jobb. Mitt första jobb var på Samgång i Godby och då var jag 14 år.

Som 15-åring inledde Kaj studier vid Åbo handelsskola. Då var det handelsbanan som håg-

Många jobb.

Kaj Eriksson från Finström Pålsböle har hunnit med 40 olika jobb i sitt liv. Hittills.

Foto: STEFAN ÖHBERG

rade, men Kaj har också jobbat 9,5 år i försäkringsbranschen och 6,5 år som biträdande utmätnings- och stämningssman.

–Det kallades exekutionsbiträde.

Genom åren har Kaj haft många meningsfyllda jobb, som han uttrycker det.

–Det roligaste är det som jag har nu. Men jag tycker om att arbeta med gamla människor också. Jag gjorde praktik som fastighetsskötare på ett äldreboende och jag är fastighetsskötare åt några äldre personer. De sätter stort värde på sådant.

Förutom sina arbeten sysslar Kaj med hantverk. Han har

studerat hantverk och är främst intresserad av trä- och metallslöjd.

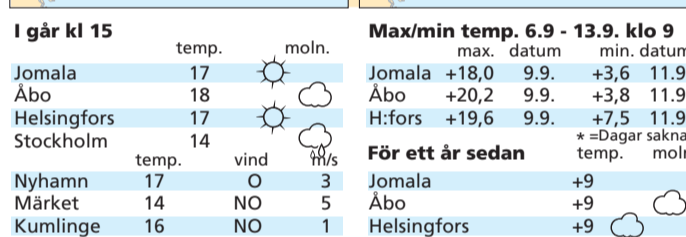
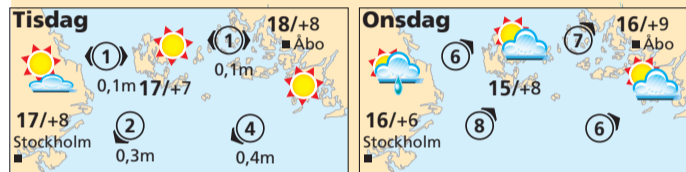
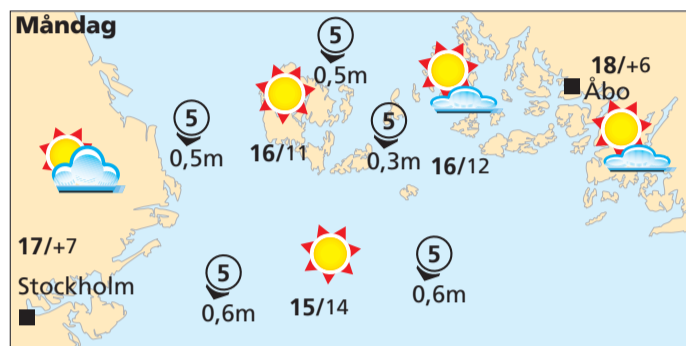
–Jag har ansökt om att få hyra det lilla huset på Mattssons parkering i Godby tillsammans med 14 andra hantverkare. Vi skulle sälja våra produkter och fungera som turistinformation samtidigt. Men jag har inte fått svar än.

Slutligen, vem vill du säga din hälsning till?

–Jag hälsar till min bror **Kurt Eriksson** i Huddinge att han ska krya på sig. Det är han som är KE HUD FLE.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

vädret

I går kl 15

Jomala	temp.	moln.
Jomala	17	☀
Åbo	18	☁
Helsingfors	17	☀
Stockholm	14	☁

vind

Nyhamn	temp.	vind	hh/s
Nyhamn	17	O	3
Märket	14	NO	5
Kumlinge	16	NO	1

Vattenståndet i går kl 15

Föglö +12 cm Åbo +12 cm

Solen i dag

Mariehamn	Upp	Ner
Mariehamn	7:06	20:03
Helsingfors	6:46	19:43
Stockholm	6:15	19:10

METEOROLOGISKA INSTITUTET Vädertjänsten Tel.060010600 3,95/min +Isa

dagens rätt

Svamp- och spenatsås

ca 1 l skogssvamp, som inte behöver förvällas
1 lök
250-300 g spenat
olja
2 dl matlagingsgräddde
1 msk ljus redning
salt, svartpeppar

Putsa och skiva svampen, skala och hacka löken och fräs i olja i stekpannan tills svampen har gett ifrån sig vätskan och löken mjuknat något. Lägg i spenatbladen och rör om tills de mjuknar. Slå på grädden och låt småkoka några minuter, lägg i redningen och koka ytterligare en minut. Smaka av med salt och peppar. Servera med pasta och sallad, eventuellt riven parmesan.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

VÄLKOMMEN PÅ VERNISSAGE!

Öppning av Skulpturverkstad för skrot-/ motspelare tisdag 15.9 kl. 18, i entrégalleriet.

Öppning av Bestiarium Construendum torsdag 17.9 kl. 18, öppningstalare Peter Winquist.

ÅLANDS KONSTMUSEUM

GRAPE/ BLODGRAPE 1 10 kg

Gäller mån-lör

MATHIS

VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.ax

DIN SPORT & FRITIDSBUTIK!

NYA TRÄNINGSKLÄDER från casall

SPORT center

NORRAGATAN 9, tel. 16 489, fax 16 589. Öppet 9-17.30 **lörd. 10-14**

LAGERFÖRSÄLJNING

Södersunda Jomala **Lördag 10 - 15**

- Gitarr
- Bas
- Keyboard
- Trummor
- Sång/PA
- Inspelning
- Klassiskt

Gratis Tips!

www.instrumentbutiken.ax

www.renasmorjan.com

NYA ÖPPETTIDER: må-fre kl.11-14 samt ti kl. 18-19.30

10 % på Rosenseriens sortiment hela september

Välkomna till Emkarby skola!

Rena Smörjan
Miina Fagerlund
Tel 0457 34 30 949

NORRBY MATTOR

Behöver du vävmaterial till vintern? VI FINNS på Mariehamns torg 29 & 30.9

Beställningar kan göras senast den 21.9 på tel. 040 822 1774 (kvällstid) Ulla & Ralf

VÄLKOMMEN!

TeleButiken Mariehamns Telefon Ab

SAMSUNG

Veckans produkt

Samsung GT-E1120 silver
Okomplicerad och elegant

Endast **35€**

Storgatan 6, tfn 27 448 www.telebutiken.ax Måndag-fredag 08-17 lördagsöppet 11-15

FOTO Plus! September special **1/2** priset på digitalframkallning. Beställ på www.fotoplus.ax **FOTO Plus!**